

Τεχνολογικό εκπαιδευτικό ίδρυμα Πάτρας

Σχολή τεχνολογικών εφαρμογών

Ανακαίνιση και αποκατάσταση κτιρίων

Πτυχιακή εργασία

Η παραδοσιακή αρχιτεκτονική στην Κεφαλονιά

Σπουδάστρια: Ιφιγένεια Παντούλια

Καθηγήτρια: Λαγογιάννη Δέσποινα

Πάτρα 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Η ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ ΣΗΜΕΡΑ.....	2
2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	6
3. ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ-ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ.....	11
3.1 Αργοστόλι.....	12
3.1.1 Λιθόστρωτο	14
3.1.2 Ο κήπος του Νάπιερ.....	16
3.1.3 Η πλατεία καμπάνας (πλατεία Αγίου Μάρκου ή πλατεία Ελευθερίας).....	18
3.1.4 Το θέατρο	21
3.1.5 Ο φάρος.....	23
3.1.6 Η Κοργιαλένιος Βιβλιοθήκη	25
3.1.7 Η γέφυρα.....	27
3.2 Ληξούρι	30
3.3 Το κάστρο	35
4. ΣΕΙΣΜΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ.....	38
5. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ	39
5.1 Επιρροές.....	39
5.2 Κάτοψη.....	41
5.3 Όψεις.....	48
5.4 Υλικά.....	52
5.5 Λαξευμένη λιθοδομή.....	54
5.6 Κουφώματα.....	57
5.7 Πορτόνια	67
5.8 Κάγκελα.....	70
5.9 Σκάλα.....	73
5.10.Στέγη.....	75

6. Η ΑΣΤΟΧΙΑ.....	76
6.1 Το συνδετικό κονίαμα.....	76
6.2 Η τοιχοποιία.....	76
6.3 Τα σενάζια	76
7. ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟ.....	77
7.1 Η επόμενη μέρα.....	77
7.2 Οι Ευεργέτες	79
7.3 Στροφή προς τα παλαιότερα.....	82
7.4 Οι ανακατασκευές	83
7.5 Σήμερα.....	85
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	89
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	90
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ	112
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.....	131

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας, στο τμήμα ανακαίνισης και αποκατάστασης κτηρίων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, με θέμα «Η παραδοσιακή αρχιτεκτονική στην Κεφαλονιά».

Στόχος μας ήταν η συλλογή βιβλιογραφίας και παραδειγμάτων παραδοσιακής αρχιτεκτονικής στην Κεφαλονιά.

Πρόκληση αποτέλεσε το γεγονός ότι λόγω του καταστροφικού σεισμού του 1953 ένα πολύ μεγάλο μέρος της αρχιτεκτονικής είχε εξαφανιστεί, ενώ οι αρχιτεκτονικές μορφές που επικράτησε αμέσως μετά τον σεισμό ήταν αρκετά αλλοιωμένα με ξένα πρότυπα.

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω τους ανθρώπους που με βοήθησαν όπως το προσωπικό της υπηρεσίας νεωτέρων μνημείων στην Πάτρα, της Κοργιαλένειου βιβλιοθήκης στο Αργοστόλι καθώς και αυτό της βιβλιοθήκης του Ε.Μ.Π. στην Αθήνα που με βοήθησαν στην συλλογή πληροφοριών. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την κα. Ρεγγίνα Ραζή που με τις γνώσεις της έδωσε μια κατεύθυνση και ένα ιδιαίτερο χαρακτήρα στην εργασία μου ενώ το προσωπικό της αρχείο αποτέλεσε θησαυρό για την μελέτη μου.

Πάτρα, 19 Οκτωβρίου 2009

Ιφιγένεια Παντούλια

1. Η ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Η Κεφαλονιά είναι το μεγαλύτερο νησί του Ιονίου πελάγους. Έχει έκταση 781,5 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός κατά την τελευταία απογραφή ήταν γύρω στους 40.000 μόνιμους κατοίκους¹. Αποτελεί τον νομό Κεφαλονιάς και Ιθάκης και έχει για Πρωτεύουσά του το Αργοστόλι.

Εικόνα 1: Η λίμνη Μελισσάνη (<http://www.holidays-uncovered.co.uk/greece/kefalonia.html> 29/05/09)

Το κίτρινο βατραχάκι –όπως χαρακτηριστικά περιγράφει το νησί ο Δ. Βασιλειάδης- είναι ιδιαίτερα προικισμένη με φυσική ομορφιά. Ένας τόπος γεμάτος αντιθέσεις και ποικιλία γεωλογικών φαινομένων, πράσινου και υπέροχων ακτών. Πανύψηλα βουνά, γαλαζοπράσινες παραλίες, σπήλαια, υπόγειες λίμνες, και μια μεγάλη ποικιλία σπάνιων ειδών χλωρίδας και πανίδας, συνθέτουν το μοναδικό φυσικό περιβάλλον της Κεφαλονιάς.

¹ Η παλαιά Κεφαλονιά, Ένας ατέλειωτος Αύγουστος,
Φωτογραφίες από το αρχείο του Κοργιαλένιου Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Αργοστολίου,
τόμος 1, Αργοστόλι, 2005 [σελ: 18]

Ο Αίνος-με υψόμετρο 1628 μ.-είναι το δεύτερο μεγαλύτερο βουνό σε ελληνικό νησί-και ένας από τους δέκα Εθνικούς Δρυμούς. Οι κορυφές και πλαγιές του πανέμορφου αυτού βουνού καλύπτονται από την μοναδική στον κόσμο σκουρόχρωμη κεφαλληνιακή ελάτη (*abies cerhalonica*). Ο Αίνος αποτελεί καταφύγιο για πολλά είδη ενδημικών πουλιών και θηλαστικών και καλύπτεται από σπάνια είδη λουλουδιών, θάμνων καθώς και αρωματικών φυτών.

Εικόνα 2: Οι πρόποδες του Αίνου(απεικόνιση της Κεφαλλονίτικης Ελάτης)
([http://www.greecescene.com/greece/youralbums/taxtaras/kefalonia17.jpg\(29/05/09\)](http://www.greecescene.com/greece/youralbums/taxtaras/kefalonia17.jpg(29/05/09)))

Το εντυπωσιακό φυσικό τοπίο της Κεφαλονιάς εκπλήσσει τον επισκέπτη με τις αναπάντεχες και έντονες αντιθέσεις του: απότομα βράχια και βουνοπλαγιές εναλλάσσονται με ομαλές, δαντελωτές παραλίες και εύφορες κοιλάδες κατάφυτες με ελαιώνες και πολύχρωμους θάμνους. Πανύψηλα κυπαρίσσια ξεπροβάλλουν σε κάθε γωνιά του νησιού προσθέτοντας μια ακόμα χαρακτηριστική πινελιά στο τοπίο. Μεγάλο μέρος του νησιού καλύπτεται από πολύχρωμους θάμνους σπάρτα, σκίνα, μυρτιές και δάφνες. Σε όλο το νησί φυτρώνουν σε μεγάλη αφθονία αρωματικά φυτά όπως ρίγανη, θυμάρι και φασκόμηλο.

Η ακτογραμμή της Κεφαλονιάς προσφέρει τόσες αντιθέσεις και ποικιλία όσες και η ενδοχώρα. Ομαλές, αμμουδερές παραλίες με ρηχά πεντακάθαρα νερά, άσπρα βότσαλα,

μικροί και μεγάλοι ανεξερεύνητοι κολπίσκοι, δικαιολογούν την φήμη της Κεφαλονιάς σαν το νησί με κάποιες από τις ωραιότερες παραλίες στη Μεσόγειο.

Εικόνα 3: Ο μύρτος από ψηλά (<http://kefalonia2.xirin.com/kefalonia2-110.htm> (29/05/09))

Ο εκπληκτικός Μύρτος, που ψηφίζεται τα τελευταία χρόνια ως η καλύτερη παραλία στην Ελλάδα και περιλαμβάνεται στη λίστα των δέκα ομορφότερων παραλιών του κόσμου, περιμένει να κόψει την ανάσα του επισκέπτη όταν πρωτοαντικρίσει τις απίστευτες αποχρώσεις του από το ύψος του δρόμου. Άλλες υπέροχες παραλίες με εντυπωσιακά νερά και πανέμορφο φυσικό περιβάλλον είναι η Σκάλα, η Αντίσαμος, ο Μακρύς Γιαλός, το Ξι, οι Άμμες, η Άβυθος, ο Λουρδάς και η Κουτσουπιά.²

² [http://www.kefalonia-ithaca-hotels.gr/el/showcat.asp?scatid=2\(29/05/09\)](http://www.kefalonia-ithaca-hotels.gr/el/showcat.asp?scatid=2(29/05/09))

Εικόνα 4: Η παραλία της Σκάλας (<http://www.zephyroshotel.gr/kefalonia.htm>(29/05/09))

Μετά τον μεγάλο σεισμό του 1953 πολλοί Κεφαλλονίτες επέστρεψαν στον τόπο τους, επενδύοντας στην ανάπτυξή του τις οικονομίες που απέκτησαν ως ναυτικοί και μετανάστες. Οι μεγαλύτερες επενδύσεις έγιναν στον τομέα της τουρισμού και έτσι σήμερα η Κεφαλονιά έχει να επιδείξει ιδιαίτερα ανεπτυγμένες τουριστικές υποδομές, αυξανόμενη τουριστική κίνηση και αυξανόμενο πληθυσμό. Εκτός από τους Κεφαλλονίτες του εξωτερικού που επιστρέφουν στον τόπο τους, τα τελευταία χρόνια το νησί έχει γίνει ο δημοφιλέστερος τόπος μετεγκατάστασης πολιτών από πολλές χώρες της Ευρώπης.³

³ <http://www.kefalonia-ithaca-hotels.gr/el/showcat.asp?scatid=1>(27/05/09)

2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Σύμφωνα με την παράδοση, το όνομά της προέρχεται από τον πρώτο κάτοικο του νησιού, τον μυθικό ήρωα Κέφαλο. Θεωρείται ότι το νησί προήλθε κατά την διάρκεια σεισμού, κάτι που πιθανότατα συνέβη, καθώς βρίσκεται πάνω στο σεισμικό ρήγμα του Ιονίου. Σε αυτό οφείλονται και οι πολυάριθμοι συχνοί και καταστροφικοί σεισμοί από τους οποίους πλήττεται το νησί ανά τακτές χρονικές περιόδους. Πρωτοκατοικήθηκε την Προϊστορική Εποχή⁴ και από τον 5ο π.Χ. αιώνα ήταν χωρισμένη σε τέσσερα αυτόνομα κράτη-πόλεις που αποτελούσαν την «Κεφαλληνιακή Τετράπολη»: την Κράνη, την Πάλλη, τη Σάμη και τους Πρόννους. Ήταν ανεξάρτητες και αυτόνομες Πόλεις που η έκτασή τους είχε καθορισθεί φυσικά από το σχηματισμό του εδάφους.

Εικόνα 5: Παλιός χάρτης του νησιού

<http://www.kefaloniainfo.com/kefaloniaisland/kefaloniainfo/index.html> (13/10/09)

Ετυμολογικά και σύμφωνα με τη Μυθολογία, η ονομασία των Πόλεων-Κρατών αυτών προέρχεται από τα ονόματα των τεσσάρων υιών του Κεφάλου. Από τα μέχρι σήμερα δεδομένα -νομίσματα και επιγραφές- το πολίτευμα τους ήταν δημοκρατικό.⁵ Η Πάλλη βρίσκεται αμέσως βόρεια του Ληξουρίου, η Κράνη στα νότια του Αργοστολίου, πάνω από

⁴ 13^{ος} με 12^{ος} π.Χ. αιώνα

⁵ (<http://www.argostoli.gr/el/category.asp?CatID=1>)

τον κόλπο του Κουτάβου, οι Πρόννοι στη θέση Παλαιόκαστρο, νότια του Πόρου και η Σάμη αμέσως ανατολικά του σημερινού ομώνυμου οικισμού.⁶

Συμμετείχε στον Τρωικό Πόλεμο ως μέρος του Βασιλείου του Οδυσσέα. Έστειλε στρατό και στους Περσικούς Πολέμους και αργότερα εισχώρησε στην Αθηναϊκή Συμμαχία.

Αρχαιολογικές εκσκαφές έχουν φέρει στο φως ευρήματα που αποδεικνύουν την μεγάλη ανάπτυξη του νησιού κατά την Μυκηναϊκή Περίοδο. Γύρω στο 50 π.χ. κατακτήθηκε από τις δυνάμεις της Ρώμης. Κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας η Κεφαλονιά υπέφερε από επιδρομές και λεηλασίες πειρατών. Ειδικά κατά τους 11ο και 12ο αιώνες, οι επιδρομές των Νορμανδών και στη συνέχεια των σταυροφόρων της 1ης Σταυροφορίας, ήταν καταστροφικές για το νησί⁷.

Το 12^ο μ.Χ. αιώνα η Κεφαλονιά αποχωρίζεται από την Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Για πολλά χρόνια το νησί άλλαζε χέρια. Το 1185 το νησί παραχωρείται σαν κομητεία από τους Φράγκους⁸ στον Ναύαρχο Μαργαριτόνι από το Μπρίντιζι, με απευθείας εξάρτηση από τους Νορμανδούς. Το 1194μ.Χ. τον διαδέχεται ο Ματθαίος Ορσίνι, Κόμης Παλατίνος της Ρώμης και γαμπρός του Μαργαριτόνι. Το 1335μ.Χ. διαδέχονται τους Ορσίνι οι Ανδεγαύοι της Νάπολης ενώ λίγα χρόνια αργότερα το νησί παραχωρείται στον ιπποτικό Οίκο των Τόκκων(1357μ.Χ.).Το 1479μ.Χ. ο τελευταίος της οικογένειας των Τόκκων Λεονάρδος ο Γ' αδυνατώντας να υπερασπιστεί το νησί το εγκαταλείπει στα χέρια του σουλτάνου Μωάμεθ Β'. Αυτός αποδεκατίζει την φρουρά του κάστρου του Αγίου Γεωργίου και μεταφέρει στην Πόλη μεγάλο αριθμό οικογενειών του νησιού. Το 1481μ.Χ. πεθαίνει ο σουλτάνος και έτσι την Κεφαλονιά την ανακαταλαμβάνουν οι Τόκκοι. Δύο χρόνια αργότερα (το 1483μ.Χ.)καταλαμβάνουν το νησί οι Ενετοί αλλά με συνθήκη τους το 1484 την επιστρέφουν στους Τούρκους.⁹

Η νεώτερη ιστορία της Κεφαλονιάς ξεκινάει από το 1500μ.Χ.. Την εποχή εκείνη οι κάτοικοι της Κεφαλονιάς ζήτησαν από τον Ναύαρχο του Ενετικού στόλου¹⁰ να τους απελευθερώσει από τον Τουρκικό ζυγό. Από τότε και μέχρι το 1797μ.Χ. οι Κεφαλλήνες βρίσκονταν κάτω

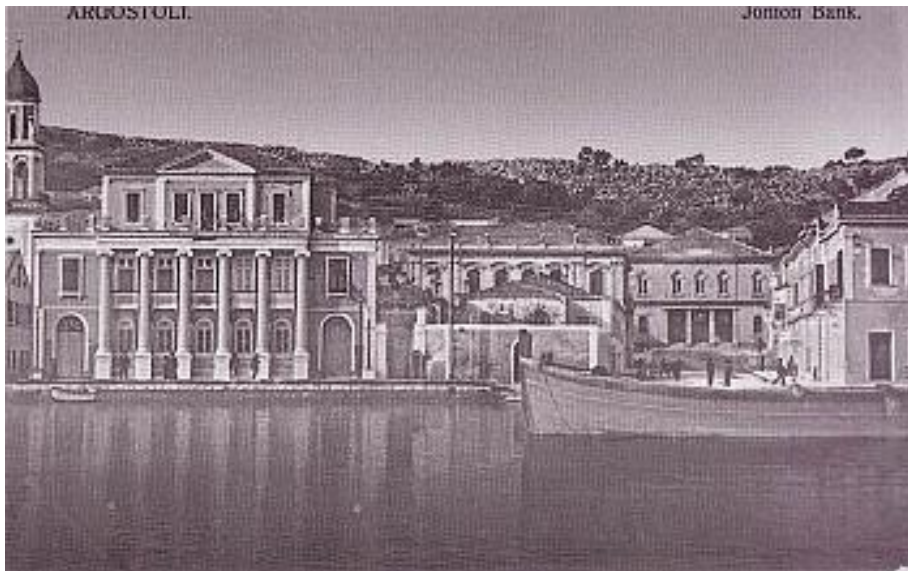
⁶ (<http://www.leepka.gr/mouseioarg.php>)

⁷ (<http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=35>) (25/05/09)

⁸ Το νησί είχε καταληφθεί από τους Φράγκους από το 1204

⁹ ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ ΥΒΟΝΝΗ και ΛΑΜΠΡΟΣ Γ. ΣΙΜΑΤΟΣ, *ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ*, Αθήνα 2008, Εικόνων ΣΕΛ:10

από την Ενετική κατοχή. Γεγονός που ωφέλησε την ανάπτυξη της νήσου σε όλους τους τομείς.¹¹

Εικόνα 6: Προσεισμικό Αργοστόλι

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1236 (31/05/09)

Οι Ενετοί έδειξαν ιδιαίτερο σεβασμό στον εθισμό και το θρήσκευμα των Επτανήσιων γενικότερα καθώς και την πολιτική τους οντότητα. Αυτή η ελευθερία οδήγησε τους ντόπιους στο να υποστηρίζουν τους «κατακτητές» τους ακόμα και να τους βοηθούν -άλλοτε με χρήματα, άλλοτε με εφόδια και άλλοτε εξοπλίζοντας τα καράβια των Ενετών με πλήρωμα. Χαρακτηριστικά πρέπει να αναφέρουμε ότι οι Ενετοί καθιέρωσαν στην Κεφαλονιά -όπως και στα άλλα νησιά του Ιονίου-το libro d'oro (χρυσή βίβλος) όπου ήταν γραμμένες όλες οι αριστοκρατικές οικογένειες του νησιού. Στο νησί αρχίζει να καλλιεργείται η κορινθιακή σταφίδα και η ελιά με μεγάλη επιτυχία και ιδιαίτερη πρωμοδότηση των Ενετών.¹²

¹⁰ ναύαρχος Ρ

¹¹ ΦΩΚΑ-ΚΟΣΜ

¹² ΦΩΚΑ ΚΟΣΜ

Εικόνα 7: Εικόνα από το λιμάνι του Αργοστολίου πριν το σεισμό του 1953 πηγή:

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1231(31/05/09)

Η παραγωγή μάλιστα γίνεται μαζική γεγονός που προωθεί την αλματώδη ανάπτυξη του εμπορίου. Η ανάπτυξη όμως δεν περιορίζεται εκεί. Οι εύπορες οικογένειες των Επτανήσων έστελναν τα παιδιά τους στα πανεπιστήμια της Ιταλίας, έτσι όταν ενήλικες αυτοί πλέον επιστρέφουν πιο μορφωμένοι και διψασμένοι για δημιουργία και εφαρμόζουν τις δυτικές ιδέες και πρότυπα. Το 1757 αποφασίζετε η μεταφορά της πρωτεύουσας του νησιού από το κάστρο του αγίου Γεωργίου στο νεοαναγειρόμενο Αργοστόλι μιας και η θέση του θεωρείτε ιδανική για την παρακολούθηση του Εμπορίου¹³.

Εικόνα 8: Προσεισμικό Αργοστόλι

([http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1235\(31/05/09\)](http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1235(31/05/09)))

Στο Αργοστόλι πλέον είναι ευνοϊκές οι συνθήκες δημιουργίας μιας νέας πόλης. Το 1797 καταρρέει η Ενετική Δημοκρατία. Ακολουθεί η κατάληψη του νησιού από τους Γάλλους. Ενώ στην αρχή ακολούθησαν φιλολαϊκή, απελευθερωτική πολιτική στην συνέχεια έγιναν ιδιαίτερα απεχθείς στον λαό με αποτέλεσμα την δημιουργία κοινωνικών αναταραχών και σχετικής αναρχίας. Έτσι σύντομα την εγκατέλειψαν¹⁴. Τα χρόνια εκείνα σημειώνετε και η πρώτη δημιουργία ανεξάρτητου Ελληνικού κρατιδίου της επανησιακής πολιτείας σύμφωνα με την συνθήκη της Κωνσταντινούπολης (1800). Το 1814 αναλαμβάνει και επίσημα η Αγγλία

¹³ Αφού διέθετε ένα μεγάλο και ασφαλές λιμάνι και την καλύτερη διοίκηση του νησιού μιας και διευκόλυne την επικοινωνία με τις άλλες περιοχές του νησιού. Από τότε υπάρχει μια κόντρα μεταξύ των κατοίκων του Αργοστολίου και αυτών του Ληξουρίου μιας και το Ληξούρι έχασε την πρωτοκαθεδρία λόγω θέσης αν και ήταν πιο ανεπτυγμένο, διέθετε σημαντικά κτήρια μεγάλων γαιοκτημόνων αρχόντων καθώς φιλοξενούσε και διάφορες υπηρεσίες σε αντίθεση με το Αργοστόλι που σχεδόν δεν υφίστατο σαν πόλη .

¹⁴ ΦΩΚΑ ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΥ, Ο.Π. ΣΕΛ 9-10

την διοίκηση του νησιού αν και από το 1809 είχαν αρχίσει να διαφαίνονται οι προθέσεις της . Το 1864 τα Επτάνησα προσαρτώνται στην Ελλάδα¹⁵.

Με την ανάπτυξη του εμπορίου (19^{ος} αιώνα) αρχίζουν να αναπτύσσονται και άλλες περιοχές όπως η περιοχή της Λειβαθούς (τόπος καταγωγής πολλών ναυτικών) και του Ληξουρίου. Έτσι μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα η Κεφαλονιά έχει μετατραπεί σε μια κοινωνία ευγενών και πολιτισμένων λόγω των συνεχών αλληλεπιδράσεων με ξένες χώρες.

Δυστυχώς η παρακμή του νησιού αρχίζει από το 1914 και επισφραγίζεται με τον καταστρεπτικό σεισμό του 1953. Οι παγκόσμιοι πόλεμοι , η κρατική και νομισματική χρεοκοπία εξάρθρωσαν την οικονομία του νησιού. Με τον σεισμό του 1953 καταστρέφεται και η αρχιτεκτονική του νησιού καθώς σχεδόν όλα τα δείγματα της καταρρέουν. Η αρχιτεκτονική ενός τόπου μαρτυρά και τον πολιτισμό του. Αφού αυτή χάθηκε έτσι χάθηκε και κάθε σημάδι του πολιτισμού του νησιού.

Στον 20ο αιώνα η ιστορία της Κεφαλονιάς ακολουθεί την ιστορία του ελληνικού κράτους, με εναλλασσόμενες περιόδους ταραχών και ευημερίας. Στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο πολλοί Κεφαλλονίτες συμμετείχαν στο αντιστασιακό κίνημα κατά της ναζιστικής κατοχής, με φοβερές συνέπειες για τους ίδιους και το νησί.

¹⁵ Υ. ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ ΚΑΙ Λ. ΣΙΜΑΤΟΣ Ο.Π. ΣΕΛ 15

3. ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ-ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

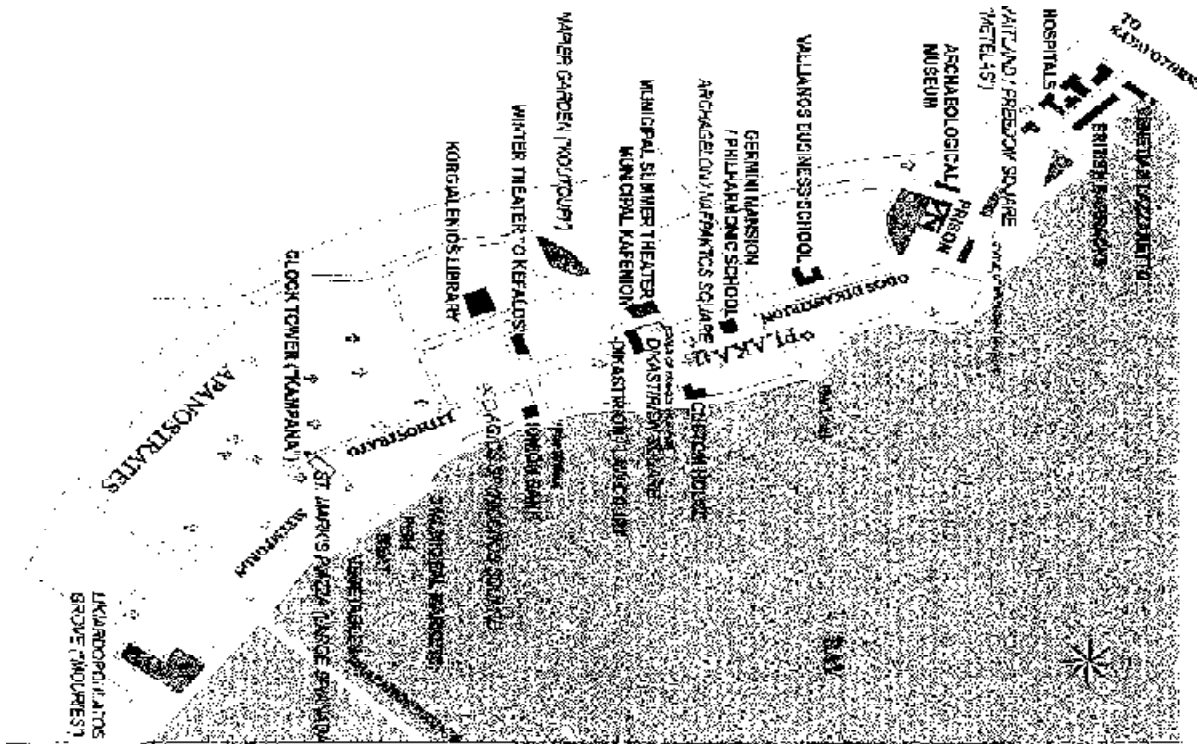
Σε αυτό το σημείο θα αναφερθούμε σε μερικά μνημεία και περιοχές οι οποίες αποτελούν σταθμό της ζωής και των συνηθειών των κατοίκων του νησιού. Μέσα από αυτά τα παραδείγματα ο αναγνώστης θα κατανοήσει την εποχή αυτή καθώς και τις αρχιτεκτονικές μορφές που επικράτησαν.

Εικόνα 9: Χάρτης της Κεφαλονιάς

<http://www.kefaloniainfo.com/kefaloniaisland/kefaloniainfo/index.html> (19/10/09)

3.1 Αργοστόλι

Εικόνα 10: Ο χάρτης του Αργοστολίου N.Patricios σελ:162

Όπως είπαμε και νωρίτερα το Αργοστόλι κηρύσσεται πρωτεύουσα του νησιού το 1757. Νωρίτερα το Αργοστόλι δεν ήταν τίποτα άλλο παρά ένα ψαροχώρι. Το 1560 δημιουργείται μια πρόχειρη αποβάθρα για την εξυπηρέτηση των επιβατών των караβιών (μέχρι τότε η ακτή είχε την αρχική της μορφή και οι επιβάτες προκειμένου να αποβιβάσθούν στην ακτή ανέβαιναν στους ώμους των βαρκάρηδων). Το 1600 παίρνει την πρώτη του μορφή σαν πρόχειρος συνοικισμός.¹⁶

Σχεδόν από το μηδέν οι Ενετοί θα έπρεπε να δημιουργήσουν κτίρια τα οποία θα στεγάσουν όλες τις διοικητικές τους και εμπορικές υπηρεσίες. Μια έκρηξη αρχιτεκτονικής και πολεοδομικής δημιουργίας ξεκινάει μέχρι την αποχώρησή τους (το 1797μ.Χ.). Οι πρώτες λαϊκές γειτονιές έχουν αρχίσει να σχηματίζονται στις Απανάστρατες. Ενώ το πρώτο αριστοκρατικό κέντρο είναι πραγματικότητα. Πρόκειται για την πλατεία Καμπάνας. Σημαντικό ρόλο στην πολεοδομική και πνευματική ανάπτυξη του νησιού έπαιξε ο Sir

¹⁶ Γεράσιμος Σωτ. Γαλανός, «Αργοστόλι πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς», *ΚΕΦΑΛΟΝΙΣ.ΜΑΓ*, ΙΟΥΛΙΟΣ 2007, ΤΕΥΧΟΣ 3ο, ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ, ΣΕΛ:38

Charles James Napier¹⁷, ο οποίος επιμελήθηκε την διάνοιξη λεωφόρων πλάτους 20 μέτρων, ανέγερση δημόσιων κτηρίων καθώς και την γενικότερη οδοστρωσία της περιοχής.

Την εποχή εκείνη διαμορφώνει τον χαρακτήρα της και η Κεφαλλονίτικη αρχιτεκτονική. Ξεφεύγει πλέον από το Ενετικό μπαρόκ και διαμορφώνει τον δικό της ρυθμό, το Κεφαλλονίτικο μπαρόκ. Ο αρχιμάστορας καταθέτει την έμπνευση και το γούστο του. Πρέπει να τονίσουμε ότι η αρχιτεκτονική της Κεφαλονιάς καθρεφτίζεται στα πορτόνια¹⁸. Επειδή το πορτόνι ήταν το πιο αντιπροσωπευτικό τμήμα της οικίας –προϊδέαζε τον περαστικό για το εσωτερικό του σπιτιού και το status (=οικονομική και κοινωνική κατάσταση) του ιδιοκτήτη- προσπαθούσαν να το εμπλουτίσουν όσο το δυνατό περισσότερο.

Εικόνα 11: Οικία στο Αργοστόλι χαρακτηριστικό δείγμα κεφαλληνιακού μπαρόκ
(<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=975&mid=66799> (19/10/09))

¹⁷Sir Charles James Napier (Σερ Τσαρλς Τζέιμς Νάπιερ) Ήταν ο μεγαλύτερος από τους τρεις γιούς του George Napier και της δεύτερης συζύγου του Sarah Lenox. Γεννήθηκε στις 10 Αυγούστου του 1782 στο Whitehall του Λονδίνου και απεβίωσε στις 29 Αυγούστου του 1853. Τα παιδικά του χρόνια ήταν δύσκολα μιας και λόγω ενός ατυχήματος που είχε η υγεία του ήταν πολύ ευαίσθητη. Το 1794 κατατάχθηκε στο 33^ο άγημα του Βρετανικού στρατού ενώ σύντομα αναγνωρίστηκαν οι ηγετικές και οργανωτικές του ικανότητες. Ακολούθησε λαμπρή στρατιωτική καριέρα και αργότερα ορίστηκε τοποτηρητής στην Κεφαλονιά (1822) Παντρεύτηκε το 1827 και το 1841 πήρε μετάθεση για την Ινδία. Αποτέλεσε μια πολύ μεγάλη προσωπικότητα και έργα του υπάρχουν ακόμα στις περιοχές όπου εργάστηκε

¹⁸ Πορτόνια: πόρτες εισόδου της αυλής

3.1.1 Λιθόστρωτο

Στο πρώτο που θα αναφερθούμε είναι το λιθόστρωτο. Κατασκευάστηκε το 1876 και χαρακτηριστικό του είναι οι μεγάλοι κυβόλιθοι με τους οποίους ήταν στρωμένος ο δρόμος. Αποτελούσε πάντα την καρδιά του Αργοστολίου και τον εμπορικό δρόμο του, αλλά και χώρο συνάντησης των ντόπιων.

Εικόνα 12: Προσεισμικό λιθόστρωτο

[http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1186\(3/06/09\)](http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1186(3/06/09))

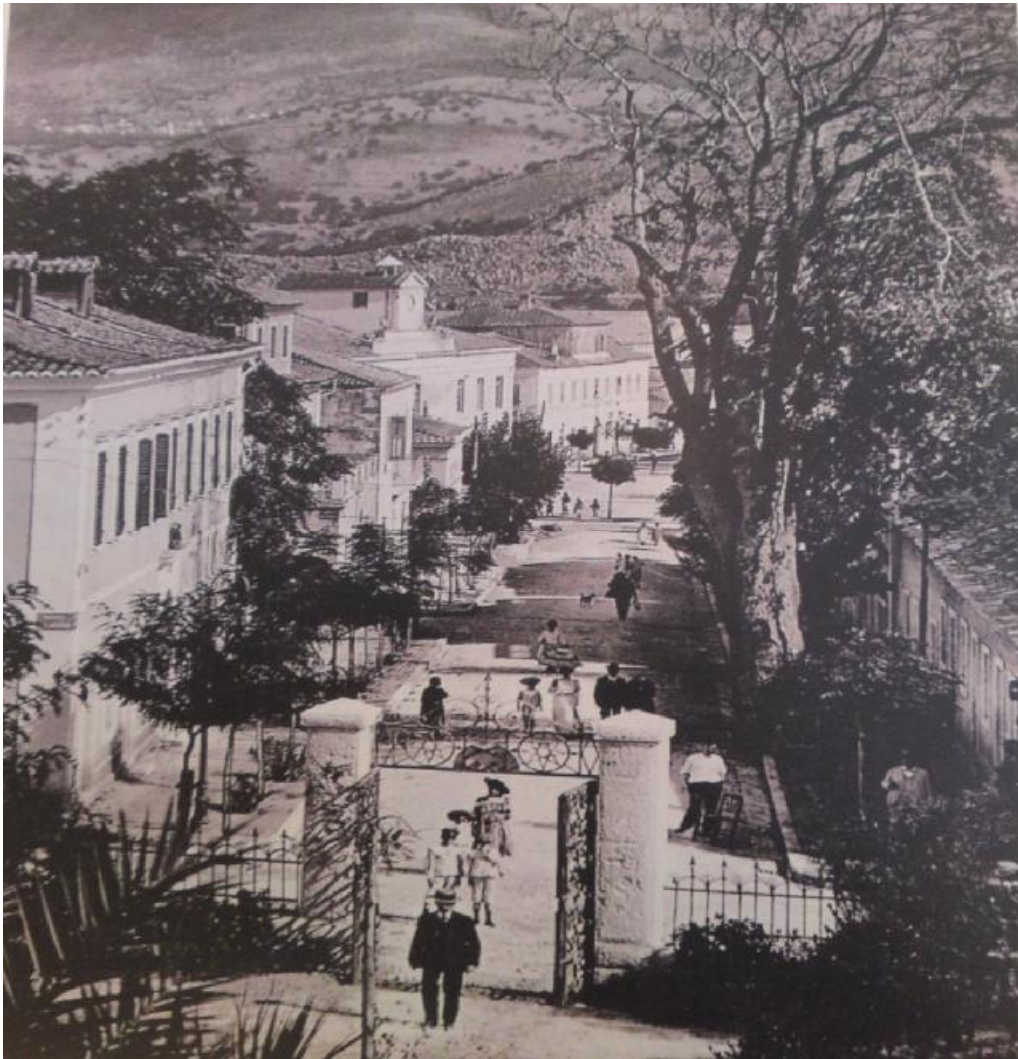
Κάθε πρωτοχρονιά στο λιθόστρωτο λάμβανε χώρα το έθιμο του πόλεμου των αρωμάτων, όπου μικροί και μεγάλοι ξεχύνονται στους δρόμους με τα βαποριζατέρ και παίζουν κυνηγητό και καταβρέχονταν με κολόνιες. Τις υπόλοιπες μέρες του χρόνου οι κύριοι απολάμβαναν με τις ώρες την βόλτα τους, οι νέοι ερωτεύονταν και οι κυρίες μάθαιναν τα κουτσομπολιά του νησιού. Αποτελούσε την πιο δημοφιλή βόλτα. Μάλιστα για να στηρίξουν την επιλογή τους οι ντόπιοι υποστήριζαν ότι επειδή ήταν κλειστό δρομάκι και απάνεμο ο αέρας δεν χάλαγε την κόμη των κυριών και δεν εμπόδιζε την συζήτηση των κύριων.¹⁹

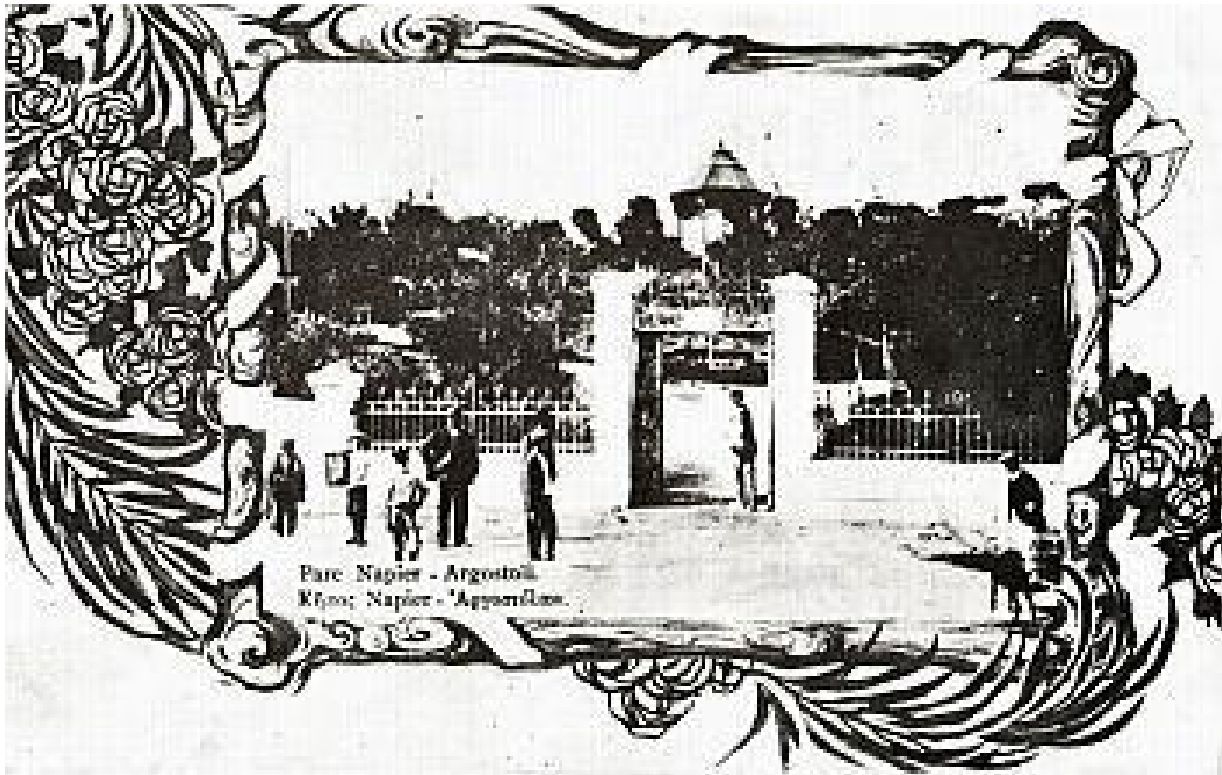
Εικόνα 13: Φωτογραφία του λιθόστρωτου πριν τον σεισμό
([http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1193\(3/06/09\)](http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1193(3/06/09)))

¹⁹ Διονυσία Πουλάκη-Κάτεβιάτη, *Προσεισμική Κεφαλονιά*, εκδόσεις ΕΙΚΩΝ, Αθήνα 2003 σελ 27

3.1.2 Ο κήπος του Νάπιερ

Εικόνα 14: Η θέα από τον κήπο του Νάπιερ, Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, *Ηώς*, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962

Εικόνα 15: ο κήπος του Νάπιερ

[http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1167\(3/06/09\)](http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1167(3/06/09))

Αρχικά ο κήπος δεν ήταν τίποτε άλλο από ένα μεγάλο αμπέλι σ' ένα ύψωμα κοντά στην κεντρική πλατεία του Αργοστολίου με την ονομασία κουτούπι. Το 1828 αγοράστηκε από τον Βρετανό τοποτηρητή Κάρολο Νάπιερ και το 1904 πωλήθηκε στον δήμο Κρανίων –από τους κληρονόμους του μεγάλου τοποτηρητή.

Μετατράπηκε σε ένα όμορφο άλσος με καταπληκτική θέα . Έτσι δόθηκε μία καλή ευκαιρία στους ντόπιους να αφήσουν την κλασική βόλτα τους στο λιθόστρωτο για μια άλλη θαυμάσια μέσα στο πράσινο. Στο πάρκο είχε στηθεί και ένα όμορφο κίосκι στο οποίο έπαιζε ιδιωτική ορχήστρα σε ρυθμούς τζαζ επί πληρωμή. Δυστυχώς το 1943 το κίосκι καταστράφηκε από τους βομβαρδισμούς των Γερμανών.²⁰

²⁰ ΠΡΟΣΕΙΣΜΙΚΗ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ ,ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΠΟΥΛΑΚΗ-ΚΑΤΕΒΑΚΗ, ΣΕΛ 57

3.1.3 Η πλατεία καμπάνας (πλατεία Αγίου Μάρκου ή πλατεία Ελευθερίας)

Η πλατεία της Καμπάνας βίωνε στο παρελθόν, όπως και σήμερα, στη συνείδηση των κατοίκων ως αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής τους ζωής και της εμπορικής κίνησης της πόλης. Βρίσκεται στην συμβολή των κεντρικών οδών: Λιθοστρώτου και Σιτεμπόρων. Γραφικό απομεινάρι του πολεοδομικού ιστού του προσεισμικού Αργοστολίου, με τα φοινίκια, τη γραφική τρόμπα-αντλία νερού²¹ καθώς και τον πύργο με το ρολόι.

Εικόνα 16: Η πλατεία καμπάνας Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, *Ηώς*, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962

²¹ αρτεσιανού

Εξακολουθεί σαν χώρος να διατηρεί άσβεστες μνήμες δεμένες με το βενετσιάνικο παρελθόν και την Αγγλοκρατία του νησιού. Ο πύργος κατασκευάστηκε λίγα χρόνια πριν φύγουν οι βενετοί (1770-90) από το νησί και προοριζόταν για διοικητικό κτήριο. Πάνω από την πόρτα του πύργου ήταν πετροσκαλισμένο το μεσαιωνικό έμβλημα της Κεφαλονιάς-το έμβλημα του Αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης. Η καμπάνα στην κορυφή του φαίνεται να τοποθετήθηκε μερικά χρόνια μετά την περάτωση του πύργου ενώ σε όλη την ιστορία του υπέστη αρκετές επισκευές και ανακατασκευές.

Εικόνα 17: Το καμπαναριό της πλατείας καμπάνας

[http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1160\(03/06/09\)](http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1160(03/06/09))

Το ρολόι του πύργου ήταν ιδιαίτερα αγαπητό από όλους τους κατοίκους μιας και ήταν πιο όμορφο και ο ήχος του πιο κρυστάλλινος από αυτό της πλατείας²². Και ο πύργος του

²² δεν είχαν όλοι οι κάτοικοι την οικονομική δυνατότητα να έχουν ένα ρολόι στο σπίτι τους

ρολογιού συνδέθηκε με τη ζωή στην πόλη. Αρχικά το ύψος του ήταν τριπλάσιο από τα παρακείμενα κτήρια, όμως αποδείχθηκε αρκετά ασταθής για τη μεγάλη σεισμικότητα του νησιού. Στο ισόγειό του λειτούργησε η χωροφυλακή, με την προσθήκη δύο χαμηλών πτερύγων. Την εποχή της Αγγλοκρατίας, το Επαρχείο φρόντιζε για τυχόν βλάβες του πύργου. Την ίδια εποχή, ο μηχανισμός του ρολογιού αντικαθίσταται με νεώτερον από το Λονδίνο.

Από πλατεία "Αγίου Μάρκου" μετονομάσθη σε "Ελευθερίας", όταν το 1797, με την έλευση των Δημοκρατικών Γάλλων, φυτεύτηκε το δέντρο της Ελευθερίας και κήκε δημοσίως το "Libro d' oro".

Η μεγάλη καμπάνα στην κορυφή σήμαινε, εκτός από τις ώρες, συναγερμό για πυρκαγιές, στις μεγάλες εθνικές επετείους και στις μεγάλες εκλογικές επιτυχίες. Νεώτερη καμπάνα τοποθετήθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα, γιατί η παλιά έσπασε σε κάποια εκδήλωση. Επίσης, έγιναν προσθήκες στις πτέρυγες και αντικαταστάθηκε η σιδεριά του στηθαίου στη στέψη του πύργου με λιθόκτιστο τμήμα.

Το 1953 ο πύργος ρηγματώθηκε σοβαρά από τους μεγάλους σεισμούς και ανοικοδομήθηκε στη σημερινή του μορφή, χωρίς όμως τα ισόγεια πτερύγιά του.²³

²³ (http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=6786 8/06/09)

3.1.4 Το θέατρο

Το θέατρο Κέφαλος κατασκευάστηκε το 1857. Για την ανέγερσή του έπρεπε κάθε οικογένεια της πόλης να πληρώσει για την κατασκευή του θεωρείου της, όπως γινόταν και στην Βενετία. Υπήρχε και η πλατεία για το απλό κοινό.

Εικόνα 18: Το εσωτερικό του θεάτρου πηγή Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, *Ηώς*, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962

Η πρώτη παράσταση που παίχτηκε ήταν η *Τραβιάτα* του Βέρντι, και φιλοξένησε πολλές σπουδαίες παραστάσεις κυρίως όπερες που ήταν αδυναμία σχεδόν όλων των Επτανησίων. Στην Κεφαλονιά αυτό το είδος ψυχαγωγίας δεν θεωρούνταν ‘κουλτουριάρικο’ για λίγους αλλά μέσο μαζικής ψυχαγωγίας όλων των αστών. Το 1943 βομβαρδίστηκε και λίγα χρόνια αργότερα κατέρρευσε.

Εικόνα 19: Το θέατρο πριν τον βομβαρδισμό του το 1943 Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, *Ηώς*, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5^{ον} αριθ.58-60 1962

3.1.5 Ο φάρος

Το Φανάρι των Αγίων Θεοδώρων είναι ένας φάρος που χτίστηκε στις αρχές του 19ου αιώνα όταν Άγγλος διοικητής του νησιού ήταν ο Κάρολος Νάπιερ. Σχεδιάστηκε από τον μηχανικό Κέννεντυ και χρειάστηκε μόλις ενάμιση μήνα για να ολοκληρωθεί. Αποτελείται από είκοσι δύο κολώνες και ένα δωματάκι για την διαμονή του φαροφύλακα Παρόλη τη σκληρότητα της η Αγγλική στρατιωτική διοίκηση έφτιαξε αρκετά δημόσια έργα στο Αργοστόλι. Ο φάρος στο ακρωτήριο των Αγίων Αποστόλων που δεσπόζει στο κόλπο του Αργοστολίου, κρίθηκε

απαραίτητος για την ναυσιπλοΐα.

Το φανάρι των Αγίων Θεοδώρων εγκαινιάστηκε το 1928. Εντάχθηκε στο δίκτυο των φάρων της Ελλάδας το 1863 όταν τα Επτάνησα ενώθηκαν με την πατρίδα. Το 1953 στους σεισμούς της Κεφαλονιάς ο φάρος καταστράφηκε. Ανακατασκευάστηκε αργότερα σύμφωνα με τα αρχικά σχέδια. Το φανάρι θα το βρείτε 3 χιλιόμετρα έξω από το Αργοστόλι κοντά στις καταβόθρες .

Εικόνα 20: Το φανάρι των Αγίων Θεοδώρων σε λιθογραφία της εποχής της κατασκευής του (<http://www.kefaloniainfo.com/kefaloniaisland/kefaloniaview/fanariagiontheodoron/index.html> (15/06/09))

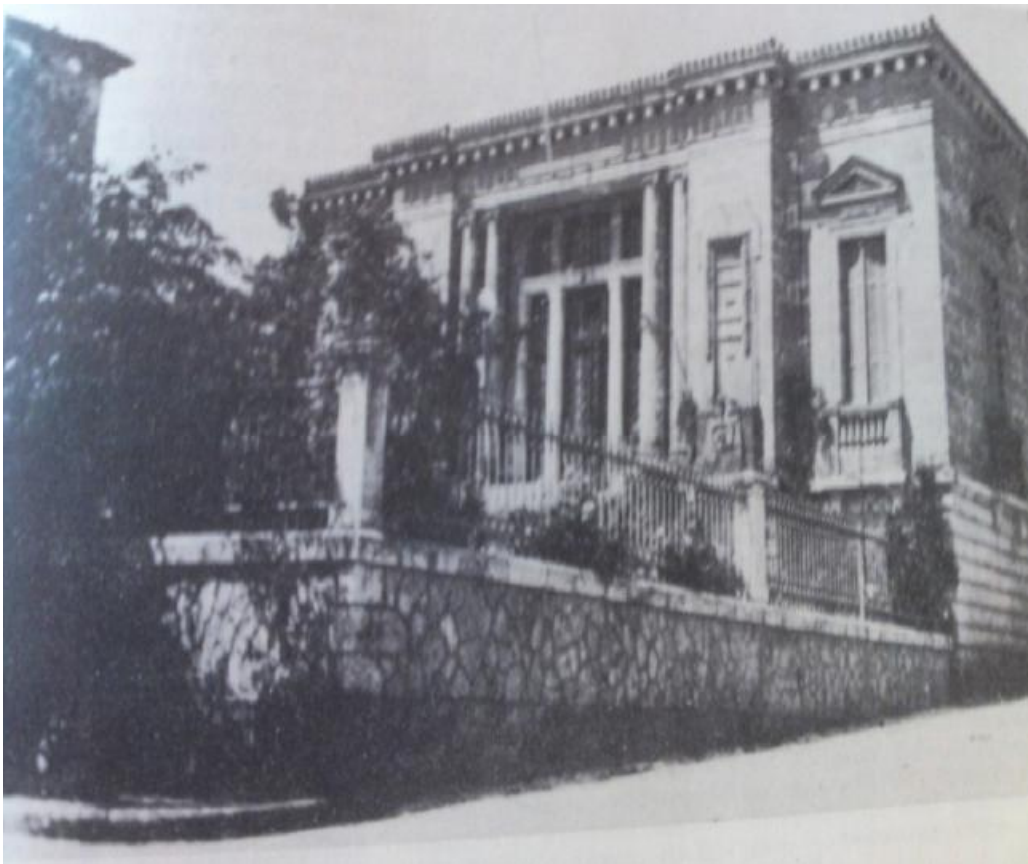
Εικόνα 21: Το Φανάρι των Αγίων Θεοδώρων λίγα χρόνια μετά την κατασκευή του

<http://www.kefaloniainfo.com/kefaloniaisland/kefaloniaview/fanariagiontheodoron/index.html> (10/10/09)

3.1.6 Η Κοργιαλένειος Βιβλιοθήκη

Η Κοργιαλένειος Βιβλιοθήκη Αργοστολίου ιδρύθηκε το 1924, σε εκτέλεση της διαθήκης του μεγάλου ευεργέτη της Κεφαλληνίας Μαρίνου Κοργιαλένιου . Ο Κοργιαλένιος είχε αφήσει συνολικό ποσό 10.000 λιρών για την ανέγερση της βιβλιοθήκης κληροδότησε επίσης και τη συλλογή των βιβλίων του. Η Βιβλιοθήκη ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1925, ενώ το 1926 με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας συγχωνεύθηκε με αυτήν η παλαιότερη Δημοσία Βιβλιοθήκη Κεφαλληνίας, που λειτουργούσε στο Αργοστόλι από το 1887.

Το πρώτο υλικό της Κοργιαλενείου Βιβλιοθήκης αποτέλεσαν τα βιβλία της παλιάς Βιβλιοθήκης, και η συλλογή του Μαρίνου Κοργιαλένιου. Πρώτος και μοναδικός σε όλη τη διάρκεια του 20ού αιώνα διευθυντής της Βιβλιοθήκης ήταν ο Γεράσιμος Χ. Μοσχόπουλος . Η Βιβλιοθήκη με τον Μοσχόπουλο στο τιμόνι και υπό την διοίκηση του Κοργιαλενείου Κληροδοτήματος, στεγασμένη στο πολυτελές κτίριο της, είχε αναδειχθεί ήδη από τη δεκαετία του 1930 σε πνευματικό φάρο της πόλεως του Αργοστολίου.

Εικόνα 22: Η βιβλιοθήκη φωτογραφία πριν τον σεισμό Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, *Ηώς*, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5^{ov} αριθ.58-60 1962

Ο πόλεμος του 1940, η κατοχή και η εξανέμιση των κεφαλαίων του Κληροδοτήματος όμως οδήγησαν τη Βιβλιοθήκη σε σοβαρή κρίση. Οι σεισμοί του 1953, που κατέστρεψαν το κτίριο ήταν το τελειωτικό χτύπημα. Το βιβλιακό υλικό ευτυχώς περισώθηκε χάρη στην αυταπάρνηση των υπαλλήλων του κληροδοτήματος, και το κράτος καθιέρωσε με Νόμο (2823/1954) την τακτική επιχορήγηση της Βιβλιοθήκης, για να εξασφαλιστεί η συνέχιση της λειτουργίας της.

Μετά τους σεισμούς του 1953 το υλικό της βιβλιοθήκης μεταφέρθηκε στα γιουγκοσλαβικά "τολ" που είχαν στηθεί πρόχειρα στην πόλη και κατόπιν στο κτίριο του Χαροκοπέιου Ιδρύματος.

Με επίμοχθη προσπάθεια του Κοργιαλενείου Διοικητικού Συμβουλίου και με την ευγενική χορηγία των μεγάλων ευεργετών Γεωργίου Βεργωτή και Ευαγγέλου Τυπάλδου - Μπασιά, αλλά και την προσφορά της μελέτης από τον αρχιτέκτονα Δημήτριο Παυλάτο, το κτίριο της Βιβλιοθήκης ανοικοδομήθηκε σε δύο φάσεις.

Το πρώτο μέρος ολοκληρώθηκε το 1963 και η Βιβλιοθήκη μετεγκαταστάθηκε στο σημερινό της κτίριο, που σχεδιάστηκε ώστε να θυμίζει την τεχνοτροπία του προσεισμικού κτιρίου. Στη συνέχεια κατασκευάστηκε η νέα πτέρυγα του κτιρίου (Πτέρυγα Μπασιά) που στα υπόγειά της στέγασε και στεγάζει μέχρι σήμερα το Τοπικό Ιστορικό Αρχείο Κεφαλληνίας (σήμερα ΓΑΚ-Αρχεία Νομού Κεφαλληνίας)²⁴

²⁴ (http://vivl-argost.kef.sch.gr/vivliothiki_istorika.php 10/09/09)

3.1.7 Η γέφυρα

Εικόνα 23: :Η Γέφυρα στην σημερινή της κατάσταση
(http://www.kefalonitis.com/plugins/p2_news/printarticle.php?p2_articleid=377 26/08/09)

Η γέφυρα ήταν όραμα του τότε στρατιωτικού διοικητή του νησιού Καρόλου Φιλίππου Ντεμποσέ. Δυο χρόνια μετά την άφιξη του στο νησί θεώρησε απαραίτητο την κατασκευή αυτής της γέφυρας η οποία θα ένωνε το Αργοστόλι με τον Δράπανο. Ως τότε η επικοινωνία γινόταν με μικρά βαρκάκια τα οποία ήταν ανέκαστα να ταξιδέψουν με το παραμικρό κύμα, καθώς και από τον γύρο του Κουτάβου. Το συμβούλιο των πολιτικών διοικητών αρνήθηκε την κατασκευή αυτού του έργου χρησιμοποιώντας ως επιχείρημα ότι θα ήταν πιο εύκολη η πρόσβαση στις επιδρομές και στις βεντέτες των χωρικών. Ο Ντεμποσέ δεν το έβαλε κάτω. Και έτσι το 1813 κατασκευάστηκε η γέφυρα. Στην αρχή ξύλινη στηριζόμενη σε πασσάλους και αργότερα– μετά από 30 χρόνια-διαπλατύνθηκε και κατασκευάστηκε από πέτρα. Το 1818 ο Ντεμποσέ εγκατέλειψε για πάντα το νησί –ηττημένος από την ζήλια των ανθρώπων. Σχεδόν στο μέσον της γέφυρας βρίσκεται ο οβελίσκος, μνημείο που θυμίζει στους αιώνες το έθνος που χάρισε στην Κεφαλονιά αυτό το μεγαλόπνοο επίτευγμα. Τοποθετημένος δίπλα

στην γέφυρα «ο οβελίσκος» έχει χαραγμένο μια μετριόφρονα επιγραφή σε 4 γλώσσες «τη Δόξη των Βρετανών οι Κεφαλλήνες ΑΩΠ²⁵». ²⁶

Εικόνα 24: Ο οβελίσκος της Γέφυρας

(http://www.kefalonitis.com/plugins/p2_news/printarticle.php?p2_articleid=377 26/08/09)

²⁵ 1813 μ.Χ.

²⁶ ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΠΟΥΛΑΚΗ-ΚΑΤΕΒΑΚΗ, Ο.Π. ΣΕΛ 17

Εικόνα 25: Η γέφυρα (<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=3939&mid=83559> (15/10/09))

3.2 ΛΗΞΟΥΡΙ

Στην ανατολική πλευρά της Χερσονήσου Παλικής Κεφαλονιάς βρίσκεται η «*όμορφη Χωροπούλα που πλένει στο γιάλό τα ποδαράκια της*» όπως περιγράφει ο Ανδρέας Λασκαράτος το Ληξούρι, τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη του νησιού.

Εικόνα 26: Η πλατεία Παντοκράτορα στο Ληξούρι πριν τον καταστροφικό σεισμό

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=74&p17_imageid=1250 01/09/09)

Αναφέρεται πρώτη φορά επί γαλλικής κατοχής, το Ληξούρι έγινε έδρα του Υγειονομικού και του Πρωτοδικείου. Αυτό γέννησε πολλές ελπίδες ότι θα γινόταν πρωτεύουσα του νησιού, γεγονός που δεν έγινε ποτέ. Παρόλα αυτά αποτελούσε πάντοτε την πνευματική πρωτεύουσα τον νησιού πόλη γραμμάτων και των επιστημών.

Εικόνα 27: Οι "γέφυρες" του Ληξουρίου

(http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=74&p17_imageid=1249 01/09/09)

Το Ληξούρι γεμάτο με στενά καντούνια , ψηλά καμπαναριά , αρκετές εκκλησίες και ρούγες γουλόστρωτες γεμάτες παράδοση. Στο κέντρο του δέσποζε το Μαρκάτο, ένα κτήριο παλάτι, καύχημα για κάθε Ληξουριώτη. Κτίστηκε το 1825 από τον Άγγλο τοποτηρητή Κάρολο Νάπιερ και τον μηχανικό Κέννεντυ. Στέγαζε το δημαρχείο και τα δικαστήρια καθώς και στην στοά του φιλοξενούνταν η αγορά και καφενεία. Δύο καταστρεπτικοί σεισμοί, ο ένας στις 23 Ιανουαρίου 1867 και ο μεγάλος τις 12 Αυγούστου 1953, κατάστρεψαν την πόλη.

Εικόνα 28: Το Μαρκάτο

[http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=74&p17_imageid=1253\(08/06/09\)](http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=74&p17_imageid=1253(08/06/09))

Εκτός από υπηρεσίες και κτήρια το Ληξούρι υπήρξε και γενέτειρα πολλών σημαντικών ανθρώπων όπως του Ηλία Μηνιάτη²⁷. Ο Λιμενοβραχίονας του Ληξουρίου ξεκίνησε να κατασκευάζεται το 1836 επί Βρετανού τοποτηρητή Πάρσον²⁸(2). Με την έναρξη της κατασκευής του κάθε κάτοικος ήθελε να βρίσκεται το σπίτι του στην κοντινότερη δυνατό απόσταση. Ο Ανδρέας Λασκαράτος εμπνεύστηκε από αυτό το γεγονός και αφιέρωσε ένα κομμάτι του έργου του «το Ληξούρι εις τους 1836» σε αυτό το θέμα. Η προκυμαία στολιζόταν με φανοστάτες οι οποίοι από το 1927 ήταν ηλεκτρικοί χάρις την δωρεά του ευεργέτη Θάνου Μπασιά. Χαρακτηριστικό κομμάτι του Ληξουρίου είναι και το ποτάμι του, για την διάβαση του Χελοπόταμου είχαν κατασκευαστεί τρεις γέφυρες.

Εικόνα 29: Το λιμάνι του Ληξουρίου πριν τον σεισμό

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=74&p17_imageid=1248 01/09/09)

²⁷ Ηλίας Μηνιάτης :Γεννήθηκε στο Ληξούρι το 1669 , υπήρξε διαπρεπής ιεράρχης και ρήτορας θεόπνευστος – έγινε αργότερα γνωστός ως «Χρυσόστομος»-καθώς φιλόσοφος ,ρήτορας και συγγραφέας. Πέθανε το 1714 σε ηλικία 45 χρονών στην Πάτρα.

²⁸ Δ. Πουλάκη- Κατεβάκη, ο.π. σελ:24

Η πρώτη ήταν αυτή της «Βαγγελίστρας» που χτίστηκε το 1812 ,η μεσαία το 1836 ενώ η τρίτη ήταν σιδερένια και κατασκευάστηκε το 1892. Το 1867 κτίστηκε το αρχοντικό της οικογένειας Ιακωβάτων. Ήταν ένα από τα κτήρια που σώθηκαν από τον καταστροφικό σεισμό (καταστράφηκε ο όροφος ο οποίος ανακατασκευάστηκε). Ενώ μετά από χρόνια δωρίθηκε από τους απογόνους της οικογένειας (Κάτε Τούλ) στο ελληνικό δημόσιο για να φιλοξενήσει την δημοτική βιβλιοθήκη. Χτισμένο στα χείλη της Παλικής νοτιοδυτικά της Κεφαλονιάς είναι η μεγάλη μονή Κυπουραίων. Η παράδοση μας λέει ότι πήρε το όνομά της από τους πολλούς και ωραίους κήπους που είχαν φτιάξει οι μοναχοί αξιοποιώντας το άφθονο νερό στην περιοχή. Η μονή ιδρύθηκε το 1759 από τον Αρχιμανδρίτη Χρυσανθο Πετρόπουλο και γιορτάζει κάθε χρόνο την ημέρα του ευαγγελισμού της Θεοτόκου.

Εικόνα 30: Το λιμάνι του Ληξουρίου πριν τον σεισμό

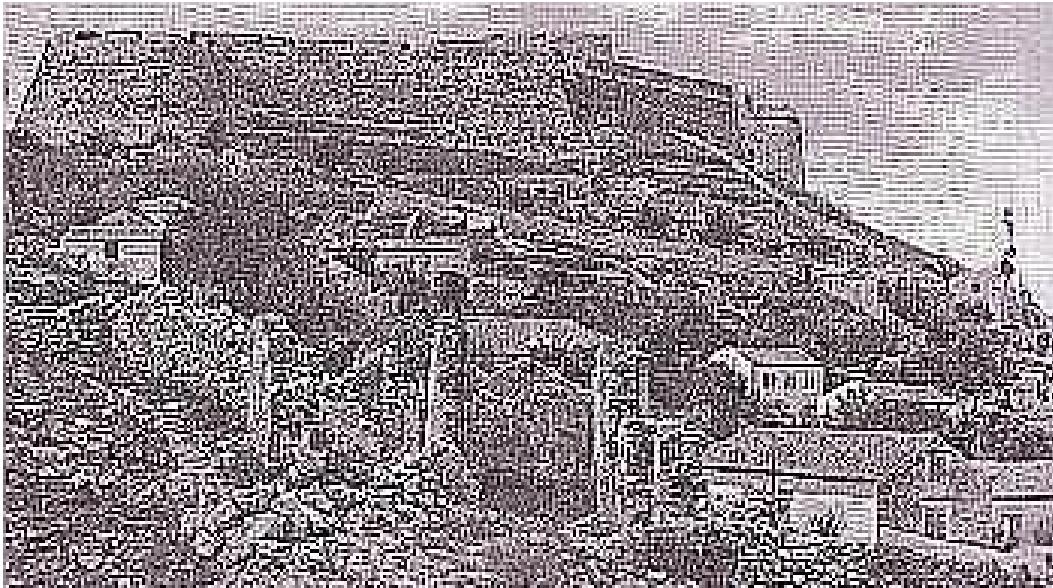
[http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=74&p17_imageid=1251\(08/06/09\)](http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=74&p17_imageid=1251(08/06/09))

Μετά το σεισμό του 1953 η πόλη του Ληξουρίου άρχισε ν' ανασυγκροτείται από τα Θεμέλια. Οικοδομήθηκαν αξιόλογα κτήρια, δημοτικά και μη, που καλύπτουν και υπηρετούν τις ανάγκες της δυστυχώς όμως δεν διατηρήθηκε η αρχική του αίγλη μιας και κτήρια όπως το Μαρκάτο δεν ανακατασκευάστηκαν. Η δόμησή της έγινε πάνω στις παλιές γραμμές και μπορούμε να πούμε ότι διατηρήθηκε στο μεγαλύτερο μέρος η παλιά γραφικότητα.

Πλατείες , δενδροφυτεμένοι δρόμοι, η βρύση στη πλατεία , το πηγάδι του Αγίου Λύπιου , τ' αγάλματα και τα Μνημεία δίνουν μια αισθητική και συγχρόνως μαρτυρούν το αξιόλογο παρελθόν.²⁹

3.3 Το κάστρο

Το κάστρο Αγίου Γεωργίου είναι χτισμένο πάνω σε λόφο περίπου 300 μ. ύψους, στα νότια του Αργοστολίου και απέχει από αυτό περί τα έξι χιλιόμετρα. Έχει έκταση περίπου 16.000 m² και περίμετρο τειχών 600 μέτρων. Έχει σχήμα πολυγωνικό και αποτελείται από τρία μέρη: Το εξωτερικό περιτείχισμα, τον εσωτερικό περίβολο που έχει σχήμα πετάλου, και μια βραχώδη κορυφή που βρίσκεται στο κέντρο του περιβόλου, όπου σώζονται τα ερείπια του λεγόμενου Παλαιού Φρουρίου. Η δημιουργία του χρονολογείται στον 12ο αιώνα μ.Χ.

Εικόνα 31: Λιθογραφία του κάστρου

(http://www.kefalonitis.com/plugins/p17_image_gallery/images/1141.jpg 01/09/09)

Οι Βενετοί μόλις κατέλαβαν το νησί φρόντισαν για την ενίσχυση του φρουρίου προκειμένου να προστατευτεί και από τις επιθέσεις πειρατών που την περίοδο εκείνη λυμαίνονταν τις θάλασσες. Το 1504 κατασκευάστηκε ένα νέο εξωτερικό περιτείχισμα που σώζεται μέχρι σήμερα

²⁹ (<http://www.kefaloniavillas.gr/zest.xi.kefalonias.html> (8/06/09))

Στο εξής προσθήκες και βελτιώσεις γίνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Φαίνεται ότι οι Βενετοί ενίσχυσαν ιδιαίτερα το βορειοανατολικό μέρος του τείχους, καθώς και το τμήμα που βρίσκεται απέναντι από το Προάστιο, απ' όπου το έδαφος είναι ομαλότερο και οι επιθέσεις θα ήταν ευκολότερες, γιατί από την πλευρά του Προαστίου ανοικοδομήθηκε ο ισχυρότερος προμαχώνας, ενώ στην πρόσοψη που είναι στραμμένη προς το Αργοστόλι υπάρχουν επιχωματώσεις ύψους 1,70 μ. και πάνω σ' αυτές επάλξεις πλάτους 2 μ. Το νοτιοδυτικό μέρος του τείχους ήταν ασθενέστερα εξοπλισμένο. Η θωράκιση του φρουρίου από την πλευρά αυτή ήταν φυσική, γιατί το έδαφος είναι δύσβατο, βραχώδες και απότομο, έτσι ώστε να μη προσφέρεται για την επίθεση και ανάπτυξη του πεζικού με τα δεδομένα της εποχής εκείνης.

Εικόνα 32: Είσοδος του κάστρου προσωπικό αρχείο (26/08/09)

Μέσα στο φρούριο υπήρχαν κτίρια δημόσια και ιδιωτικά, ναοί, αποθήκες τροφίμων και πυρομαχικών, στρατώνες, νοσοκομεία, φυλακές, δεξαμενές νερού. Ακόμη υπάρχουν πληροφορίες ότι πάνω σε πολλά κτίρια ήταν εντοιχισμένα οικόσημα ευγενών .

Σήμερα πάνω στις σωζόμενες επάλξεις διακρίνονται θυρίδες τηλεβόλων, πολεμίστρες για ελαφρότερα όπλα και παρατηρητήρια. Επίσης σώζονται υπολείμματα μιας γέφυρας, που έγινε στην περίοδο της γαλλικής κατοχής του νησιού και ένωσε τις επάλξεις.

Στο εσωτερικό του φρουρίου, σε μια μικρή πλατεία, βρίσκονται τα ερείπια μιας καθολικής εκκλησίας του Αγίου Νικολάου στην οποία είχαν ταφή δύο επίσκοποι και μερικοί από τους "προβλεπτές" της Κεφαλονιάς και ένα τούνελ, που ξεκινούσε από τις επάλξεις και κατέληγε

στην λιμνοθάλασσα του Κουτάβου στο Αργοστόλι και εξυπηρετούσε ανάγκες άμεσης εξόδου.

Το φρούριο του Αγίου Γεωργίου χάνει την αμυντική του σημασία από τα τέλη κιόλας του 16ου αιώνα. Η άμυνα πια του νησιού απαιτεί την ανέγερση οχυρών κοντά στις θάλασσες και τα λιμάνια. Το κάστρο υπέστη ζημιές από τους σεισμούς το 1636 και 1637.

Το κάστρο υπήρξε η πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς μέχρι το 1757 όταν έγινε νέα πρωτεύουσα το Αργοστόλι. Όπως είπαμε και νωρίτερα λόγω οικονομικών και εμπορικών λόγων η πρωτεύουσα του νησιού μεταφέρθηκε. Οι τελευταίοι σεισμοί του 1953 προξένησαν μεγάλες καταστροφές.

Σήμερα, πολύ λίγα σπίτια βρίσκονται σε αυτό, ενώ οι κάτοικοι μένουν για συναισθηματικούς λόγους σε μια περισσότερο κλειστή κοινωνία. Τελευταία γίνονται προσπάθειες αναστήλωσης κτιρίων και μνημείων που πλοήγησαν από το σεισμό, αλλά και γενικότερης διαμόρφωσης μέσα από το χαρακτηρισμό του ως παραδοσιακό και διατηρητέο οικισμό.³⁰

³⁰(http://www.kefalonitis.com/plugins/p2_news/printarticle.php?p2_articleid=111 (08/06/09))

4. ΣΕΙΣΜΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφέρουμε ότι το έδαφος της Κεφαλονιάς ήταν και είναι σεισμογενές, σύμφωνα με τον Δρος Ι. Φραγκόπουλο το μεγαλύτερο τμήμα του νησιού ανήκει στην ορεινή ζώνη των Παξών, ενώ το υπόλοιπο στην Ανδριατικοϊόνιον ζώνη. Οι τεχνίτες της έπρεπε να βρουν το μυστικό μέσα από την εμπειρία τις γνώσεις και την τεχνολογία που διέθεταν ώστε να μπορέσουν να δώσουν την κατάλληλη στατική επάρκεια στο κτήριο. Από τα αρχαία χρόνια ο κόσμος είχε δώσει πολλές ερμηνείες για το φαινόμενο που λέγεται σεισμός. Στην προ-ομηρική εποχή πίστευαν πως ο Ποσειδώνας έκανε τους σεισμούς με την χρήση της τρίαινας του ώστε να τιμωρήσει τον κόσμο γι αυτό και οι νησιωτικές και οι ηπειρωτικές περιοχές που πλήττονταν από σεισμικά φαινόμενα λάτρευαν τον Ποσειδώνα. Ενδιαφέρουσες είναι και οι αντιλήψεις των ανθρώπων την Μέτα-ομηρική εποχή, όπως αυτή του Δημόκριτο ο οποίος πίστευε ότι η γη είναι γεμάτη από νερό και γι αυτό πάλετε. Ενώ πριν τον Αριστοτέλη πίστευαν ότι το κύριο αίτιο των σεισμών ήταν τα πνεύματα.

Πριν τον καταστροφικό σεισμό της 12ης Αυγούστου του 1953 είχαν προηγηθεί και άλλοι σεισμοί οι οποίοι όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορούσαν να προϊδεάσουν τον κόσμο για μια τέτοια καταστροφή. Στις 9 Αυγούστου του 1953 έγινε σεισμός έντασης 6.4 R με επίκεντρο τον Σταυρό της Ιθάκης ενώ μερικές μέρες αργότερα ακολούθησε ένας πιο δυνατός στις 11 του Αυγούστου με ένταση 6.8R ενώ οι μετασεισμοί του σημειώνουν ένταση 5.3 και 5.1 R. Βέβαια και την ίδια μέρα του σεισμού (12/09/1953) είχε προηγηθεί ένας σεισμός έντασης 5.2 R ο οποίος θα μπορούσαμε να πούμε ότι ‘έσωσε’ ένα μεγάλο ποσοστό των κατοίκων.

Με τον μεγάλο σεισμό της 12ης Αυγούστου- έντασης 7.2 R- σχεδόν όλη η Κεφαλονιά καταστράφηκε. 27.659 κτήρια γκρεμίστηκαν ποσοστό που ξεπερνά το 90%(91%). 455 άνθρωποι έχασαν την ζωή τους ενώ 2412 ήταν οι τραυματίες. Βοήθεια από όλο τον κόσμο έφτασε στο νησί. Παρόλα αυτά το πλήγμα ήταν ανυπολόγιστο.

5. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα παραθέσουμε στοιχεία και οικοδομικές λεπτομέρειες που συνθέτουν την παραδοσιακή αρχιτεκτονική στην Κεφαλονιά από τον 19^ο αιώνα μέχρι τον μεγάλο σεισμό του 1953. Τα παραδείγματα και οι εικόνες είναι από όλο το νησί³¹. Κάθε οικισμός και πόλη στην αρχή αποτελούνταν από 2 ή 3 σπίτια συγγενικών οικογενειών που αποφάσισαν να κατοικήσουν σε εκείνη την περιοχή. Προϊόν του χρόνου ήταν η ανάπτυξή τους σε μεγαλύτερα οικιστικά σύνολα. Φαίνεται ότι οι οικισμοί αναπτύσσονταν πάνω στον κεντρικό οδικό άξονα ενώ η πλατεία τους τις περισσότερες φορές δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα απλό πλάτωμα ή μια βρύση. Οι δύο πόλεις του νησιού(το Αργοστόλι και το Ληξούρι) φαίνεται να είχαν την ίδια λογική ανάπτυξης αλλά το μέγεθός τους δεν μας επιτρέπει να το διαπιστώσουμε εύκολα.

5.1 Επιρροές

Το λαϊκό σπίτι στην Κεφαλονιά ξεκίνησε σύμφωνα με την κάλυψη των αμέσως λαϊκών αναγκών και στην συνέχεια κατάληξε σε μια όψη-έκφραση χαρακτηριστικά μικροαστική. Τα αίτια είναι κυρίως κοινωνικά, πολιτικά(επιρροές από τους κατακτητές) οικονομικά(την οικονομική ευμάρεια που παρείχε στο νησί το εμπόριο, οι μετανάστες και οι ναυτικοί) και πνευματικά.

Εικόνα 33:Χαρακτηριστικό σπίτι στην Λειβαθώ (σχέδιο Π. Τσελέπη) ΗΩΣ, ΣΕΛ104

³¹ Μεμονωμένα τα εναπομείναντα δείγματα αρχιτεκτονικής δεν επαρκούσαν για την απόδειξη των οικοδομικών λεπτομερειών και χαρακτηριστικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής στην Κεφαλονιά.

Σε όλη την διάρκεια της ανάπτυξής της η Κεφαλλονίτικη αρχιτεκτονική συσχετίζεται με την αρχιτεκτονική της υπόλοιπης Ελλάδας υπάρχουν όμως αρκετά κοινά στοιχεία με την στερεοελλαδίτικη αρχιτεκτονική, βασιζόμενη κυρίως στα κοινές κλιματικές συνθήκες³². Οι διαφοροποιήσεις οφείλονται στις επιρροές που δέχτηκαν από τους ξένους καθώς και στο ότι τα αρχικά χαρακτηριστικά στοιχεία έχουν εξελιχθεί-γιατί ο λόγος ύπαρξης δεν είναι πλέον ο ίδιος. Πρέπει να αναφέρουμε ότι κάθε κατακτητής έκανε τις αντίστοιχες επεμβάσεις και είχε τις αντίστοιχες επιρροές πάνω στην αρχιτεκτονική του κάθε τόπου.

Εικόνα 34: Οικία στα Μεταξάτα της Λειβαθούς (σκίτσο Π. Τσελέπη) ΗΩΣ, ΣΕΛ 103

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι οι Βενετοί εισήγαγαν στοιχεία της Ιταλικής αναγέννησης και του μπαρόκ ενώ στην συνέχεια πέρασαν ομαλά στον κλασικισμό και στην πιο πρώιμη έκφρασή του με μορφές ενταγμένες στα ευρωπαϊκά ακαδημαϊκά πρότυπα. Στην συνέχεια οι Άγγλοι και οι Γάλλοι δεν εστίασαν την προσοχή τους στον πολεοδομικά θέματα αλλά άφησαν σε σημαντικό βαθμό την σφραγίδα τους στον αρχιτεκτονικό χαρακτήρα της κάθε περιοχής. Η ρυθμική επανάληψη των στοιχείων αποτελεί χαρακτηριστικό που εισήγαγαν οι Γάλλοι³³. Οι βασικότερες επεμβάσεις των Άγγλων αντικατοπτρίζονται στο αμυντικό σύστημα της κάθε πόλης. Κοινά στοιχεία παρατηρούνται σε όλο το Ιόνιο αλλά κυρίως στην Κεφαλονιά, τη Λευκάδα, την Κέρκυρα και τη Ζάκυνθο.³⁴

³² Λόγω γειτνίασης των περιοχών

³³ Ναπολεόντεια περίοδος

³⁴ ΑΡΘΡΟ Π. ΤΣΕΛΕΠΗ, «Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ ΗΩΣ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ ΕΤΟΣ 50Ν ΑΡΙΘ.58-60 196 ΣΕΛ 102-104

5.2 Κάτοψη

Όπως είπαμε και νωρίτερα τα σπίτια στην Κεφαλονιά πριν από τον σεισμό του 1953 ήταν κυρίως διώροφες κατοικίες (ισόγειο και όροφος)³⁵ που το ισόγειο χρησίμευε ως αποθήκη ή κατάστημα και ο όροφος αποτελούσε την κατοικία. Υπάρχουν και τριώροφα κτίσματα χωρίς όμως να διαφέρει η χρήση των χώρων, αφού στον τρίτο όροφο επεκτείνεται η κατοικία.

Εικόνα 35: Χαρακτηριστικό αγροτικό σπίτι Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, *Ήως*, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5^{ον} αριθ.58-60 1962

Μπορούμε να παρατηρήσουμε μια σχετική διαφοροποίηση στις οικίες ανάλογα με την κοινωνική θέση και την οικονομική κατάσταση του ιδιοκτήτη. Ένας γενικός επίσης διαχωρισμός είναι η κατηγοριοποίησή τους σε αστικά και αγροτικά σπίτια.

Οι διαφορές ανάμεσα στα αστικά και τα αγροτικά σπίτια έγκειται κυρίως στη θέση του κτηρίου μέσα στο οικόπεδο.

³⁵ ΦΩΚΑΣ ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΣ, Ο.Π. ΣΕΛ12

Εικόνα 36: Οικία Καρτσωνακη λίγο μετά τον σεισμό.

(<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=974&mid=66766> (19/10/09))

Όσον αφορά στα αστικά σπίτια δυστυχώς τα ελάχιστα παραδείγματα δεν μας επιτρέπουν να θεσπίσουμε έναν κανόνα για την τοποθέτηση των κτηρίων στο χώρο. Από φωτογραφίες της εποχής όμως φαίνεται ότι στα αστικά κέντρα τα σπίτια αναπτύσσονταν μέχρι τα πλάγια όρια του οικοπέδου χωρίς να επιτρέπουν την ύπαρξη προκηπίου, ενώ άφηναν ελεύθερο χώρο στο πίσω μέρος του οικοπέδου(π.χ. οικία Καρτσωνακή). Έτσι δημιουργούνταν μια πιο προστατευμένη από τα αδιάκριτα μάτια των περαστικών αυλή. Στους πιο εμπορικούς δρόμους ήταν χτισμένα πολύ κοντά-έως κολλητά-το ένα με το άλλο. Στα αστικά κέντρα επιπλέον ρόλο φαίνεται να παίζει και η θέση του οικοπέδου, μέσα στο οποίο βρίσκεται το κτήριο, στο οικοδομικό τετράγωνο.

Γενικότερα παρατηρείται ότι στα γωνιακά οικόπεδα έχουμε την δυνατότητα για πιο σύνθετες κατόψεις ενώ στα ενδιάμεσα περιορίζεται στην ορθογωνική κάτοψη. Στα χωριά και γενικότερα στους οικισμούς με λιγότερο πληθυσμό η τοποθέτηση σπάνια γίνεται στα όρια του οικοπέδου ενώ τοποθετείται στο κέντρο και σε άμεση επαφή με τα παράσπιτα (εικ.39).³⁶

Εικόνα 37: Οικία Φωκά Κοσμετάτου Γκελντιλίνη πριν τον σεισμό Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, *Ηώς*, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5^{ον} αριθ.58-60 1962

Τα αστικά σπίτια έχουν συνήθως δύο ορόφους ενώ σπάνια συναντάμε και τρίτο³⁷. Στο ισόγειο συχνά συναντάμε δευτερεύουσες λειτουργίες όπως αποθήκες και εργαστήρια ενώ όταν η θέση του είναι κεντρική συχνά μετατρέπεται σε μαγαζί.

Τα (αστικά) σπίτια στο Ληξούρι και στο Αργοστόλι στο ισόγειο παρατηρείται πως δεν υπάρχουν διαχωριστικά (αβέρτος) και μερικές φορές χρησίμευε για το παιχνίδι των παιδιών. Εσωτερικά επικοινωνούσε με τον πάνω όροφο με μια εσωτερική ξύλινη σκάλα. Η κουπαστή

³⁶ Τα παράσπιτα που συμπλήρωναν ένα σπίτι είναι ο φούρνος, ο λινός, η αποθήκη και αρκετές φορές και η αποχωρητήριο.

³⁷ Στους δύο ορόφους εννοούμε το ισόγειο και τον πρώτο όροφο. Τα υψηλότερα κτήρια τα θεωρούσαν πρόκληση για τον εγκέλαδο (Φωκάς Κοσμετάτος)

της ήταν από καλό ξύλο και σκαλισμένη ή απλά μια σκάλα (καταρράκτης). Στα αγροτικά σπίτια συχνά η σκάλα δεν ήταν επιμελημένη.

Τα αγροτικά σπίτια συνήθως αναπτύσσονται σε δύο ορόφους. Το ισόγειο χρησιμοποιείται κυρίως ως αποθήκη και λιγότερο ως εργαστήριο. Παρόλο που σε άλλα μέρη της Ελλάδας το ισόγειο χρησιμοποιείται για την φύλαξη των ζώων εδώ έχουμε λιγα στοιχεία να μας μαρτυρούν κάτι τέτοιο. Αυτό το σκοπό επιτελούν τα παράσπιτα.

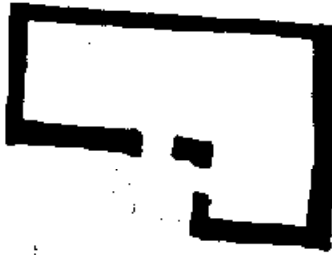
Και στις δύο κατηγορίες κτηρίων υπάρχει και το πατάρι το οποίο αναπτύσσετε ανάμεσα στο ταβάνι του ορόφου και τη στέγη. Το μέγιστο καθαρό ύψος του δεν ξεπερνούσε ποτέ τα δύο μέτρα. Χρησίμευε κυρίως ως χώρος αποθήκευσης και σε πολύ σπάνιες περιπτώσεις ως χώρος διαμονής.

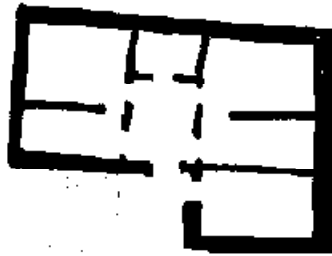
Εικόνα 38: Αγροτική κατοικία κατόψεως «Γ» Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962

Η κάτοψη των κτισμάτων και των αγροτικών και των αστικών συχνά ήταν ένα ορθογώνιο ενώ άλλες φορές συναντάμε και κάτοψη σχήματος Γ, «σέττε» όπως επικρατούσε η ονομασία της. Η κάτοψη σε σχήμα Γ εξυπηρετούσε πολλές λειτουργικές ανάγκες. Εξυπηρετούσε ιδιαίτερα, αφού μπορούσαν να υπάρχουν δύο είσοδοι στο σπίτι με μόνο μια εξωτερική σκάλα. Το μικρό σκέλος του Γ συνήθως φιλοξενούσε την κουζίνα ενώ στο άλλο κομμάτι αναπτύσσονταν με άνεση τα άλλα δωμάτια και έτσι υπήρχε ένας ρητός διαχωρισμός των

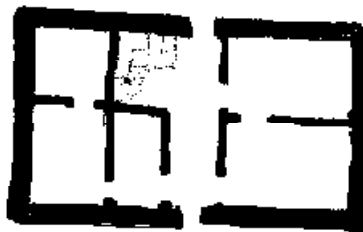
χώρων³⁸. Το τελευταίο σκαλοπάτι μετατρέπεται πλέον σε ένα μεγάλο και στεγασμένο πλατύσκαλο το οποίο κατά την διάρκεια του καλοκαιριού χρησίμευε και σαν καθιστικό χάρη στο χτιστό καθιστικό στην κουπαστή. Ο χώρος αυτός ονομάστηκε «Μόντζο».

Εικόνα 39: Σκίτσο κάτοψης ισογείου κτηρίου «σέττε»

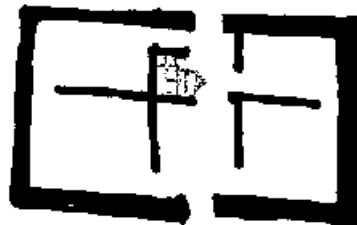

Εικόνα 40: Σκίτσο κάτοψης ορόφου κτηρίου «σέττε»

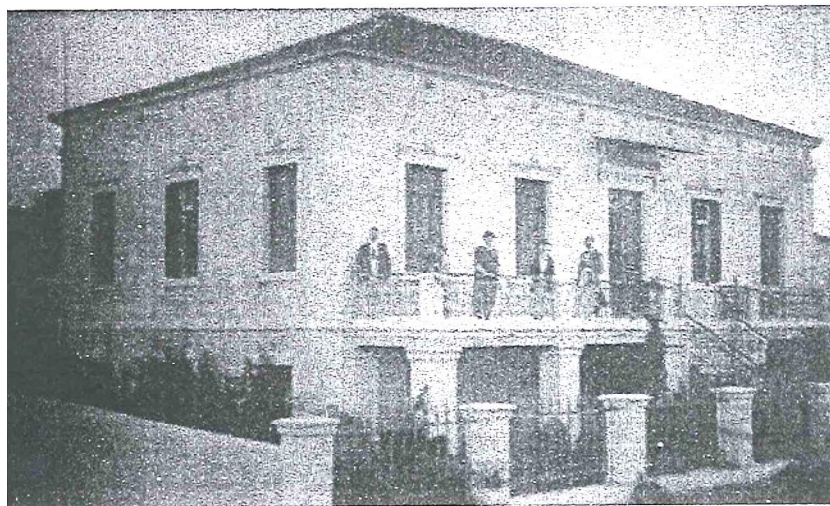
Εικόνα 41: Σκίτσο κάτσοψης ισογείου κτηρίου ορθογωνικής κάτοψης

³⁸ υποδοχής και της κουζίνας

Εικόνα 42: Σκίτσο κάτοψης ορόφου κτηρίου ορθογωνικής κάτοψης

Τα κτήρια με ορθογωνική κάτοψη είχαν ελαφρώς διαφορετική ανάπτυξη των δωματίων. Η κύρια είσοδό τους, άλλοτε από την στενή και άλλοτε από την μακριά πλευρά, εισάγει σε ένα χολ το οποίο οδηγεί στους υπόλοιπους χώρους. Και πάλι το ισόγειο είχε χρήση αποθήκης εργαστηρίου ή καταστήματος και το «σπίτι» αναπτυσσόταν στον όροφο. Η σκάλα κατέληγε σε μία επιμήκη ασκεπή βεράντα στην κύρια όψη του κτηρίου η οποία στηριζόταν είτε σε θολωτές κατασκευές είτε σε πεσσούς.(εικ.44)

Εικόνα 43: Αστικό σπίτι Α. Σβορώνου, οικοδομική κατασκευή προσεισμικής Κεφαλονιάς, εκδόσεις Ίδρυμα Φ. Κοσμετάτου, Ιούλιος 1999

Εικόνα 44:Το κτήριο της φιλαρμονικής σχολής στην οδό Ριζοσπαστών Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5^ο αριθ.58-60 1962

Και στις δύο κατηγορίες κατοίψεων μπορούμε να διακρίνουμε ότι σχεδόν όλα τα δωμάτια έχουν περισσότερες από μία πόρτες. Αυτό έδινε μια πιο ελεύθερη χρήση των χώρων καθώς και μεγαλύτερη ευελιξία μιας και ο χώρος των διαδρόμων περιοριζόταν στο ελάχιστο. Σχεδόν κάθε δωμάτιο είχε ανοίγματα, ένα ή και περισσότερα, ακόμα και αν αποτελούσε βοηθητικό χώρο.

Στο εσωτερικό του σπιτιού πάλι έχουμε κάποιες διαφοροποιήσεις. Τα δωμάτια χτίζονται πιο άνετα και οι βοηθητικοί χώροι πλουτίζονται και εφαρμόζονται σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε νοικοκυριού. Εντυπωσιακό είναι ότι υπάρχει και μέριμνα για αποχωρητήριο.

5.3 Όψεις

Το πρώτο που διακρίνει κάποιος σε ένα κτήριο είναι ότι υπήρχε σαφής διαχωρισμός των όψεων του (αυτό ισχύει κυρίως για τα αστικά σπίτια). Η κύρια όψη ³⁹ ήταν πολύ πιο προσεγμένη και καλλωπισμένη από τις άλλες⁴⁰. Ενώ δηλαδή στις κύριες όψεις βλέπουμε διακοσμητικά στοιχεία, προσεγμένα τελειώματα, γείσα, εξώστες κ.α. στις δευτερεύουσες απουσιάζουν αυτά τα στοιχεία .

Εικόνα 45: Οικία κληρονόμων Δεστούνη προσωπικό αρχείο

Μιας και το υλικό της κατασκευής είναι η πέτρα (χωρίς πρόσθετο οπλισμό ή σενάζια) έπρεπε να καλύπτει όλους τους στατικούς και αντισεισμικούς κανόνες που ίσχυαν. Η όψη έπρεπε να τηρεί μια συμμετρία ως προς τα ανοίγματα και να επικρατεί και μια αναλογία ίση με 1 /2 ή 1/1,5 Έτσι δημιουργήθηκε ο κανόνας «παράθυρο κάτω από παράθυρό». Παρόλα αυτά

³⁹ αυτή που έβλεπε στον δρόμο

⁴⁰ αυτές που κοιτούσαν τις αυλές ή άλλους ακάλυπτους χώρους

παρατηρούμε αρκετές περιπτώσεις όπου ενώ στο ισόγειο έχουμε παράθυρο στα αριστερά και μπαλκονόπορτα στα δεξιά στον όροφο αντιστρέφονται. Έτσι δημιουργείται ένα ενδιαφέρον παιχνίδι στις όψεις.

Εικόνα 46: Οικία στην Αγία Ευφημία προσωπικό αρχείο

Ένα άλλο στοιχείο με ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι το Ατσουπί. Έτσι ονομάζεται η ο μετωπικός τοίχος της γωνιακής κάτοψης σέπτε που στην κορυφή του καταλήγει σε τρίγωνο. Στην γωνία που δημιουργείται στο πατάρι σχεδόν πάντα υπάρχει ένα παράθυρο(άλλοτε ορθογώνιο και άλλοτε κυκλικό). Αυτό το άνοιγμα εξυπηρετούσε στον αερισμό και φωτισμό του παταριού.

Εικόνα 47: Οικία στο Φισκάρδο προσωπικό αρχείο

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο είναι τα χρώματα που χρησιμοποιούνται για τον χρωματισμό των όψεων.

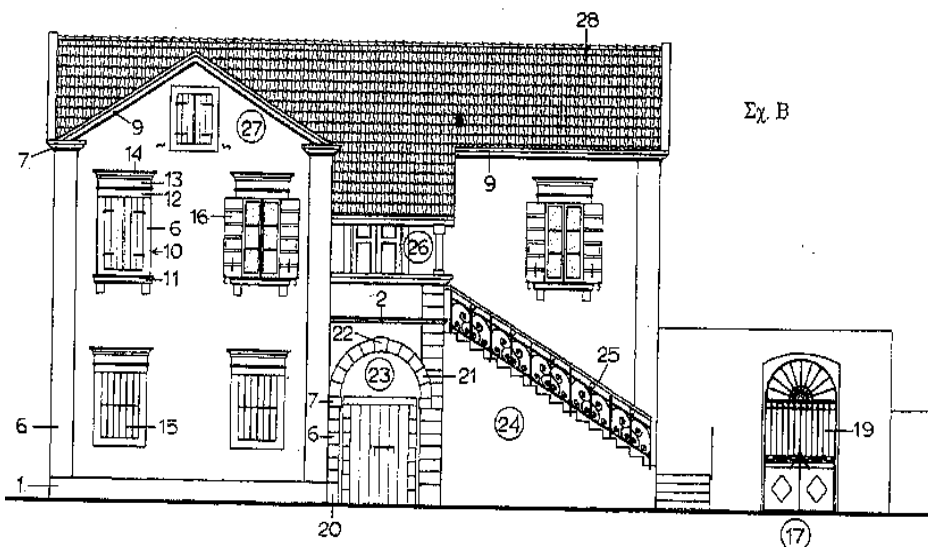

Εικόνα 48: Σπίτια στο Φισκάρδο παρατηρούμε την ποικιλία των χρωμάτων ακόμα και σήμερα από σπίτι σε σπίτι προσωπικό αρχείο

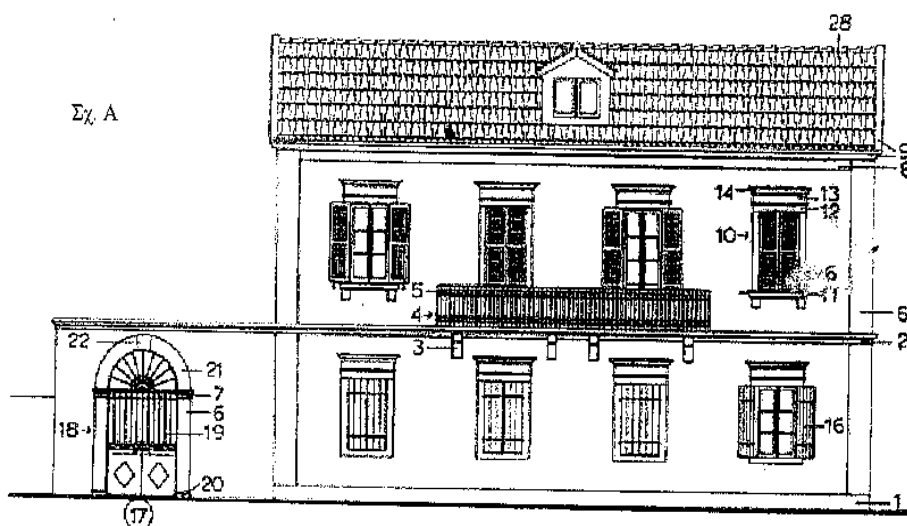
Κάθε περιοχή έχει και τα δικά της χρώματα- βασισμένο στο περιβάλλον και την θέση της. Τα χρώματα ήταν υδατοδιαλυτά και είχαν σαν βάση τον ασβέστη και διάφορες χρωστικές ουσίες που προέρχονταν από οξειδία μετάλλου(ώχρα) ή φυτικές ουσίες(λουλακί). Τα επικρατέστερα χρώματα ήταν η απαλή ώχρα,(«κιάρο- τζάλο»), το ανοιχτό γκρι , το βενετσιάνικό κόκκινο, το «αγγελικό ροζ» και το λουλακί(«τσελεστε»)⁴¹. Παρόλο που χρησιμοποιούσαν «έντονα» χρώματα το αποτέλεσμα ήταν ήπιο και έδινε έναν όμορφο χαρακτήρα στο κτήριο. Επειδή οι βαφές ήταν φυσικές πολλές φορές δεν μπορούσαν να καλύψουν τις προηγούμενες και έτσι το κτήριο σε μερικά σημεία είχε διχρωμίες.⁴²

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΨΕΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1953

Σχ. Β

Σχ. Α

Στοιχεία Ώψης	
1	Βάση κτιρίου
2	Ζώνη δαπέδου
3	Φουρούσι
4	Εξώστης
5	Σιδηρό κγκκλιδωμα εξώστου
6	Παραστάδα
7	Επίκρανο
8	Ζωφόρος κτιρίου
9	Γείσο κτιρίου
10	Πλαίσιο παραθύρου
11	Παξιά
12	Πρέκι
13	Ζωφόρος
14	Γείσο παραθύρου
15	Σιδηριά παραθύρου
16	Παντζούρι
17	Πορτόνι
18	Πλαίσιο Πορτονιού
19	Σιδηριά πορτονιού
20	Βάση παραστέδας
21	Καμάρα
22	Κλειδί
23	Βόρτος
24	Σκάλα
25	Σιδηρό κγκκλιδωμα σκάλας
26	Μόνιζος
27	Άτσούπι
28	Στέγη

⁴¹ Α. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΊΔΡΥΜΑ Φ.ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΥ ΚΕΦ: ΧΡΩΜΑ

⁴² Υ. ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ ΚΑΙ Λ.ΣΙΜΑΤΟΣ, ΣΕΛ 115

5.4 Υλικά

Το υλικό που χρησιμοποιούσαν κυρίως ήταν η πέτρα. Τα κτήρια που κατασκευάζονταν ήταν κατοικίες διώροφες και σπάνια τριώροφες. Για την τοιχοποιία χρησιμοποιούσαν ασβεστολιθική χοντρόκοκκον κιτρινωπή πέτρα, την επονομαζόμενη «αμυγδαλόπετρα». Ήταν μαλακή στην υφή και έτσι «έδενε» καλύτερα με τα κονιάματα, αυτή την πέτρα μπορούμε να την βρούμε σχεδόν σε όλο το νησί όμως η καλύτερη θεωρείται αυτή που προέρχεται από τα χωριά Σβορωνάτα, σαρλάτα καθώς και το Μασπάλι του Ληξουρίου⁴³. Στις προσόψεις των σπιτιών και στα διακοσμητικά στοιχεία χρησιμοποιούσαν πέτρα ασβεστολιθική αργιλοπυριτικής συνθέσεως το λεγόμενο «Πώρι». Το υλικό αυτό είχε την ικανότητα να σκληραίνει με την πάροδο του χρόνου και έτσι η λάξευσή και η επεξεργασία της ήταν ευκολότερη. Τα υλικά που χρησιμοποιούσαν ήταν ο πίκκος(είδος τσεκουριού)και τη μαρτέλα (είδος ξύστρας). Η πέτρα αυτή εξορύσσεται στην περιοχή των Μεταξάτων, της Λειβαθούς και Κεχρίονος- Σχοινιά του Ληξουρίου. Την ίδια πέτρα κάτω από την κατάλληλη επεξεργασία μπορούσε να μετατραπεί σε πλάκα τύπου Μάλτας. (κυρίως για επενδύσεις φούρνων).

Οι γωνίες των κτηρίων αποτελούνταν από λαξευμένη τοιχοποιία απαραίτητη για στατικούς (εξυπηρετούσε την απαιτούμενη στατική ενίσχυση των σημείων αυτών) και διακοσμητικούς λόγους.

Τα κονιάματα που χρησιμοποιούσαν κυρίως αποτελούνταν από κοκκινόχωμα(πίστευαν πως διέθετε αντισεισμικές ικανότητες). Η χρήση του ασβέστη ,όπως και σε άλλες περιοχές στην Ελλάδα, δεν την συναντάμε σε πολλά κτήρια λόγω του κόστους του. Το ιδανικό κονίαμα (κατά την εποχή) ήταν το κοκκινόχωμα με λίγο ασβέστη και τοποθέτησή του σε υγρά θεμέλια –μετατρεπόταν σε υδραυλικό κονίαμα βραδύτατης πήξεως με εξαιρετικά αποτελέσματα⁴⁴. Στην Βόρεια Κεφαλονιά χρησιμοποιούσαν και πορσελάνη (την εισήγαγαν από την Ιταλία) στα επιχρίσματα και τα κονιάματα και έδινε μεγαλύτερη αντοχή στην κατασκευή.⁴⁵

Τα κουφώματα ήταν κατασκευασμένα από ξύλο. Σε γενικές γραμμές λίγα έχουν αλλάξει στην κατεργασία του ξύλου τις τελευταίες δεκαετίες(πλην της βελτίωσης του υλικού και της «συντήρησής» του).

⁴³ ΦΩΚΑΣ ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΣ, Ο.Π.ΣΕΛ11

⁴⁴ ΦΩΚΑΣ ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΣ Ο.Π. ΣΕΛ13

⁴⁵ ΦΙΣΚΑΡΔΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΣ, Ε.Μ.Π.,ΚΕΦ 5 ΠΑΡ.48

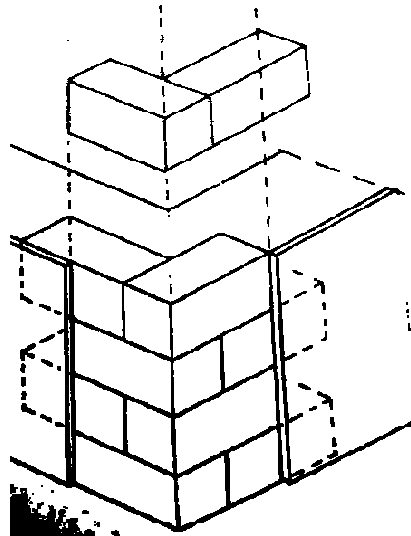
Για τα παντζούρια μπορούμε να πούμε ότι είναι «διαχρονικά» από τα παλιά σπίτια, οι τύποι είναι γνωστοί (Γαλλικός και Γερμανικός τύπος) ενώ η λειτουργικότητά τους παραμένει η ίδια.

Στους εξώστες τοποθετούσαν σιδερένια κιγκλιδώματα και στις γωνίες πολλές φορές τοποθετούσαν πέτρινα κολωνάκια. Το κάγκελο αποτελούσε μια επανάληψη ενός σχετικά απλού μοτίβου(ανά 10 περίπου εκ.).

5.5 Λαξευμένη λιθοδομή

Γωνίες του κτηρίου

Οι γωνίες ενός κτηρίου έπρεπε να είναι καλά λαξευμένες έτσι ώστε να μπορούν να παρέχουν την απαιτούμενη στατική επάρκεια στο κτήριο. Με την πάροδο του χρόνου συντελούσαν και σαν διακοσμητικό στοιχείο του κτίσματος. Η απλούστερη (και φθηνότερη) λύση ήταν η κατασκευή της λαξευμένης τοιχοποιίας από λίθους απόλυτα ορθογωνικούς σε συνέχεια με το ίδιο επίπεδο με τον υπόλοιπο τοίχο. Σε αυτή την περίπτωση όταν ο εξωτερικός τοίχος επιχρίοταν το επίχρισμα προεξείχε από το τμήμα της γωνίας με τη λαξευμένη πέτρα. (σχημα1)

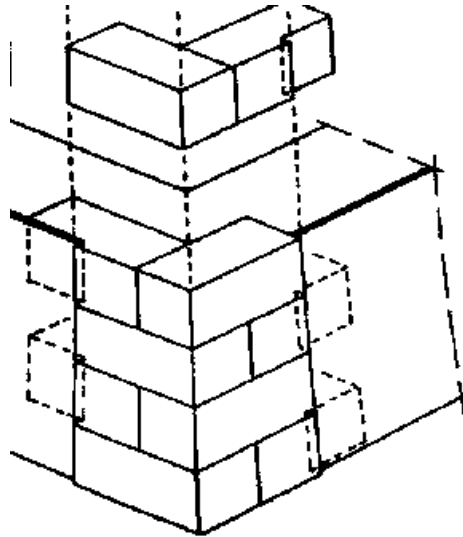

σχήμα 1 Α. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, ΚΕΦ: ΛΙΘΟΔΟΜΗ

Εικόνα 49: Οικία στα Ποταμιανάτα προσωπικό αρχείο 7/7/08

Μια άλλη περίπτωση ήταν η λάξευση των γωνιόλιθων σε εσοχή, έτσι ώστε το εισέχων κομμάτι –που βρισκόταν στο ίδιο επίπεδο με τον υπόλοιπο τοίχο– να καλύπτετε από το επίχρισμα, ενώ οι εμφανής πλευρές των λίθων εξέχουν ελαφρά από την τελειωμένη επιφάνεια του τοίχου. Η περίπτωση αυτή φαίνεται να είναι πιο διαδεδομένη, μιας και φαίνεται πιο προσεγμένη και επιμελής χωρίς να έχει μεγάλο κόστος. (Σχήμα2)

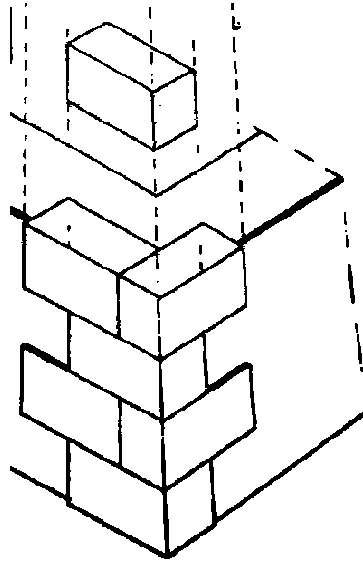

Σχήμα2 , Α. ΣΒΟΡΩΝΟΥ ,ΚΕΦ ΛΟΙΘΟΔΩΜΗ

Εικόνα 50:: Σπίτι στα Φαρακλάτα προσωπικό αρχείο

Υπάρχει και μια τρίτη περίπτωση κατά την οποία οι γωνιόλιθοι προεξέχουν από το επίχρισμα χωρίς να είναι σκαλισμένοι σε δύο επίπεδα. Σε αυτή την περίπτωση οι γωνιόλιθοι μένουν ανεπίχριστοι και φαίνετε σαν να έχουν οδοντωτή μορφή(σχήμα 3).

Σχήμα 3 Α. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, ΚΕΦ ΛΟΙΘΟΔΩΜΗ

Αξιοσημείωτες είναι και οι προσθήκες διάφορων διακοσμητικών στοιχείων στις όψεις. Στην βάση του κτηρίου, περιμετρικά των ανοιγμάτων και στις γωνίες του κτηρίου η τοιχοποιία ήταν ιδιαίτερα προσεγμένη. Από προσεγμένη λιθοδομή είναι και τα διαχωριστικά διαζώματα μεταξύ των ορόφων.

Εικόνα 51:Οικία στην Αγία Ευφημία παρατηρούμαι και την λαξευτή λιθοδομή στην γωνία του κτηρίου αλλά και τον διαχωρισμό μεταξύ των ορόφων

Σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι οι ασυνέπειες ως προς την απόλυτη συμμετρία (όπως αυτή του νεοκλασικισμού) μας προδίδει τον χαρακτήρα των κατοίκων, έναν χαρακτήρα που δεν διστάζει να προδώσει την αισθητική για την λειτουργικότητα.

5.6 Κουφώματα

Τα κουφώματα ήταν ξύλινα και σπανιότερα μεταλλικά. Τα κουφώματα ήταν χρωματισμένα συνήθως σε ανοιχτό γκρι, καφέ, κυπαρισσί, πράσινο και μπλε λουλακί.

Τα παράθυρα ήταν απλά χωρισμένα σε 3-4 μέρη με τα καίτια. Το μέγεθος των τμημάτων αυτών εξαρτιόταν από τους υαλοπίνακες, το μέγεθος των οποίων ήταν περιορισμένο λόγω της υπάρχουσας τεχνολογίας. Η διαδικασία τοποθέτησης είναι η ίδια που ισχύει και σήμερα. Υπήρχε το σταθερό τμήμα στο οποίο ακουμπούσε πάνω το τζάμι και από πάνω καρφωνόντουσαν τα πηγάκια που κρατούσαν σταθερό το τζάμι. Έτσι σε περίπτωση που χρειαζόταν αλλαγή το τζάμι απλά απομάκρυναν τα πηγάκια.

Τα πατζούρια μπορούμε να πούμε ότι αποτελούν το πιο διαχρονικό τμήμα του σπιτιού. Οι μαραγκοί έπρεπε να καλύψουν πρώτα τις ανάγκες για ασφάλεια, δροσισμό, αερισμό και συσκότιση και μετά να κοιτάζουν το αισθητικό κομμάτι. Βέβαια μεγάλο ρόλο έπαιζε και η οικονομική δυνατότητα του κάθε ιδιοκτήτη. Γι αυτό μπορούμε να πούμε ότι διακρίνουμε τρεις βασικούς τύπους παντζουριών και ένα λίγο μεταγενέστερο. Ο γερμανικός τύπος είναι και επικρατέστερος στον τρόπο λειτουργίας και τοποθέτησης των τριών τύπων κουφωμάτων. Δεν υπάρχουν κάσες και έτσι τα παντζούρια στηρίζονται με μεταλλικά δακτυλίδια («φούμπιες») στην λιθοδομή. Όταν είναι ανοιχτά τα παντζούρια εφάπτονται στον τοίχο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει και ο τρόπος στήριξής τους σε ανοιχτή θέση στον τοίχο. Επιτυγχάνεται με δύο τρόπους α) τον φουνταδόρο⁴⁶ και β) με ειδικά στηρίγματα⁴⁷.

⁴⁶ Πρόκειται για μια μεταλλική ή ξύλινη μπάρα που τοποθετείται σε ειδικές θέσεις από την εσωτερική μεριά του παντζουριού και αυτό κρατάει το παντζούρι ανοιχτό

⁴⁷ Τα οποία είναι σφηνωμένα στον τοίχο, περιστρέφονται και συγκρατούν το παντζούρι ανοιχτό.

Εικόνα 52: Τύπος καρφωτού παντζουριού καρφωμένου με φούμπιες στη λιθοδομή προσωπικό αρχείο

Εικόνα 53: Ίχνη σπιτιού στις Καρυές προσωπικό αρχείο

Ο τέταρτος τύπος(και μεταγενέστερος) είναι τα Γαλλικά παράθυρα. Διαφέρουν από τα προηγούμενα στο ότι έχουν μια ενιαία κάσα και το ότι είναι κάθε τμήμα ⁴⁸ είναι χωρισμένο σε δύο μικρότερα τμήματα⁴⁹. Το πρώτο είδος παντζουριού είναι τα απλά καρφωτά. Από την

⁴⁸ παντζούρια και παράθυρα

⁴⁹ τα οποία ανοίγουν αναδιπλωμένα μέσα στο πάχος του τοίχου

εξωτερική πλευρά εμφανίζονται συμπαγή, ενώ αποτελούνται από τάβλες τοποθετημένες είτε τη μια δίπλα στην άλλη είτε ραμποτέ ⁵⁰. Από την εξωτερική μεριά διακρίνεται ένα οριζόντιο μεταλλικό στοιχείο το οποίο αποτελεί προέκταση των μεντεσέδων⁵¹στήριξης του παντζουριού και αποτελούν άλλο ένα συνδετικό στοιχείο για τις τάβλες. Εσωτερικά υπάρχουν δύο ή και τρία ξύλινα στοιχεία που συνενώνουν τις τάβλες μεταξύ τους. Η συναρμολόγηση των στοιχείων γίνεται καρφωτά. Αποτελεί την απλούστερη και οικονομικότερη λύση. Παρόλα αυτά δεν έχει ιδιαίτερη αντοχή στον χρόνο και για αυτό ήταν προτιμότερο να τοποθετείται σε περιπτώσεις όπου το παντζούρι έμπαινε εσωτερικά από την παρειά του τοίχου. ⁵²Μια παραλλαγή αυτού του είδους μπορούμε να πούμε ότι είναι η συμπαγής μορφή των παντζουριών. Επειδή όμως έχει παρατηρηθεί μόνο σε ανακαινισμένα κτήρια κρατάμε μια επιφυλακτική στάση απέναντι στο αν όντως χρησιμοποιούνταν και παλαιότερα.

Εικόνα 54: Καρφωτός τύπος πατζουριών προσωπικό αρχείο

Ο δεύτερος τύπος παντζουριών παρουσιάζει κάποιες ομοιότητες με τον πρώτο. Εξωτερικά φαίνονται ίδιοι στο εσωτερικό όμως αποτελούνται από μια δεύτερη σειρά τάβλες η οποία

⁵⁰ θηλυκώνοντας η μιας στην άλλη

⁵¹ Πορταδέλων (όπως αλλιώς είναι γνωστά)

⁵² κατά προτίμηση στα παράθυρα των ισόγειων αποθηκών με σιδεριά

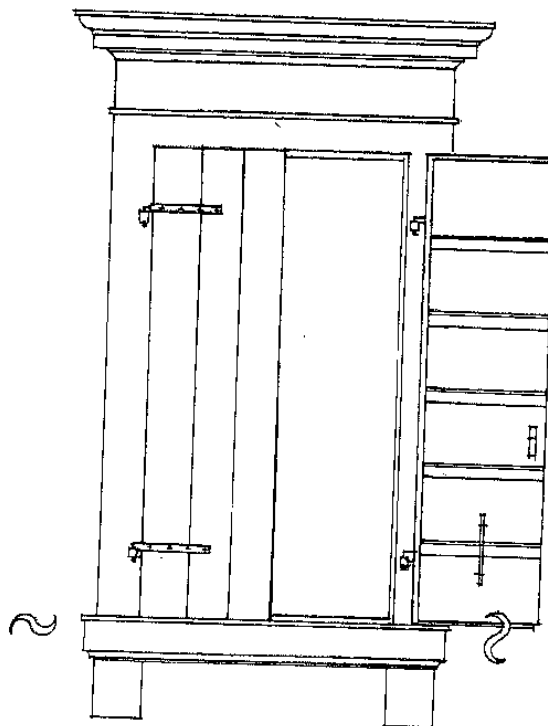
είναι τοποθετημένη είτε οριζόντια είτε κάθετα⁵³. Οι εξωτερικές τάβλες είναι απλά τοποθετημένες η μία δίπλα στην άλλη ενώ οι εσωτερικές είναι συνδεδεμένες με έναν τρόπο που παραπέμπει στον ραμποτέ⁵⁴. Όπως και στον προηγούμενο τύπο έτσι και σε αυτόν παρατηρούμε μεταλλικά στοιχεία στην εξωτερική πλευρά των κουφωμάτων με την μόνη διαφορά ότι αυτά πλέον εκτείνονται σχεδόν σε όλη την επιφάνεια του παντζουριού. Όταν τα εσωτερικά αποτελούνται από κάθετες τάβλες τότε παρατηρούμε δύο ή τρία μεταλλικά στοιχεία στο ίδιο ύψος με τα εξωτερικά τα οποία συγκρατούν τις σανίδες ενωμένες. Αυτό το είδος των παντζουριών τοποθετείται περισσότερο σε χώρους με μεγαλύτερες απαιτήσεις ασφάλειας. Ληστές, άγρια ζώα⁵⁵ αλλά και από τις καιρικές συνθήκες⁵⁶. Υπερτερεί σε σχέση με τον προηγούμενο τύπο στο ότι απαιτεί απλούστερη συντήρηση, είναι πιο ανθεκτική κατασκευή και το κόστος του είναι αντίστοιχο. Δεν μπορούμε να διακρίνουμε με ακρίβεια τους λόγους για τους οποίους προτιμούσαν αυτά τα παράθυρα από τα άλλα όμως μπορούμε να υποθέσουμε ότι πιθανότατα να τοποθετούνταν σε κτήρια των οποίων οι κάτοικοι απουσίαζαν συχνά και έτσι απαιτούνταν ιδιαίτερη ασφάλεια.

⁵³ Στην περίπτωση που οι εσωτερικές τάβλες είχαν την ίδια κατεύθυνση με τις εξωτερικές τότε η διατομή τους έπρεπε να είναι διαφορετική έτσι ώστε να μην συμπίπτουν οι αρμοί

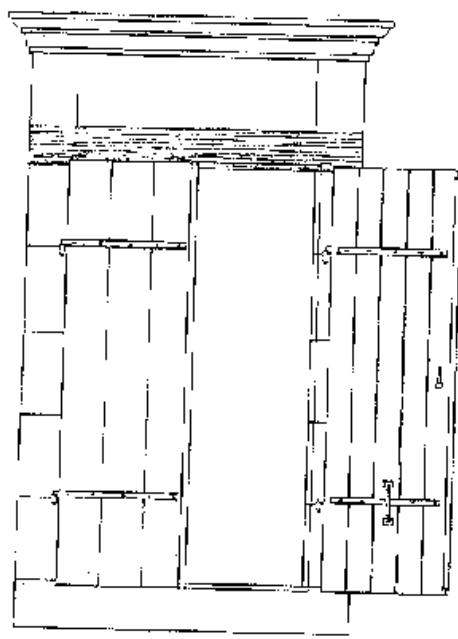
⁵⁴ Μόρσο-γκινισιά

⁵⁵ Τα οποία θα μπορούσαν να μπουν και να προκαλέσουν ζημιές

⁵⁶ Όπως: βροχή, αέρας ακόμα και η αλμύρα από την θάλασσα

Εικόνα 55: Δεύτερος τύπος παντζουριών Α. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, ΚΕΦ ΛΟΙΘΟΔΩΜΗ

Εικόνα 56: Εναλλαγή του δεύτερου τύπου, Α. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, ΚΕΦ ΛΟΙΘΟΔΩΜΗ

Ο τρίτος τύπος σκούρων είναι τα περσιδωτά. Αυτός ο τύπος παραθύρων επικράτησε στην Αθήνα να ονομάζεται «Γερμανικός» ενώ στην υπόλοιπη Ελλάδα ήταν γνωστά ως Βενετσιάνικα⁵⁷. Αυτά συναντώνται συχνότερα στους χώρους διαμονής (στους ορόφους). Εδώ το παντζούρι αποτελείται από ένα τελάρο στο οποίο είναι τοποθετημένες οι περσίδες. Το κάτω μισό στα παράθυρα και το μεσαίο τμήμα στις μπαλκονόπορτες ήταν έτσι κατασκευασμένο ώστε να κινείται με φορά προς τα έξω⁵⁸. Έτσι το παντζούρι παρέμενε κλειστό⁵⁹ ενώ ταυτόχρονα αερίζεται το δωμάτιο τους ζεστούς μήνες του καλοκαιριού. Αυτός ο τύπος αποτελούσε ποιο ακριβή κατασκευή και δυσκολότερη συντήρηση αλλά ήταν αισθητικά πιο αποδεκτή και διαδεδομένη.

Εικόνα 57: Γερμανικός τύπος παντζουριών προσωπικό αρχείο

Ο τέταρτος και τελευταίος τύπος παντζουριών δεν είναι άλλος από τα λεγόμενα «Γαλλικά». Αυτός ο τύπος ευδοκίμησε ιδιαίτερα στην νεοκλασική Αθήνα(σε τέτοιο βαθμό που δεν έχουμε την ανάπτυξη άλλου τύπου), αλλά στην Κεφαλονιά λίγα είναι τα κτήρια που τα διέθεταν. Από παλιές φωτογραφίες μπορούμε να δούμε ότι κτήρια όπως το δικαστικό μέγαρο, το νοσοκομείο και το γηροκομείο του Αργοστολίου τα διέθεταν.

⁵⁷ Λόγω του ότι εισήχθησαν κυρίως από την Ιταλία

⁵⁸ Λόγω των μεντεσέδων που διέθετε στην εξωτερική τους πλευρά

⁵⁹ προστάτενε από τα αδιάκριτα βλέμματα των περαστικών και τον ήλιο

Εικόνα 58: Γαλλικά παντζούρια (οικία Βαλλιάνου ,Κεραμειές ,Λειβαθούς) προσωπικό αρχείο

Ένα άλλο στοιχείο που μας κεντρίζει το ενδιαφέρον είναι τα πλαίσια περιμετρικά των ανοιγμάτων. Τις περισσότερες φορές ταυτίζονταν με τις την λιθοδομή της γωνίας του κτηρίου και άλλες φορές αποτελούσαν από μόνα τους ένα ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό στοιχείο. Η απλούστερη μορφή πλαισίου αποτελούταν από πέτρινους λαμπάδες και ποδιά ενώ το πρέκι ήταν ξύλινο⁶⁰. Η λαξευμένη λιθοδομή ενισχύει το σημείο της γωνίας που θεωρείται ένα από τα ασθενέστερα της όλης κατασκευής ενώ το πρέκι συγκρατούσε και ενίσχυε με την σειρά του το σημείο πάνω από το κενό και ταυτόχρονα συγκρατούσε το βάρος πάνω από το άνοιγμα. Υπάρχουν και μερικά στοιχεία που μας μαρτυρούν την ύπαρξη ολόσωμων πέτρινων πλαισίων όμως λόγω της κακής τους συμπεριφοράς στον σεισμό έχουμε ελάχιστα παραδείγματα. Επιπρόσθετα παρατηρούμε μια εγκοπή περιμετρικά του πλαισίου⁶¹. Αυτή χρησίμευε ώστε να εφάπτονται καλύτερα τα παντζούρια στην λιθοδομή αλλά και να προστατεύονται από τις καιρικές συνθήκες. Όλα τα πλαίσια ακολουθούσαν αυτές τις κατασκευαστικές αρχές. Επιπλέον προσθέτονταν γείσα πάνω από το ανώφλι άλλες φορές περισσότερο και άλλες λιγότερο επεξεργασμένα. Μεγάλο ρόλο σε αυτό έπαιζε η οικονομική δυνατότητα του ιδιοκτήτη και η αισθητική του. Γενικότερα μπορούμε να πούμε ότι παρατηρούμε μια ένταση στις κατακόρυφες γραμμές ενός κτηρίου χάριν καθ' ύψος διακοσμητικά των ανοιγμάτων.

⁶⁰ Κατά προτίμηση ξύλο ελιάς λόγω των εξαιρετικών μηχανικών της αντοχών

⁶¹ Μεγέθους 2*2εκ.

Εικόνα 59: Οικία στην Αγία Ευφημία (παρατηρούμε και τον καθ' ύψος τονισμό αλλά και το διαχωριστικό των ορόφων που γίνεται με λαξευτή λιθοδομή πηγή: προσωπικό αρχείο)

Εικόνα 60: Οικία Τσιγάντε(παρατηρούμε τα γείσα του ορόφου που είναι πιο προσεγμένα από αυτά του ισόγειου)
προσωπικό αρχείο

Εικόνα 61: Οικία στα Μεσοβούνια (παρατηρούμε το απλό ορθογωνικό πλαίσιο περιμετρικά των ανοιγμάτων)
προσωπικό αρχείο

Σε αρκετές περιπτώσεις συναντάμε στο ισόγειο και φεγγίτες. Το σχήμα τους ποικίλει από κυκλικά, σε ορθογώνια και ημικυκλικά. Οι αναλογίες κυμαίνονται από 2,5 προς 1 έως 1 προς 1. Βρίσκονται συχνά σε αντιστοιχία με τα παράθυρα του ορόφου ενώ παρατηρούμε ότι είναι λιγότερο επιμελημένα χωρίς κορνιζώματα και σχεδόν πάντα με σιδεριές.

Εικόνα 62: Σπίτι στα Σβορωνάτα προσωπικό αρχείο(23/06/09)

5.7 Πορτόνια

Εικόνα 63: Είσοδος σπιτιού στα Σβορωνάτα προσωπικό αρχείο

Όπως έχουμε πει και νωρίτερα τα πορτόνια ήταν το χαρακτηριστικότερο σημείο της Κεφαλλονίτικης αρχιτεκτονικής. Αντιπροσώπευαν πολλά περισσότερα από μια απλή είσοδος αυλής. Διαχωρίζει το έξω από το μέσα και το κοινό από το ιδιωτικό.

Παρατηρούνται δύο γενικά είδη πορτονιών τα οποία εξαρτώνται αποκλειστικά από το ύψος της κούρτης⁶².

Στην πρώτη περίπτωση η μάντρα (κούρτη) είναι αρκετά ψηλή(1,70-2,00μ.) και το πορτόνι δημιουργεί ένα άνοιγμα. Συνήθως αποτελείται από δύο τμήματα ένα ανοιγόμενο και ένα σταθερό⁶³. Η πόρτα πλαισιώνεται από λαξευτή λιθοδομή ιδιαίτερα προσεγμένη ενώ παρόλο που εξωτερικά είναι ημικυκλικό εσωτερικά δεν ακολουθεί θολωτή κατασκευή.

⁶² Μαντρότοιχος

⁶³ το σταθερό τμήμα είναι συνήθως μεταλλικό και είναι κοσμημένο με κάποιο διακοσμητικό ή το έμβλημα της οικογένειας

Εικόνα 64: Οικία στα Μεσοβούνια (χαρακτηριστικό είδος πρώτου τύπου) προσωπικό αρχείο

Στην δεύτερη περίπτωση συναντάμε σχεδόν το αντίθετο. Δηλαδή έχουμε μια χαμηλή μάντρα(0,90-1,60) στην οποία τονίζεται η είσοδος του σπιτιού. Για την στήριξη της πόρτας υψώνονται δύο τοιχία (σαν λαμπάδες). Το πορτόνι αποτελείται από ένα μόνο κομμάτι (το ανοιγόμενο), ενώ συνήθως είναι ευθυγραμμισμένο με την κεντρική είσοδο του κτηρίου.

Εικόνα 65: «Οικία στα Μεσοβούνια (χαρακτηριστικό είδος δεύτερου τύπου πορτονιού) προσωπικό αρχείο

5.8 Κάγκελα

Τα κιγκλιδώματα μπορούμε να τα χωρίσουμε σε τρεις κατηγορίες α) τα κάγκελα των μπαλκονιών β) τα κάγκελα των πορτωνιών και τέλος γ) στις σιδεριές των παραθύρων του ισογείου.

α) τα κάγκελα των εξωστών αποτελούνται από μια περιοδική επανάληψη ενός απλού σχετικά μοτίβου. Η επανάληψη συνεχίζεται κάθε 10 περίπου εκατοστά και συνήθως πρόκειται για δύο κατακόρυφα στοιχεία που ενώνονται με διαφόρων μορφών καράβολα (πλήρεις κύκλοι, τμήματα κύκλων σχήματα S κ.ο.κ.).

Εικόνα 66: Κάγκελο εξώστη σε κτήριο στα Ποταμιανάτα προσωπικό αρχείο 20/09/09

Εικόνα 67: Κιγκλιδώμα εξώστη σε κτήριο στην Αγία Ευφημία προσωπικό αρχείο 20/09/09

β) όπως είχαμε πει και νωρίτερα τα πορτόνια αντιπροσώπευαν την αρχιτεκτονική της Κεφαλονιάς. Έπρεπε να είναι περιποιημένα και προσεγμένα όχι μόνο στην τοιχοποιία αλλά και στα κιγκλιδώματα. Εξυπηρετούσαν μόνο το αισθητικό τμήμα ενώ το σχέδιό τους δεν συσχετιζόταν με αυτό που επικρατούσε στο υπόλοιπο σπίτι.

Εικόνα 68: Πορτόνι στα Φαρακλάτα προσωπικό αρχείο 22/09/09

γ) οι σιδεριές στα παράθυρα του ισογείου προστάτευε το εσωτερικό από ζώα και ληστές. Πρόκειται για απλά κάγκελα τα οποία ήταν ενσωματωμένα στην λιθοδομή.

Εικόνα 69: Φεγγίτης ισογείου με σιδεριά προσωπικό αρχείο 22/09/09

5.9 Σκάλα

Όπως είπαμε και νωρίτερα η αρχιτεκτονική στην Κεφαλονιά μοιάζει πολύ με αυτή της στερεάς Ελλάδας ,με μερικές βέβαια παραλλαγές. Μια από αυτές εντοπίζεται και στην εξωτερική σκάλα. Ενώ στην Ρούμελη η εξωτερική σκάλα είναι ξύλινη εδώ την συναντάμε πέτρινη χαραγμένη και εμφανώς επιμελημένη, γεγονός που μας απομακρύνει από την αρχική αγροτική και πρωτόγονη όψη της.

Εικόνα 70: Σκάλα στα Σβορωνάτα (οικία Τσιγάντε) προσωπικό αρχείο

Το Χαγιάτι (μότηζο) που ήταν δωμάτιο ημί-υπαίθριο και είχε το ρόλο εργαστηρίου στην στερεά Ελλάδα πλέον έχει μετατραπεί σε εξώστεγο και παραπέμπει σε portico. Επιπλέον

διαθέτει και ένα συμπαγές στηθαίο το οποίο χρησιμεύει και σαν καθιστικό. Χαρακτηριστικό είναι και το πέτρινο κολωνάκι στην γωνία του χαγιατιού .

Εικόνα 71: Οικία Χαρίτου Γεώργιου στα Δοριζάτα πηγή :προσωπικό αρχείο (21/9/09)

5.10 Στέγη

Η στέγη παλιά ήταν κυρίως δίρριχτη ή και τρίρριχτη ενώ μετά τον παγκόσμιο πόλεμο συναντάμε συχνά τετράρριχτη και σπάνια πολυκλινής. Η κλίση της ήταν μεγάλη και αυτό γιατί στο εσωτερικό λειτουργούσε σαν χώρος αποθήκευσης(εσωτερικό ύψος 2-2.5μ). Τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι ξύλινος σκελετός⁶⁴ και επικάλυψη από βυζαντινά κεραμίδια. Όπου υπήρχε μετωπική στέγη στον μετωπικό τοίχο⁶⁵ υπήρχε ένα ή δύο ανοίγματα για τον σωστό φωτισμό και αερισμό της στέγης. Η στέγη με τα κεραμίδια πλέον αποκτά ένα φροντισμένο περιμετρικό γείσο(για την προστασία της όψης από τα νερά της στέγης) το οποίο συχνά αποτελείται από τρεις σειρές κεραμιδιών.

Εικόνα 72:ανακαινισμένη οικία στο Φισκάρδο παρατηρούμε και το ατσούπι και το γείσο για την προστασία της λιθοδομής

προσωπικό αρχείο 7/7/08

Στις περιπτώσεις που συναντάμε πολυκλινείς στέγες συχνά υπάρχουν παράθυρα είτε με τοπικό ανασήκωμα της στέγης είτε σε προβολή από την στέγη με δική του δίρριχτη στέγη κάθετη προς την κυρίως στέγη.

⁶⁴ κυρίως κυπαρίσσι

⁶⁵ ατσούπι

Στις αστικές περιοχές ο κάθε ιδιοκτήτης θεωρούσε υποχρέωσή του την δημιουργία ατσουπιού για να μην αφήνει τα απόνερα του να βλάπτουν την ξένη ιδιοκτησία.

6. Η ΑΣΤΟΧΙΑ

Όπως μελετήσαμε νωρίτερα τα γενικά χαρακτηριστικά των κτηρίων της Κεφαλονιάς πριν τον καταστροφικό σεισμό του 1953 παρατηρήσαμε ότι σε γενικές γραμμές τηρούσαν τους άτυπους στατικούς κανόνες.

6.1 Το συνδεδειγμένο κονίαμα

Όπως αναφέραμε και πρωτίτερα το πιο δημοφιλές κονίαμα ήταν αυτό του κοκκινοχώματος και ασβέστη. Στην βόρεια Κεφαλονιά πολλές φορές χρησιμοποιούσαν και πορσελάνη μιας και θεωρούσαν πως είχε αντισεισμικές ιδιότητες. Υπάρχουν και πολλά παραδείγματα κτηρίων τα οποία όμως δεν διαθέτουν κανένα συνδεδειγμένο κονίαμα.

6.2 Η τοιχοποιία

Στην πέτρινη τοιχοποιία επιβάλετε η συρραφή των πετρών μεταξύ τους⁶⁶. Οι πέτρες όμως δεν τοποθετούνταν σωστά ώστε να «δένουν καλά» μεταξύ τους γιατί απλά τοποθετούνταν η μια πάνω στην άλλη. Σε πολλές περιπτώσεις αυτό το επέβαλε και η αισθητική μιας και πρόσταζε πιο λεπτεπίλεπτη και όμορφη όψη.

6.3 Τα σενάζια

Σε άλλες περιοχές της Ελλάδας βλέπαμε τους τεχνίτες να τοποθετούν οδηγούς(ξυλοδεσιές) κάθε 1 μέτρο ύψους τοιχοποιίας που κατασκεύαζαν. Αυτό προσέδιδε την κατάλληλη αντοχή στο κτήριο. Αργότερα οι οδηγοί ονομάστηκαν σενάζια και ουσιαστικά αποτελούσαν μια κορδέλα περιμετρικά του κτηρίου που κρατούσε δεμένο το κτήριο. Στην Κεφαλονιά δεν τοποθετούσαν σενάζια παρά μόνο στα ανώφλια των κτηρίων(στο πάνω μέρος του ανοίγματος).

Δυστυχώς το σύνολο όλων αυτών των αστοχιών οδήγησε στην καταστροφή του 91% των κτισμάτων της Κεφαλονιάς.

⁶⁶ πρέπει να τοποθετηθούν μπατικά και δρομικά για το καλύτερο αποτέλεσμα

7. ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟ

7.1 Η επόμενη μέρα

Ο σεισμός αποτέλεσε πρώτο θέμα όχι μόνο στα εγχώρια μέσα ενημέρωσης αλλά και στο εξωτερικό. Αμέσως μετά τον σεισμό ήρθε βοήθεια από πολλά ευρωπαϊκά κράτη αλλά και την Αμερική. Υπήρχαν αρκετοί νεκροί και ακόμα περισσότεροι τραυματίες. Δυστυχώς όμως δεν υπήρχαν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις για την περίθαλψή τους. Έτσι στήθηκαν πρόχειρα σκηνές για να καλύψουν ένα μέρος των αναγκών. Τις πρώτες μέρες νοσοκομειακό υλικό καθώς και μεγάλη ποσότητα ξυλείας ήταν τα αμέσως απαραίτητα.

Εικόνα 73: Ένας πρώτος και πρόχειρος τρόπος στέγασης των αστέγων

<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=3937&mid=83466> (15/10/09))

Βιομηχανικά τολ φιλοξένησαν όχι μόνο οικογένειες αλλά και ολόκληρες υπηρεσίες όπως το νοσοκομείο.

Εικόνα 74: Τα τολ

<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=3937&mid=83481> (15/10/09))

Οι κρατικοί μηχανισμοί λειτούργησαν άμεσα κατασκευάζοντας ξύλινα κτήρια μερικά εκ των οποίων κατοικούνται ακόμα και σήμερα. Τα κτήρια αυτά είναι κατασκευασμένα πάνω σε μια μπετονένια βάση ύψους περίπου 50 εκ.. Η κάτοψή τους είναι τετράγωνη και τα υλικά που έχουν χρησιμοποιηθεί είναι ξύλο για τους τοίχους και λαμαρίνα για την στέγη. Μια νέα εποχή για το νησί ξεκινάει, το παρελθόν έχει σβηστεί με τον πιο επίπονο τρόπο. Όλα πρέπει να αρχίσουν ξανά σχεδόν από την αρχή.

Εικόνα 75: Δείγμα σπιτιού κατασκευασμένου από ξύλο προσωπικό αρχείο (19/10/09)

Εικόνα 76: Η γειτονιά προσωπικό αρχείο

Πρώτος ο Φωκάς Κοσμετάτος μας μιλάει για την κατάσταση που επικράτησε αμέσως μετά την περιουλλογή των ερειπίων *«Επάνω από τα ερείπια ανηγέρθησαν νέαι πόλεις, νέα χωριά, δυστυχώς χωρίς προσοχήν εις τον παραδοσιακόν χαρακτήρα, συνθέματα στοιχείων ετερόκλητων και ξένων προς την Κεφαλονιά. Εδημιουργήθη έτσι μια οικοδομική και πολεοδομική αναρχία, εξηγούμενη βέβαια εν μέρει ως προς τα κτίσματα των ιδιωτών, αφού ήσαν εσφαλμένα τα υψόμετρα που εδόθησαν, πολλάκις απροκαθόριστος η οικοδομική γραμμή, ανεπαρκής η οικονομική ενίσχυσης και εργολαβική η αρχιτεκτονική τους»⁶⁷.*

7.2 Οι Ευεργέτες

Η πρώτη προσπάθεια ανέγερσης των οικισμών έγινε από τους Γάλλους οι οποίοι ανέλαβαν τα χωριά Λακήθρα, και την Αγία Ευφημία. Δυστυχώς όμως επειδή οι απαιτήσεις ήταν πολύ μεγάλες και τα μέσα πραγματοποίησης τους πενιχρά το αποτέλεσμα δεν ικανοποίησε τους ντόπιους. Ακολούθησαν οι Άγγλοι που, με την βοήθεια Ελλήνων αρμοδίων, ανοικοδόμησαν την κωμόπολη της Σάμης με μεγαλύτερη επιτυχία. Ακόμα και σήμερα πολεοδομικά, λιμενικά και κτηριακά παρουσιάζει αρτιότητα χάρι την καλή και οργανωμένη ανοικοδόμηση που υπέστη αμέσως μετά τον σεισμό. Χαρακτηριστικά ο Φ. Κοσμετάτος στο έργο του Κεφαλληνιακά Β' αρχιτεκτονικά γράφει: *«Οι φίλοι Γαλλάται προσεφέρθησαν ευγενώς ν' ανοικοδομήσουν το ποτέ λουλουδένιο χωριό της Λακύθρας, που το ωραίον του τοπίον δεσπάζει του Ιονίου πελάγους. Ατυχώς τα χονδροειδή και πανάθλια ομοιώματα σπητιών που εστήθησαν, είναι τόσον άβολα εσωτερικώς και ακαλαίσθητα εξωτερικώς, ώστε να κηλιδώνουν το όλον τοπίον και να τραυματίζουν την γοητείαν της μαγευτικής γύρω φύσεως. Παρόμοια επίσης κακόγουστα και ακατάλληλα κτίσματα ανηγέρθησαν δαπαναίς των Γάλλων και εις Αγίαν Ευφημίαν Πυλάρου»*

⁶⁷ Φ. ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΣ, ο.π. ΣΕΛ: 22

Εικόνα 77: Γαλλικό σπίτι στην Λακήθρα προσωπικό αρχείο

Πέραν από τους ξένους ευεργέτες υπήρξαν και Κεφαλλονίτες που βοήθησαν πολύ τον τόπο τους. Ο Γεώργιος Βεργωτή ανέλαβε την ανοικοδόμηση του χωριού Κουρκουμελάτα⁶⁸ στην Λειβαθώ. Συνέβαλε στην αποπεράτωση του μητροπολιτικού μεγάρου και της Κοργιαλένιου βιβλιοθήκης στο Αργοστόλι, όπως και στην ολοκλήρωση του γυμνασίου Κεραμιών, εκκλησιών και άλλων χωριών. Ο Ρόκκος Βεργωτής ανέγειρε τον οίκο του Ναύτη, συνέβαλε στην κατασκευή του Εθνικού σταδίου Αργοστολίου και συνέβαλε στην αποπεράτωση της φιλαρμονικής σχολής. Ο Παναγής Μαρκεσίνης ανοικοδόμησε το χωριό Προκοπάτα ακριβώς όπως ήταν πριν τον σεισμό, και συνέβαλε στην αποπεράτωση του μητροπολιτικού ναού στο Αργοστόλι. Ο Διονύσιος Μαζαράκης έκτισε στα Τραυλιάτα την Εκκλησία της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος και ίδρυσε τα χωριά Μαζαρακάτα-Τραυλιάτα-Περατάτα. Ο Ευάγγελος Τυπάλδος-Μπασιάς προσέφερε πολλές δωρεές σε Ιδρύματα. Κι άλλοι ακόμα περισσότεροι μικρότεροι ευεργέτες βοήθησαν το νησί.⁶⁹

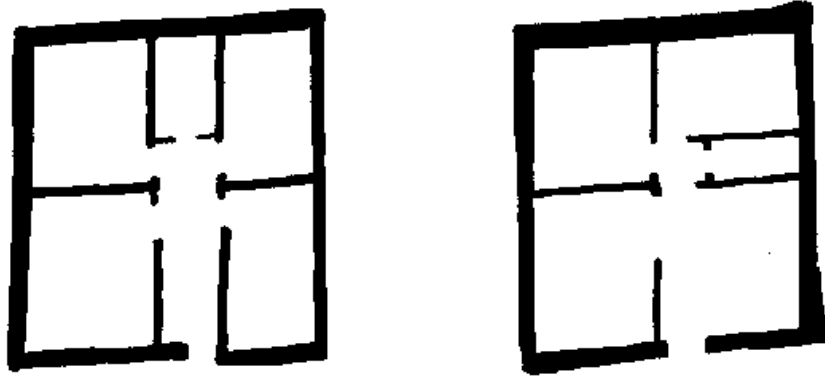
⁶⁸ 54 σπίτια, ειδικό οίκημα για την χωροφυλακή, κοινωτικό γραφείο με ιατρείο, κέντρο αναψυχής, ύδρευση, ηλεκτροφωτισμό, ασφαλτοστρωση των οδών.

⁶⁹ Φ. Κοσμετάτου, ο.π. σελ: 27

Εικόνα 78: Γαλλικό σπίτι στην Λακήθρα προσωπικό αρχείο

Το κύριο υλικό που χρησιμοποιείται πλέον είναι το μπετόν-αρμέ και τα τούβλα. Σαν εικόνα τα κτήρια δεν έχουν καμία σχέση με την προηγούμενη αίγλη τους μιας και πλέον το σχήμα τους έχει περιοριστεί σε ορθογωνικό. Μια άλλη παρατήρηση που κάνουμε είναι ότι τα κεραμίδια που χρησιμοποιούνται πλέον είναι γαλλικού τύπου και έχουν αρχίσει να συναντώνται πιο συχνά οι τετράρριχτες στέγες. Πολλά ακόμα πράγματα έχουν αλλάξει όπως η κατόψεις. Λόγω των συνθηκών επικρατούν τα ισόγεια κτίσματα με τετράγωνη κάτοψη. Πλέον το αποχωρητήριο έχει μετατραπεί σε τουαλέτα και είναι τοποθετημένο μέσα στο σπίτι. Όλα σχεδόν τα χωρία έχουν τις υποτυπώδης υδραυλικές και ηλεκτρικές εγκαταστάσεις της εποχής. Στην κάτοψή τους τα κτήρια όπως είπαμε και νωρίτερα ήταν ένα τετράγωνο κτήριο. Είχε συνήθως δύο υπνοδωμάτια, καθιστικό, κουζίνα και τουαλέτα. Οι τοίχοι ήταν από μπετόν αρμέ και τούβλο αλλά το πάχος τους κυμαινόταν από 40 έως 50 εκ..

Εικόνα 79: Σκίτσο κατόψεων των Γαλλικών σπιτιών

7.3 Στροφή προς τα παλαιότερα

Με την πάροδο του χρόνου διαπιστώνουμε μια στροφή προς τα παλαιότερα πρότυπα και παρατηρούμε ότι ακόμα και τα αυτά τα νέα μπετονένια κτήρια με την τετράγωνη κάτοψη φιλοξενούν στοιχεία της παραδοσιακής κεφαλλονίτικης αρχιτεκτονικής. Στοιχεία όπως: κορνιζώματα, παντζούρια, επενδύσεις πέτρας στις γωνίες, παρόλο που έχουμε χρήση διαφορετικών υλικών, τοποθέτηση διακοσμητικής κορδέλας περιμετρικά του κτηρίου στο ύψος του πατώματος, μόνο που τώρα το υλικό της είναι σοβάς και όχι πέτρα όπως παλαιότερα κ.α.. Έκαναν δηλαδή μια προσπάθεια να εισάγουν ξανά στην ζωή και την καθημερινότητά τους στοιχεία που τους θύμιζαν την προηγούμενη κατάσταση.⁷⁰

⁷⁰ Φ.Κοσμετάτος, ο.π. σελ: 27

Εικόνα 80: Το δημαρχείο του Αργοστολίου την περίοδο ανέγερσής του

(<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=3938&mid=83497> 16/10/09)

Λόγω της ξαφνικής και άμεσης ανάγκης για ανοικοδόμηση όλα τα κτήρια έμοιαζαν μεταξύ τους⁷¹. Μεγάλη απογοήτευση αποτέλεσαν και τα δημόσια κτήρια τα οποία φάνηκε να απαρνήθηκαν την προηγούμενη αίγλη τους και να αρκέστηκαν στην απλή στέγασή τους. Ο Φωκός Κοσμετάτος στο βιβλίο του λέει: «και έτσι ο πειρασμός αντιστάσεως μη ούσης, εξεγέννησε τα τρίδημα άσχημα δημόσια κτήρια του Αργοστολίου, επί της Χοανωδούς σχήματος οδού. Λέγοντες έλλειψιν αντιστάσεως εννοούμεν ότι από την Κεντρική Επιτροπήν Κατασκευών Αθηνών απουσίαζαν οι Κεφαλλήνες τεχνικοί, οι οποίοι θα κατατόπιζαν, θα ενημέρωναν και θα κατατόπιζαν την αρμόδιαν Επιτροπήν και τας Υπηρεσίας(των οποίων τα μέλη δεν είχαν βιωμά των την επτανησιακήν παράδοσιν), και θα αποφεύγοντο ούτω τα λάθη.»

7.4 Οι ανακατασκευές

Οι πρώτες προσπάθειες ανακατασκευών παρατηρούνται αρκετά χρόνια αργότερα. Η Κοργιαλένιος βιβλιοθήκη ανακατασκευάστηκε με σύγχρονα υλικά διατηρώντας όμως το αρχικό της σχέδιο. Το μητροπολιτικό μέγαρο, η Τράπεζα της Ελλάδος, η Αγροτική Τράπεζα η φιλαρμονική σχολή, η οικία των υιών του Παναγή Φωκά-Κοσμετάτου, η οικία του Σπύρ. Τετενέ καθώς και η Ιακωβάτειος βιβλιοθήκη στο Ληξούρι ακολούθησαν την ίδια λογική της

⁷¹ Γι αυτό φταίνε και οι υπηρεσίες και οι ιδιώτες

ανακατασκευής χρησιμοποιώντας νέα υλικά διατηρώντας όμως το προηγούμενο χαρακτήρα τους . Μερικοί από τους αρχιτέκτονες της εποχής εργάστηκαν με ιδιαίτερο ζήλο και προσοχή για να μπορέσουν να περισώσουν τα λιγοστά δείγματα της αρχιτεκτονικής . Μερικοί από αυτούς είναι ο Δημ. Παυλάτος, ο Δ. Γκράικας, Μ. Κανάκης.

Εικόνα 81: Η Κοργιαλένιος πριν τον σεισμό του 1953

(<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=974&mid=66748> (16/10/09))

Εικόνα 82: Η Κοργιαλένιος Βιβλιοθήκη την περίοδο ανακατασκευής της

[\(http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=3938&mid=83505\(16/10/09\)\)](http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=3938&mid=83505(16/10/09))

Εικόνα 83: Η βιβλιοθήκη στην σημερινή της μορφή (<http://www.corgialenios.gr/el/category.asp?catID=2> 16/10/09)

Όπως παρατηρούμε η ανακατασκευή δεν ήταν απλά μια επιλογή αλλά ένας μονόδρομος για τους μηχανικούς της εποχής. Μέσω αυτής θα διατηρούσαν τις μνήμες ζωντανές. Η μελέτη και η αναβίωση ενός κτηρίου με ιστορική σημασία θα βοηθούσε τους κατοίκους να θυμηθούν την ιστορία και τον πολιτισμό του παρελθόντος. Η αρχιτεκτονική μιας περιοχής δεν είναι κάτι νεκρό, αντιπροσωπεύει τον πολιτισμό και τις αντιλήψεις της εποχής, την εξέλιξη, την λειτουργικότητα καθώς και το κοινωνικό επίπεδο της κάθε κοινωνίας.

Συμπερασματικά λέμε ότι τα πρώτα χρόνια μετά τον σεισμό ήταν δύσκολα. Οι κατασκευές γίνονταν γρήγορα και χωρίς κανένα ενδιαφέρον για το αισθητικό κομμάτι. Η λειτουργικότητα είχε πλέον μεγαλύτερη σημασία από την αισθητική και οι ανάγκες για στέγαση ήταν τρομαχτικά μεγάλες.

7.5 Σήμερα

Σήμερα πλέον μπορούμε να πούμε με ότι ο κόσμος στρέφεται προς την ανακαίνιση και την αναστήλωση των κτηρίων. Υπάρχουν επιδοτούμενα προγράμματα τα οποία βοηθούν οικονομικά τους ιδιοκτήτες που παίρνουν αυτήν την απόφαση. Πέραν από αυτό υπάρχει και μια ιδιαίτερη στροφή προς την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του τόπου, οι αρχιτέκτονες προτείνουν στους ιδιοκτήτες σχέδια και κατόψεις που διατηρούν ενδιαφέροντα στοιχεία

βγαλμένα μέσα από την παραδοσιακή αρχιτεκτονική⁷². Έτσι στοιχεία όπως η κάτοψη σέττε, το ατσούπι και ο Μότζος ξαναζωντανεύουν.

Εικόνα 84: οικία στην Άσσο προσωπικό αρχείο

Εικόνα 85: Φωτογραφία της Άσσου σύνολο νέων και παλαιότερων κτηρίων

⁷² Ευτυχώς λόγω των χαμηλών συντελεστών δόμηση και ύψους δεν έχουμε την εμφάνιση μεγάλων και αντιαισθητικών κτηρίων.

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=39&p2_articleid=448 (19/10/09))

Εικόνα 86: Οικία Κωνσταντάτου στο Αργοστόλι προσωπικό αρχείο

Εικόνα 87: Οικία στα Χελμάτα Λειβαθούς προσωπικό αρχείο

Εικόνα 88: Σπίτι στην Λακήθρα προσωπικό αρχείο

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η αρχιτεκτονική στην Κεφαλονιά πέρασε από πολλά στάδια, ξεκίνησε σαν ένα λαϊκό σπίτι και στην συνέχεια μέσω των επιρροών που δέχτηκε κατέληξε να είναι ένα χαρακτηριστικό αστικό σπίτι. Με τον μεγάλο σεισμό του 1953 καταστράφηκαν σχεδόν όλα τα δείγματα αρχιτεκτονικής και εισήχθησαν νέα μοντέλα και πρότυπα (Γαλλικά και Αγγλικά σπίτια, νέα υλικά, τετράγωνη κάτοψη). Παρόλα αυτά όμως από τους ίδιους τους ιδιοκτήτες των σπιτιών εισάγονται ξανά παραδοσιακά στοιχεία και υλικά τα οποία τα συναντάμε σε παλαιότερα κτήρια. Σήμερα έχοντας συνείδηση της ιστορίας και του παλαιότερου πολιτισμού υπάρχει πάλι μια στροφή στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική και πιο συγκεκριμένα στα σχέδια που επικρατούσαν από τον 19^ο αιώνα μέχρι το 1953.

Μήπως τελικά είναι στο DNA μας;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η Παραλία και η Αγορά του Αργοστολιού

Η παραλία ξεκινούσε από την γέφυρα και τελείωνε μπροστά στην Ιονική τράπεζα. Η παραλία του Αργοστολιού είναι κατασκευασμένη έτσι που να δίνει την αίσθηση στον επισκέπτη ότι είναι σαν ένας μεγάλος παλλόμενος θώρακας που προστατεύει μια καρδιά που χτυπάει (το κέντρο της πόλης)-η παλιά Κεφαλονιά, ένας ατέλειωτος Αύγουστος. Από παλιά η παραλία ήταν η καρδιά της αγοράς της πόλης. Αποθήκες, καταστήματα, κάρα καθώς και λίγα αμάξια την κοσμούσαν, εικόνα τελείως διαφορετική από αυτή που επικρατούσε μόλις λίγα στενά πιο μέσα. Εκεί γινόταν και η ρήψη του σταυρού τα Θεοφάνια. Στην παραλία βρισκόταν επίσης και το εργοστάσιο της Δ.Ε.Η. (λίγες ήταν οι περιοχές που είχαν ηλεκτρικό ρεύμα και μια από αυτές ήταν το Αργοστόλι χάρις το εργοστάσιο) λίγο πριν την Ιονική τράπεζα καθώς και το Εμπορικό επιμελητήριο της πόλης. Η τράπεζα αποτελούσε το στολίδι της παραλίας. Το επιβλητικό νεοκλασικό κτήριο κοσμούσαν 6 κολώνες. Στο ισόγειο ήταν τα γραφεία και στον όροφο έμενε ο διευθυντής της τράπεζας.

Εικόνα 89:η παραλία του Αργοστολιού πριν τον σεισμό

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1246 1/09/09

Και η αγορά είναι προσανατολισμένη όπως και το λιμάνι με την πλάτη στη θάλασσα. Μαγαζιά κάθε είδους και καφενεία την απάρτιζαν. Ήταν διαχωρισμένη σε τρεις μεγάλες αγορές: την λαχαναγορά που ξεκινούσε από την Σισσιώτισα (μεγάλη εκκλησία στην γέφυρα), στην μέση ήταν τα μακελάρικα δηλαδή η αγορά των κρεάτων και τέλος η πισκαρία ένα από τα ομορφότερα κτήρια της αγοράς στο οποίο πωλούνταν ψάρια που τότε ήταν το φαγητό των φτωχών. Αμέσως μετά την αγορά ο δρόμος οδηγεί ξανά στην θάλασσα.

Το λιμάνι και η συνοικία της πλάκας

Εικόνα 90:η συνοικία της Πλάκας

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1169 1/09/09

Το λιμάνι μπορούμε να πούμε ότι είναι παλιότερο από την ίδια την πόλη, βρισκόταν εκεί πριν το Αργοστόλι γίνει πρωτεύουσα του νησιού-όπως είπαμε νωρίτερα. Είχε διαμορφωθεί από τον Τσαρλς Τζέιμς Νάπιερ όπως και όλη η παραλιακή ζώνη. Το 1828 είχε κατασκευαστεί ένα υπόστεγο για την προστασία των εμπορευμάτων. Το αρχικό στέγαστρο κατεδαφίστηκε μερικά χρόνια αργότερα (στις αρχές του αιώνα) για να πάρει τη θέση του ένα πιο κομψό, το οποίο ονομάστηκε Ντουγάνα.

Εικόνα 91:η Ντουγάνα στο λιμάνι του Αργοστολίου

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1242 1/09/09

Τα νερά του λιμανιού μάλιστα ήταν τόσο ρηγά που τα μεγάλα πλοία της εποχής αναγκάζονταν να δέσουν στα ανοιχτά, και οι λεμβούχοι αναλάμβαναν την μεταφορά των προϊόντων και των επιβατών. Γύρω από το λιμάνι μπορούσε κανείς να συναντήσει αποθήκες, καταστήματα, καφενεία, το τελωνείο, το λιμεναρχείο, το ταχυδρομείο- τι πιο φυσικό μια και η διακίνηση της αλληλογραφίας γινόταν μόνο με πλοία-, το όμορφο ξενοδοχείο 'Ακταίων' όπως και τους 'απαραίτητους' οίκους ανοχής. Το 1825 κατασκευάστηκε η αποβάθρα ενώ μέχρι τότε η ακτή βρισκόταν ακριβώς κάτω από τα σπίτια. Τα περισσότερα σπίτια βέβαια είχαν την δική τους μικρή αποβάθρα για τις βάρκες τους ακριβώς από κάτω.

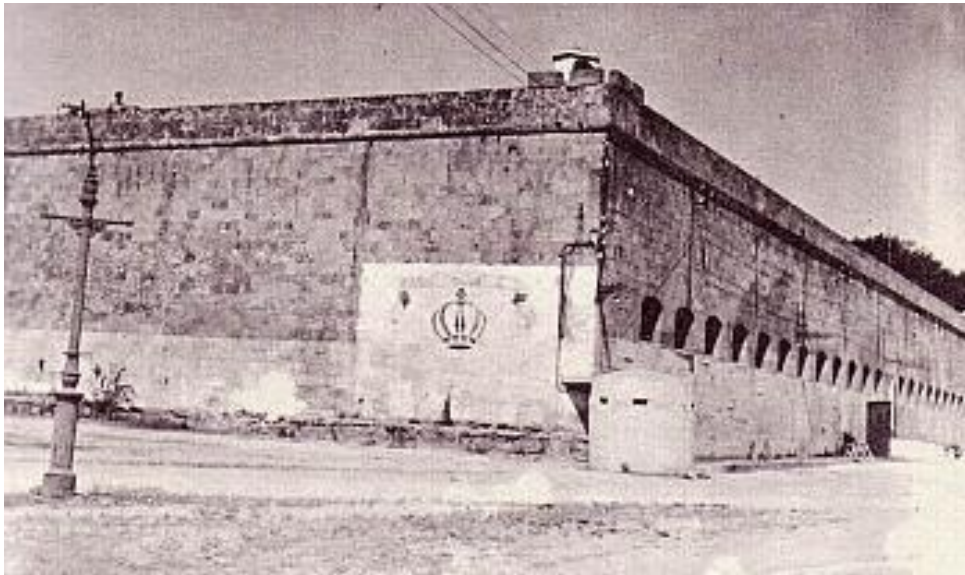

Εικόνα

92: πλατεία Μαίτλαντ

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1198 1/09/09

Λίγο πιο κάτω ξεκινάει και η πλάκα , απλωνόταν από το λιμάνι ως την μεγάλη πλατεία Μαίτλαντ. Η πλατεία αυτή ήταν γνωστή και ως πλατεία Ενώσεως- ονόματα αντιφατικά αφού στην αρχή φιλοξενούσε τον ανδριάντα του πρώτου αρμοστή του Βρετανικού στέμματος Σερ Τόμας Μαίτλαντ. Το άγαλμα απομακρύνθηκε κατά την Ιταλική κατοχή για να μεταφερθεί στην Ιταλία αλλά δυστυχώς το καράβι βυθίστηκε και έτσι ο χάλκινος ανδριάντας του αρμοστή κατέληξε στα βάθη του Ιονίου πελάγους. Στην περιοχή αυτή βρίσκονταν και τα φιλανθρωπικά καταστήματα Κεφαλονιάς ,τα λουτρά του Αργοστολίου, το Ορφανοτροφείο ,λίγο πιο κάτω τις βινάριες (οινοποιία και κονιακοποιία) και το σπίτι του μεγάλου ευεργέτη Πλάτων Βέγια-το όνομα του οποίου είχε πάρει το ψυχιατρικό ίδρυμα. λίγο πιο πέρα ήταν και οι φυλακές.

Εικόνα 93: οι φυλακές

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1206 01/09/09

Περιτριγυρισμένα από ψηλούς πέτρινους τοίχους τα σωφρονιστήρια ήταν παντελώς αποκομμένα από την ομορφιά της περιοχής.

Τα νέα κτήρια σχεδιασμένα και αυτά από τον Τσαρλς Τζέημς Νάπιερ αποτελούνταν από 120 κελιά στα οποία επιτρεπόταν ο επαρκής και ασφαλής φωτισμός και αερισμός. Δίπλα στις φυλακές υπήρχε το Κοργιαλένιο Αρχαιολογικό μουσείο, το σχήμα και η νεοκλασική όψη του παρέπεμπε στον σκοπό της ύπαρξής του. Το κτήριο αυτό στα χρόνια της Αγγλοκρατίας αποτελούσε αγγλικανική εκκλησία.

Οι καταβόθρες

Εικόνα 94: οι καταβόθρες στην σημερινή τους κατάσταση

http://4.bp.blogspot.com/_vhTJMWK1bNQ/SWMos3rT_7I/AAAAAAAAAn4/e9RBWN4SgaE/s1600-h/%CE%9A%CE%91%CE%A4%CE%91%CE%92%CE%9F%CE%98%CE%A1%CE%95%CE%A3-1.jpg (01/09/09))

Ήταν κοντά στο 1835 όταν ο Άγγλος Στήβενς παρατήρησε ότι στην περιοχή των καταβόθρων λάμβανε χώρα ένα περίεργο φαινόμενο. Το νερό έρεε από την θάλασσα και έπεφτε σε μια τρύπα και εξαφανιζόταν. Η ροή του νερού ήταν μάλιστα αρκετή για να δώσει ώθηση σε ένα νερόμυλο που ο ίδιος κατασκεύασε λιγα χρόνια αργότερα. η κατεύθυνση του νερού παρέμενε ένα μυστήριο. Μερικά χρόνια αργότερα (1963) Αυστριακοί επιστήμονες

ανακάλυψαν ότι το νερό φεύγει από τις καταβόθρες και κατευθύνεται βόριο-ανατολικά σε μια περιοχή έξω από την Σάμη τον Καραβόμυλο . Το φαινόμενο αυτό μονοπώλησε για πολλά χρόνια το ενδιαφέρον των ξένων και κυρίως Γερμανών οι οποίοι έδειξαν ιδιαίτερο ζήλο για τη γεωλογία του νησιού γενικότερα.

Πλατεία Βαλιάνου και το Διοικητήριο

Εικόνα 95: πλατεία Βαλιάνου-Δικαστηρίων

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1237 01/09/09

Η πλατεία έφερε το όνομα του μεγάλου ευεργέτη του νησιού Παναγή Βαλιάνου και ήταν η πιο ‘περιποιημένη’ πλατεία του Αργοστολίου. Εδώ τα παιδιά δεν έπαιζαν ποδόσφαιρο όπως στην πλατεία Μαίτλαντ αλλά έκαναν οι κυρίες την βόλτα τους, η πόλη έπαιρνε το πιο γοητευτικό της ύφος. Στην μέση της πλατείας έστεκε το άγαλμα του μεγάλου ευεργέτη καθισμένο, και όπως ήταν αναμενόμενο ήταν το καλύτερο μέρος για τις κοινωνικές ενημερώσεις (κοινώς κουτσομπολιά). Τις Κυριακές περνούσε η φιλαρμονική και έπαιζε χαρούμενους τζαζ ρυθμούς. Η πλατεία αυτή όμως δεν έχει φιλοξενήσει μόνο ευχάριστα γεγονότα αλλά και δυσάρεστα όπως όταν κατέρρευσε το Ελληνικό μέτωπο και εγκαθίστανται οι Ιταλοί κατακτητές. Μετέτρεψαν το κτίριο δίπλα στο θέατρο Απόλλων σε διοικητήριο. Μετά στην Ιταλογερμανική σύρραξη του Σεπτεμβρη του '43 οι Γερμανοί εκτέλεσαν με φριχτό τρόπο χιλιάδες Ιταλούς –ένα περίπου χιλιόμετρο από το φανάρι των αγίων Θεοδώρων-και αποφάσισαν να αναλάβουν οι ίδιοι την διοίκηση του νησιού

Εικόνα 96: το διοικητήριο

[http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1199\(01/09/09\)](http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1199(01/09/09))

Το διοικητήριο ήταν το μεγαλύτερο και επιβλητικότερο κτήριο της πλατείας. Χτισμένο στα τέλη της δεκαετίας του 1920 είχε μεγάλο δεντρόκηπο. Είχε αυστηρές γραμμές και θύμιζαν αφαιρετικά το νεοκλασικό παρελθόν .είχε αετώματα και από τις δύο προσόψεις του καθώς και αψιδωτά παράθυρα στο ισόγειο. Διέθετε ένα μεγάλο και επιβλητικό μπαλκόνι με τέσσερις κίονες και συμπαγές στηθαίο από μπετό- και όχι κάγκελο που ήταν σύνηθες. Η κάτοψη του μας παραπέμπει σε τετράγωνο ενώ αποτελείται από δύο ορόφους και υπόγειο. Εκεί ήταν

συγκεντρωμένες όλοι οι κρατικοί μηχανισμοί- το δημαρχείο, τα Δικαστήρια καθώς και οι τηλεπικοινωνίες.

Εικόνα 97: Η πλατεία χιονισμένη

<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=974&mid=66737> (19/10/09)

Δήμος Πυλάρου

Ανάμεσα στο δυο βουνά ,την αγία Δυνατή και το Καλόν Όρος και ανάμεσα σε δυο θάλασσες τον ξακουσμένο Μύρτο και την Αγία Ευφημία, απλώνεται το τοπίο της Πυλάρου με τα εικοσιτέσσερα χωριά της(2,σελ 153). Η παράδοσή λέει πως πήρε το όνομά της από τις δύο θαλάσσιες πύλες του Μύρτου και της Αγίας Ευφημίας. Οι μόνιμοι κάτοικοι λένε πως το έμβλημα του τόπου θα έπρεπε να είναι «ένας ναυτικός που βόσκει γίδες» και αυτό γιατί στην αρχή οι περισσότεροι ήταν ναυτικοί αλλά με την πάροδο του χρόνου έγιναν βοσκοί. .

Εικόνα 98: «Αγία Ευφημία

(http://www.kefaloniaview.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=16&Itemid=17&lang=el) (10/9/09))

Ο δρόμος άνοιξε την εποχή της Αγγλοκρατίας με τοποτηρητή τον Κάρολο Νάπιερ και μηχανικό τον Κέννεντυ. Οι γέφυρες που κατασκευάστηκαν γι αυτό το λόγο εντυπωσιάζουν ακόμα με τον όγκο και την τέχνη τους. Για τον δρόμο αυτό γίνεται λόγος και στο βιβλίο το «μαντολίνο του λοχαγού Κορέλλι» .

Εικόνα 99: «το χωριό Φερεντινάτα στις παρυφές του όρους της Αγίας Δυνατής
(<http://www.kefalonia.net.gr/el/showarea.asp?DiamID=131>) (19/10/09))»

Στα προσεισμικά Φερεντινάτα βρισκόταν το ψηλότερο καμπαναριό του νησιού με ύψος 33 μέτρα. Η παράδοση λέει ότι το είχε κτίσει κάποιος Ιταλός άρχοντας του Ferentino το 1250.

Από εκεί πήρε και το όνομά του το χωριό. Η Έρισσος ήταν πατρίδα εφοπλιστών, γιατρών και μεγάλων ευεργετών. Στην Έρισσο ανήκει το Φισκάρδο το μόνο χωριό το οποίο έμεινε όρθιο από το σεισμό του '53.«Το τείχος του κάστρου της Άσσου διαγράφει ακανόνιστο σχήμα προσαρμοσμένο στη διαμόρφωση του εδάφους, με περίμετρο που φτάνει τα δυο περίπου χιλιόμετρα. Είναι ενισχυμένο με πέντε προμαχώνες : του Αγίου Ιωάννη Κόμη(ΝΔ) , του Αγίου Μάρκου(ΒΔ), τη Ρεσπούνα (ΒΑ), την Κομπούσα (Α) και την Μόρα (ΝΑ). Η κύρια πύλη του Φρουρίου έχει κατασκευαστεί στο ανατολικό τμήμα του τείχους και παρουσιάζει μνημειακή μορφή»(Ν.Γ.Μοσχονάς , «επτά ημέρες :Κεφαλονιά , το νησί των αντιθέσεων», Καθημερινή,10/12/1995)

Λειβαθώ

Ο Δήμος Λειβαθούς βρίσκεται στην νοτιοδυτική πλευρά του νησιού. Προήλθε από την συνένωση 11 κοινοτήτων και έδρα του δήμου είναι οι Κεραμειές. Τα ονόματα των χωριών που αποτελούν την περιοχή όπως Σβορωνάτα, Πεσσάδα, Κεραμειές, Λακήθρα, Σπαρτιά, Κοργιάνα κ.α. έχουν παρθεί από ιδιοκτήτες των τόπων αυτών. Η πρώτη αναφορά του ονόματος Λειβαθώ γίνεται στα πρακτικά της Λατινικής Επισκοπής Κεφαλληνίας το 1264. Στην Λειβαθώ πρώτα εγκαταστάθηκε ο Κέφαλος.

Ο όρος Λειβαθώ έχει πολλές εκδοχές από πού προέρχεται. Μια από αυτές είναι ότι προέρχεται από την μεσαιωνική λέξη λειβάδιον από το αρχαίο ρήμα λειβω που σημαίνει μεταποιώ κάτι σε υγρό και δροσερό. Υπάρχει και η εκδοχή να προέρχεται από τον αρχαίο όρο "ο λιψ" δηλαδή ο λίβας (άνεμος νοτιοδυτικός, λέγεται και Γαρμπής) λόγω ότι η περιοχή έχει νοτιοδυτικό άνοιγμα.

Η Λειβαθώ πηγαίνει πίσω στην ιστορία, από τα Μυκηναϊκά χρόνια. Οι ανασκαφές του Καββαδία την πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα το μαρτυρούν. Οι Μυκήνες επέλεξαν περιοχές πεδινές, εύφορες για να μπορούν να θρέψουν τους κατοίκους αλλά και μέρη όπου δεν μπορούσαν να πλησιάσουν εύκολα οι εχθροί σε περίπτωση επιδρομής. Χαρακτηριστικό δείγμα μυκηναϊκής ζωής είναι οι τάφοι και τα κτερίσματα στα Μαζαρακάτα και στα Μεταξάτα.

Εικόνα 100: Θέα από ψηλά ,Λειβαθώς (http://www.diafragma.gr/album/show_photo/286?album=kefallonia (10/09/09))

Την περίοδο του Βυζαντίου και της Ενετοκρατίας η στρατηγική θέση της περιοχής βοήθησε στην χρήση της σαν οχυρό αρχικά και σαν πόλη που μπορούσε λόγω του εύφορου εδάφους της να μπορεί να συντηρήσει τους κατοίκους της. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Κοσμάς ο Αιτωλός έμεινε στο χωριό Πεσσάδα περίπου ένα χρόνο και κήρυττε την Χριστιανοσύνη στο νησί. Μια ακόμα σημαντική προσωπικότητα που τίμησε την Λειβαθώ είναι το πέρασμα του Λόρδου Βύρωνα από τα Μεταξάτα , όπου υπάρχει ακόμα η οικία του και η ρίζα όπου έγραφε τα ποιήματα του και την Λακήθρα όπου υπάρχει ένας βράχος με μαγευτική θέα και φέρει το όνομα του.

Εικόνα 101: «η παραλία της Αβύθου http://www.diafragma.gr/album/show_photo/287?album=kefallonia»

Με τον μεγάλο σεισμό του 1953 σχεδόν όλη η Λειβαθός γκρεμίστηκε. Ορισμένα χωριά όπως αυτό της Λακήθρας ανέλαβαν την ανοικοδόμησή του οι Γάλλοι. Βέβαια τα κτήρια που ανοικοδομήθηκαν ήταν όμοια και δεν διέφεραν στο σύνολό τους. Ανάλογες ενέργειες έγιναν από τους Γάλλους και στο χωριό της Αγίας Ευφημίας στην Πύλαρο. Δυστυχώς οι υπηρεσίες ήταν τόσο αποσυντονισμένες που έκαναν δεκτά τα σχέδιά τους χωρίς να αναλογιστούν τις επιπτώσεις αργότερα στο σύνολο των οικισμών. Μετά την ένωση των Επτανησίων με την υπόλοιπη Ελλάδα στις 21 Μαΐου 1864 η Λειβαθώ αποτελεί ένα Δήμο ο οποίος αργότερα χωρίζεται σε δύο Δήμους, την Άνω Λειβαθώ με πρωτεύουσα την Πεσσάδα και την Κάτω Λειβαθώ με πρωτεύουσα αρχικά τα Μεταξάτα και αργότερα την Λακήθρα.. Στην περιοχή Άνω Λειβαθώ περιλαμβάνονταν και η περιοχή της Εικοσιμίας στα Βλαχάτα. Οι Δήμοι καταμερίσθηκαν σε κοινότητες και από το 1999 συνενώθηκαν και σχημάτισαν τον Δήμο Λειβαθούς. Η Λειβαθώ έχει παραγωγή ελιάς, οπωροκηπευτικών προϊόντων και εκτρέφονται ζώα. Το σημαντικότερο στοιχείο όμως που κάνει την περιοχή μοναδική είναι ο τουρισμός. Το χωριό Λουρδάτα είναι κατεξοχήν τουριστικό μέρος και το καλοκαίρι είναι γεμάτο τουρίστες που χαίρονται τόσο την παραλία που εκτείνεται σε μεγάλο μήκος όσο και τις ταβέρνες με το φρέσκο ψάρι. Τα Σπαρτιά και τα Κοργιάνα είναι επίσης μέρη με αξιόλογες παραλίες καθώς και τα Σβορωνάτα που εκτός από τις όμορφες παραλίες έχει και την μαρίνα της Αγίας Πελαγίας, απέναντι από την Ζάκυνθο όπου αράζουν σκάφη. Ο Δήμος έχει και κάτι άλλο να περηφανεύεται και αυτό είναι το κάστρο του Αγίου Γεωργίου που βρίσκεται στην περιοχή Κάστρο κοντά στο χωριό Περατάτα. Αναφορές γι αυτό έχουμε 12ο αιώνα αλλά η σημερινή του μορφή χρονολογείται γύρω στο 16ο. Κατά την διάρκεια της

Βενετικής κυριαρχίας ήταν η πρωτεύουσα του της Κεφαλονιάς πριν μεταφερθεί στο Αργοστόλι. Χτίστηκε σε ιδιαίτερα γεωφυσική περιοχή ώστε να εξυπηρετεί τους Βενετούς να παρακολουθούν τα εχθρικά πλοία στην θάλασσα και να είναι απόρθητο. Σήμερα σώζεται το κάστρο και αξίζει να το επισκεφτεί ο επισκέπτης διότι αντικρίζει την Λειβαθώ σε όλο της το μεγαλείο μέχρι και την θάλασσα.⁷³

Σάμη

Η Σάμη είναι η πρωτεύουσα του ομώνυμου δήμου, βρίσκεται στην ανατολική ακτή της Κεφαλονιάς, έχει 2.297 κατοίκους με έκταση 129.326 στρέμματα. Στο λόφο πάνω από τη πόλη θα βρεις και την αρχαία ιστορία της. Οι ανασκαφές συνεχίζονται και φέρνουν στο φως πολλά σπουδαία ευρήματα. Ερείπια του αρχαίου κάστρου (Παλαιόκαστρο) και την αρχαία Ακρόπολη Κυάτις, όπου βρίσκεται και η μονή των Αγίων Φανέντων. Στη περιοχή της Σάμης έχουν καταγραφεί 17 θέσεις σπηλαίων και σπηλαιοβαράθρων, πράγμα μοναδικό για τον ελλαδικό χώρο. Τα πιο αξιόλογα και ευρύτερα γνωστά είναι το λιμνοσπήλαιο της Μελισσάνης στο Καραβόμυλο και το σπήλαιο Δρογκαράτης στη περιοχή του χωριού Χαλιωτάτα. Η περιοχή της Σάμης έγινε πιο γνωστή παγκοσμίως από τα γυρίσματα της ταινίας "Το μαντολίνο του λοχαγού Κορέλλι" (Νίκολας Κέιτζ, Πενέλοπε Κρουζ, Ειρήνη Παπά κ.α), τόσο από τα πλάνα στη πόλη, όσο και από τις όμορφες παραλίες της (παραλία Σάμης, τα Διχάλια, η Αντίσαμος και η παραλία Χωργωτά στο χωριό Κομιτάτα στην Έρισο).⁷⁴

Ο Δήμος Σάμης βρίσκεται στην ανατολική ακτή της Κεφαλονιάς, αριθμεί 2.297 κατοίκους και καλύπτει έκταση 129.326 στρεμμάτων. Η Σάμη είναι το σημαντικότερο λιμάνι του νησιού. Η περιοχή συνδυάζει εκτεταμένη παράλια ζώνη αλλά και ενδιαφέρουσα ενδοχώρα.

Εικόνα 102: Το λιμάνι της Σάμης

⁷³ (http://www.kefaloniaguide.com/index.php?option=com_content&task=section&id=5&Itemid=178 19/7/09)

⁷⁴ (http://www.kefaloniaview.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=15&Itemid=16&lang=el(19/7/09))

<http://www.e-city.gr/kefalonia/home/view/1204.php> (19/10/09)

Στην παραλία έχουμε τοπία ιδιαίτερης αισθητικής αξίας, όπως η παραλία της Αντίσαμης, ο Πάλιουρας και η μικρή λίμνη του Καραβόμυλου, όπου και καταλήγει μέρος από τα υπόγεια νερά των Καταβοθρών Αργοστολίου.

Η Σάμη είναι περιοχή με ενδιαφέροντα γεωλογικά φαινόμενα. Έχουν καταγραφεί 17 θέσεις σπηλαίων και σπηλαιοβαράθρων, πράγμα μοναδικό για τον Ελληνικό χώρο, με μεγάλο ενδιαφέρον για την προϊστορία της περιοχής. Σήμερα δύο σπήλαια είναι επισκέψιμα για το ευρύ κοινό: το λημνοσπήλαιο της Μελισσάνης στον Καραβόμυλο και το σπήλαιο της Δρογκαράτης στο δρόμο για το χωριό Χαλιωτάτα.

Η Μονή Αγριλίων δεσπόζει στο ύψωμα προς την σμαραγδένια παραλία της Αντίσαμης και αγναντεύει την Ιθάκη και τον Πατραϊκό Κόλπο. Τοπίο με φόντο τον καταπράσινο όγκο του Αίνου, κατάφυτο με τα μοναδικά στον κόσμο έλατά του.

Εκτός από την πόλη της Σάμης, ο Δήμος αποτελείται από μια σειρά όμορφων οικισμών με περιποιημένα σπίτια και αυλές πνιγμένες στα λουλούδια⁷⁵.

Ελείος –Πρόννοι

Σημαντικές μαρτυρίες ιστορικές και αρχαιολογικές από τα προϊστορικά χρόνια βεβαιώνουν συνεχή οικιστική παρουσία σε όλη την περιοχή που καλύπτει ο σημερινός Δήμος Ελειού-Πρόννων. Η ανεύρεση πρόσφατα υπολειμμάτων προϊστορικού τείχους στην περιοχή των Αργινίων, όπου η δίοδος προς τις ανατολικές παρυφές του Αίνου, με το χαρακτηριστικό σπάνιο είδος της μαύρης ελάτης, τα προϊστορικά ευρήματα παλαιολιθικών σκευών και εργαλείων στο σπήλαιο της Δράκαινας στον Πόρο, εργαλείων στην περιοχή της Σκάλας, οι τάφοι των Μαυράτων και τέλος ο ηγεμονικός τάφος στην περιοχή των Τζαννάτων με τα χρυσά ευρήματα σηματοδοτούν ενιαία περιοχή με οχυρό κέντρο το φερόμενο με το όνομα "Παλαιόκαστρο", το αρχαίο Φρούριο των Πρόννων. Τα ευρήματα αυτά χρονολογούνται από την πρώιμη παλαιολιθική εποχή (7.000 π. Χ.) μέχρι τα υστερομηκοναϊκά χρόνια (10ος π. Χ. αιώνας).

Μαρτυρία για τα αρχαϊκά χρόνια και δείγμα υψηλού επιπέδου πολιτισμού αποτελούν τα ερείπια του ναού του Ποσειδώνα του 6ου π. Χ. αιώνα στον Άγιο Γεώργιο της Σκάλας. Στα κλασικά χρόνια η περιοχή αποτελούσε την "πόλη" των Πρόννων με διοικητικό κέντρο πάντα το Παλαιόκαστρο και με οχυρά στηρίγματα στα Αργίνια, στο Πυργί και στο Πυροβούνι πάνω από τον Πόρο. Η "πόλη" των Πρόννων στα αρχαία χρόνια ήταν σύμμαχος των Αθηναίων στη

⁷⁵ (<http://www.sami.gr/el/category.asp?CatID=1>) (19/7/09)

Β' Αθηναϊκή Συμμαχία, όπως αναγράφεται στη σχετική στήλη των συμμάχων πόλεων, ενώ αργότερα υπήρξε σύμμαχος των Καρχηδονίων εναντίον των Ρωμαίων μέχρι την υποταγή της στη Ρώμη. Κατάλοιπα της ρωμαϊκής παρουσίας στην περιοχή αποτελούν τα αρχαιολογικά ευρήματα ρωμαϊκής έπαυλης του 3ου μ. Χ. αι. στην Σκάλα, της οποίας οι ψηφιδωτές απεικονίσεις στα δάπεδα είναι ιδιαίτερης τέχνης και σημασίας.

Κατά τα βυζαντινά χρόνια η περιοχή είχε αναπτύξει ιδιαίτερο τοπικό πολιτισμό, όπως υποδηλώνουν οι μαρτυρίες του "Πρακτικού" της λατινικής επισκοπής του 1264 και τα ευρήματα πολλών βυζαντινών μονών και ναών. Η μονή της Υ. Θ. της 'Ατρου είναι από τα παλαιότερα βυζαντινά μοναστήρια του νησιού με τον εντυπωσιακό "πύργο", οχυρό στήριγμα της μονής από τον 15ο αιώνα με ιδιαίτερη ιστορική σημασία.

Από τα χρόνια της φραγκοκρατίας (12ος-15ος αι.) διατηρείται η ανάμνηση κατοχής κτημάτων από τους άρχοντες της εποχής στον Ελειό και τη Σκάλα, ενώ η βενετική κατάκτηση (16ος-18ος αι.) χαρακτηρίζεται κυρίως με την εισροή στην περιοχή μεγάλου αριθμού εποίκων και πολεμιστών (stradioti) από άλλες ελληνικές περιοχές. Αυτοί οι έποικοι είναι οι γενάρχες των περισσοτέρων οικογενειών που υπάρχουν σήμερα.

Οι αλληπάλληλες αλλαγές κυριάρχων που ακολούθησαν την πτώση της βενετικής κυριαρχίας στο νησί (1797) και πολιτικές μεταβολές Α΄ και Β΄ Γαλλική κατοχή, Ρωσοτούρκοι, Επτάνησος Πολιτεία, Βρετανική κατοχή) ως τη συγκρότηση του Ιονίου Κράτους κάτω από την "Προστασία" της Μ. Βρετανίας (1817) και την Ένωση με την Ελλάδα (1864) είχαν και τις αντίστοιχες επιδράσεις στη ζωή των κατοίκων, η αντίστασή τους όμως στις αυθαιρεσίες των ισχυρών είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο. Σημειώνονται κινήματα και εξεγέρσεις στην περιοχή από τα χρόνια κιόλας της βενετοκρατίας με κορυφαία την εξέγερση της Σκάλας και της γύρω περιοχής του 1849 εναντίον της Βρετανικής Προστασίας, που βάρφτηκε με αίμα αλλά σηματοδότησε και διεργασίες που βοήθησαν την Ένωση των νησιών με την Ελλάδα.

Δύο χρόνια μετά την Ένωση, το 1866, η περιοχή γνωρίζει νέα διοικητική διαίρεση που θα διαρκέσει ως το 1912, οπότε και πάλι μεταβάλλεται για να συνεχιστεί ως πρόσφατα, μέχρι τις διοικητικές αλλαγές που έφερε το λεγόμενο σχέδιο "Ι. Καποδίστριας".⁷⁶

Πόρος

Ο Πόρος είναι το μεγαλύτερο δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Ελειού-Πρόννων. Είναι ένα όμορφο γραφικό χωριό, γύρω από το οποίο βρίσκονται τα χωριά Τζανάτα, Ασπρογέρακας,

⁷⁶ (<http://www.elios-pronnoi.gr/gr/topos/istoria.htm>)

Καμπιτσάτα και Ρίζα. Έχει πληθυσμό 1500 κατοίκους. Με το λιμάνι του αποτελεί σπουδαίο συγκοινωνιακό κόμβο της Κεφαλονιάς με την υπόλοιπη Ελλάδα. Κτίστηκε μετά τους σεισμούς του 1953, οπότε και τα λίγα ψαράδικα σπίτια του καταστράφηκαν. Είναι αρμονικά δομημένος στις παράκτιες παρυφές των βουνών Παχνί και τρος. Μια απέραντη δαντελωτή παραλία, πλούσια σε αμμουδιές και απάνεμα λιμανάκια μήκους 2 χλμ, αποτελεί τη θάλασσα βιτρίνα του. Η θάλασσα, με την καθαριότητά της και τη διαύγειά της προσφέρει ένα φαντασμαγορικό θέαμα με την ποικιλία των χρωματισμών του βυθού της . Η περιοχή είναι φημισμένη και σαν ψαρότοπος, έχει δε παρατηρηθεί και η φώκια Monachus-Monachus στις θαλάσσιες σπηλιές και η χελώνα Caretta-Caretta. Το φαράγγι του Πόρου είναι ένα από τα ομορφότερα γεωμορφολογικά φαινόμενα της Κεφαλονιάς .

Εικόνα 103: «φωτογραφία της χαράδρας του πόρου από μακριά»

(<http://users.otenet.gr/~infporos/greek/greekmain.htm> (19/7/09))

Πρόκειται για μια βαθιά χαράδρωση, ύψους 80 μ. με απότομες και σχεδόν κάθετες τις πλευρές της. Το άγριο και επιβλητικό αυτό τοπίο είναι συνδεδεμένο με έναν παράξενο μύθο, που θέλει τα βαθουλώματα στους βράχους ίχνη των υπερφυσικά τεράστιων ποδιών του ημίθεου ήρωα Ηρακλή.

Η ήπια και πλούσια κοιλάδα των Τζανάτων, μαζί με το ελατοσκέπαστο θεϊκό βουνό Αίνο, εμπλουτίζουν τα αξιοθέατα του Πόρου. Εδώ αξίζει να αναφέρουμε την μαύρη ελάτη και τα άγρια άλογα που κατοικούν το πανύψηλο βουνό. Τον Πόρο διασχίζει ο θορυβώδης τον χειμώνα και πλατανοσκέπαστος το καλοκαίρι ποταμός Βόχινας, που πηγάζει από τη λίμνη άβυθο ή Μεγάλη άκωλη, όπως την ονομάζουν οι ντόπιοι, επειδή έχει αμέτρητο βάθος.⁷⁷

⁷⁷ (<http://users.otenet.gr/~infporos/greek/greekmain.htm> 19/07/09)

Φισκάρδο

Το Φισκάρδο πήρε το όνομά του από την παραφθορά του ονόματος του μεγάλου επιδρομέα Ροβέρτου Γυισκάρδου αρχηγού των Νορμανδών. Τα πρώτα χρόνια δεν ήταν παρά ένα μικρό ψαροχώρι και από τα στοιχεία που έχουμε φαίνεται ότι τα πρώτα σπίτια στο Φισκάρδο χτίστηκαν την εποχή της Ενετοκρατίας και ολοκληρώνετε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα (επί Αγγλοκρατίας) όπου και παίρνει την σημερινή του μορφή. Την ίδια εποχή λαμβάνουν χώρα και έργα υποδομής όπως η διάνοιξη του δρόμου Αργοστολίου- Φισκάρδου, το λιμάνι και πλήρη κατασκευή αποχετευτικού δικτύου. Από ένα απλό ψαροχώρι τώρα μετατρέπεται σταθερά σε εμπορικό κέντρο λόγω του λιμανιού του, από εκεί μεταφέρονται προϊόντα από την Έρισο προς την υπόλοιπη Ελλάδα αλλά και άλλες χώρες της Ευρώπης. Λόγω της έκλειψης της πειρατείας το εμπόριο και η ναυτιλία αναγνωρίζουν πλέον μεγάλη άνθηση. Από τις άλλες χώρες γίνεται εισαγωγή γεωργικών προϊόντων ,οικοδομικών υλικών ,πορσελάνης ξύλου καθώς και επίπλων. Αυτό που πρέπει να τονίσουμε είναι πως στην ανάπτυξη του οικισμού σημαντικό ρόλο έπαιξαν και τα γύρω χωριά (κυρίως αυτά της Ερισού) που κάλυπταν τις ανάγκες τους παίζοντας το ρόλο του διαμετακομιστικού κέντρου.

Εικόνα 104: Φισκάρδο

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=69&p17_imageid=1357 (19/7/09))

Το 1877 (πει Κουμουνδούρου) συντάχθηκε πολεοδομικό σχέδιο πάνω στο ήδη υπάρχον κομμάτι του οικισμού. Βέβαια από μια περίοδο και έπειτα το σχέδιο χάθηκε, βρέθηκε πρόσφατα και ισχύει ακόμα αν και δεν συμπίπτει απόλυτα με την διαμόρφωση του οικισμού(λόγω του χρονικό διάστημα που είχε χαθεί)

Εικόνα 105: Φισκάρδο

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=69&p17_imageid=983 (19/7/09))

Το Φισκάρδο αναπτύχθηκε στην ως επίνειο των γύρω χωριών. Κατοικήθηκε από ιδιοκτήτες γης που κατείχαν μια αγροτική παραγωγή και έκτισαν μια δεύτερη κατοικία για την αποθήκευση και εμπορία των προϊόντων τους, αλλά και από εμπόρους και ναυτικούς. Τα περισσότερα σπίτια είναι αρχοντικά ενώ ελάχιστα είναι αυτά των χαμηλότερων εισοδηματικών τάξεων. Δεν υπάρχει γεωργική παραγωγή στο Φισκάρδο παρά μόνο ένα περιβόλι που κάλυπτε τις βασικές ανάγκες του ιδιοκτήτη του.

Στην γύρω περιοχή έχουν βρεθεί ερείπια βυζαντινής εκκλησίας, μια πέτρινη σαρκοφάγος ένα ανάγλυφο με απεικόνιση των Διόσκουρων και μια κοιλότητα λαξευμένη στο βράχο που οι ντόπιοι την ονομάζουν 'θρόνο της βασίλισσας Φισκάρδας'. Είναι επίσης ο μοναδικός οικισμός που δεν καταστράφηκε από τον σεισμό του 1953.

Άσσος

Η Άσσος ένας από τους πιο όμορφους και γραφικούς οικισμούς της Κεφαλονιάς, ανήκει στο δήμο Ερίσου. Χαρακτηριστική είναι η χερσόνησος της Άσσου με τις απόκρημνες πλαγιές, που ενώνεται με το υπόλοιπο νησί με μια στενή λουρίδα στεριάς. Αυτό την έκανε ιδανική για άμυνα ενάντια στις επιθέσεις.

Εικόνα 106: η Άσσος

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=58&p17_imageid=1329 (19/7/09)

Έτσι στο τέλος του 15ου αιώνα οι Βενετσιάνοι έχτισαν ένα κάστρο που μπορείτε να το δείτε και σήμερα. Το κάστρο της Άσσου είχε σημαντική στρατιωτική σημασία. Μαζί με το κάστρο του Αγίου Γεωργίου, ήταν τα δύο σημαντικότερα οχυρά της Κεφαλονιάς και έκανε την Άσσο πρωτεύουσα της βόρειας πλευράς του νησιού. Η μεγάλη απόσταση από το υπόλοιπο νησί, -37χλμ- έκανε δύσκολη τη δημιουργία ενός μεγάλου αστικού κέντρου στην Άσσο. Στους

επόμενους αιώνες που το διοικητικό κέντρο μεταφέρθηκε στο Αργοστόλι, το κάστρο της Άσσου αλλά και αυτό του Αγίου Γεωργίου, που υπήρξε πρωτεύουσα του νησιού, παρήκμασαν.

Εικόνα 107: « Άσος»

http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=58&p17_imageid=965

Για κάποιες δεκαετίες το κάστρο της Άσσου χρησιμοποιήθηκε από το σύγχρονο ελληνικό κράτος ως φυλακή. Σήμερα θυμίζει στον επισκέπτη παλιά μεγαλεία. Από τα ερείπια του μπορείτε να θαυμάσετε την υπέροχη θέα του Ιόνιου.⁷⁸

Στις μέρες μας έχουν διασωθεί κομμάτια της οχύρωσής του, ενετικοί στρατώνες, η κατοικία του Ενετού προβλεπτή και η μικρή εκκλησία του Αγίου Μάρκου. Το κάστρο υπήρξε οχύρωμα του Βενετσιάνικου.

στρατού και χτίστηκε το 1593 από το Βενετό Προβλεπτή της Κρήτης Ιωάννη Μοντσενίγο και το μηχανικό Marino Di Gentilini d' Este. Η ιστορία του κάστρου ξεκινά το 1584, όταν οι Κεφαλλονίτες ζήτησαν από τους Βενετούς να χτιστεί ένα ακόμα κάστρο για τη καλύτερη προστασία του νησιού. Είχε μεγάλη στρατηγική σημασία μαζί με το λιμάνι όπου άραζαν οι βενετσιάνικες γαλέρες.⁷⁹

⁷⁸ (<http://www.kefaloniasinfo.com/kefaloniasland/townsvillages/assos/index.html> 05/08/09)

⁷⁹ (http://www.kefaloniasview.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=18&Itemid=19&lang=el 5/8/09)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Σε αυτό το κομμάτι θα παραθέσουμε κάποια παραδείγματα κτηρίων τα οποία είναι κατασκευασμένα πριν από το σεισμό του 1953 και είτε ανακατασκευάστηκαν (με βάση τα προϋπάρχον κτήριο) είτε αναστηλώθηκαν.

Ιακωβάτειος Βιβλιοθήκη

Εικόνα 108: Η οικογένεια Ιακωβάτου

([http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=976&mid=66890\(19/10/09\)](http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=976&mid=66890(19/10/09)))

Το κτήριο αυτό βρίσκεται στην δυτική άκρη της πόλης του Ληξουρίου. Αποτελεί ένα αξιόλογο δείγμα νεοκλασικής Αρχιτεκτονικής. Ξεκίνησε να κατασκευάζεται το 1866 και άνηκε στην μεγάλη οικογένεια Τυπάλδων-Ιακωβάτων. Το κτήριο αυτό δωρίθηκε στο Ελληνικό δημόσιο το 1958 από την «σιόρα» Κάτε Τούλ κόρη του Χαράλαμπου Ιακωβάτου και τα παιδιά της. Το κτήριο αυτό αποτελεί ένα από τα λίγα απτά παραδείγματα της αυθεντικής Κεφαλλονίτικης αρχιτεκτονικής μιας και κατά τον μεγάλο σεισμό του Αυγούστου(1953) κατέρρευσε μόνο ο όροφος.(αποτέλεσε μαζί με το ισόγειο οίκημα της οικογένειας Ιωάννου Γερουλάνου τα μοναδικά παραδείγματα της Κεφαλλονίτικης αρχιτεκτονικής στην Παλλική) . Το 1968 το κτήριο αυτό κηρύχθηκε έργο τέχνης από το Υπουργείο Πολιτισμού και το 1975 εγκρίθηκαν από την διεύθυνση Πολιτιστικών Κτιρίων και Αναστήλωσης Νεοτέρων μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. οι εργασίες για την αναστήλωση και την ανακατασκευή τμήματος του κτηριακού

συγκροτήματος. Τα σχέδια της αναστήλωσης είναι του Γεώργιου Μιχαλιτσιάνου. Οι εργασίες υλοποιήθηκαν την περίοδο 1982-84.

Περιγραφή

Το κτήριο αποτελεί ένα παραλληλόγραμμο διαστάσεων 11.05x18.90/19.03m. Διαθέτει έναν απλό και ενιαίο μορφολογικό χαρακτήρα ενώ τα συμπληρωματικά στοιχεία των όψεων (ανοίγματα, εξώστες, αυλόπορτες) διατηρούν την απλότητα της μορφής .

Εικόνα 109: Το κτήριο της Βιβλιοθήκης στην σημερινή του κατάσταση προσωπικό αρχείο

Το ισόγειο αναπτύσσεται γύρω από έναν διάδρομο που ενώνει την ανατολική με την δυτική όψη. Περιμετρικά του διαδρόμου και σχετικά αξονικά αναπτύσσονται τα δωμάτια. Αρκετά ευρύχωρα επικοινωνούν μεταξύ τους χωρίς την παρέμβαση και άλλων διαδρόμων(κάθε δωμάτιο έχει δύο πόρτες που η κάθε μια οδηγεί σε άλλο δωμάτιο). Οι βοηθητικοί χώροι όπως τα μαγειρεία, η αποθήκη και τα αποχωρητήρια στεγάζονταν σε ένα άλλο κτήριο παραπλεύρως(όπως συνηθιζόταν την εποχή). Έτσι μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι το

μεγαλύτερο δωμάτιο του ισογείου που φιλοξενούσε την τραπεζαρία είχε πιο εύκολη πρόσβαση σε αυτούς τους χώρους.

Εικόνα 110: ο διάδρομος που χωρίζει το κτήριο στα δύο προσωπικό αρχείο

Στον όροφο αναπτυσσόταν οι χώροι αποκλειστικής κατοικίας, τα υπνοδωμάτια. Η διάταξη τους δεν διαφέρει πολύ από αυτή του ισογείου μιας και τα δωμάτια αυτή την φορά περιβάλλουν το κλιμακοστάσιο και το κεντρικό δωμάτιο, το σαλόνι.

Οι όψεις είναι απλές και επαναλαμβάνονται ανά δύο. Η κύρια είσοδος γίνεται από την «μαϊστρα», την όψη δηλαδή που βλέπει τον κεντρικό δρόμο. Σε αυτήν την όψη για αισθητικούς λόγους είχε διαμορφωθεί και η αυλή σε πολλά επίπεδα.

Εικόνα 111: Η βιβλιοθήκη προσωπικό αρχείο

Βασικό χαρακτηριστικό των όψεων είναι η συμμετρία ως προς τον κεντρικό άξονα. Τα ορθογωνικά ανοίγματα, οι ταινίες που διαχωρίζουν τους ορόφους, τα πορτόνια, οι πέτρινοι εξώστες και τα πέτρινα κορνιζώματα που περιβάλλουν τα ανοίγματα τονίζουν την ορθογωνικότητα και τη λιτότητα του κτηρίου.

Στο ισόγειο οι εξωτερικές θύρες είναι ταμπλαδωτές με φεγγίτη και σιδεριές ενώ τα υπόλοιπα ανοίγματα είναι υαλοστάσια με σιδεριές.

Εικόνα 112: Κεντρική είσοδος προσωπικό αρχείο

Το χρώμα του δεν ξέφευγε από τα συνηθισμένα της εποχής. Το χρώμα της χώρας κοσμούσε τους εξωτερικούς τοίχους, τα πλαίσια των ανοιγμάτων ήταν σε λευκή απόχρωση ενώ τα πόρτο- παράθυρα ήταν βαμμένα με πράσινο χρώμα. Τα σιδερένια κιγκλιδώματα είχαν ένα απλό αλλά συνάμα περιποιημένο σχέδιο και ήταν βαμμένα μαύρα.

Σημαντικότατο στοιχείο που μας αποδεικνύει ότι δεν έχουμε να κάνουμε με ένα απλό κτήριο είναι οι περίτεχνες οροφωγραφίες του. Το σύνολο του εσωτερικού ταβανιού ήταν διαχωρισμένο σε ορθογώνια φατνώματα βάθους 20εκ. Τα χρώματα που επικρατούν είναι αποχρώσεις του μπλε. Κάθε δωμάτιο κοσμούταν με διαφορετικό θέμα (όλα βέβαια περιείχαν λουλούδια και σε πολλά δωμάτιο υπάρχει το αστέρι της Βεργίνας). Ενώ σε μερικές περιπτώσεις βλέπουμε και σημειώσεις του ίδιου του καλλιτέχνη πάνω στα έργα του-τις οροφωγραφίες του σαλονιού και της τραπεζαρίας φιλοτεχνήθηκε ο Ρόκος Ξυδάκτυλος ,ζωγράφος και «πιτόρο»(ελαιοχρωματιστής) ,σε γωνιακό φάτνωμα του σαλονιού αντικρίζουμε την εξής σημείωση «Ρόκος Ξυδάκτυλος/ελαιοχρωμάτισα την σάλα και την τραπεζαρία /τον Μάρτιο του 1894/που επρόκειτο να γίνει ο γάμος/ της κυρίας Κάτες/και του κο Τζέλη.».

Εικόνα 113: Τμήμα της οροφोगραφίας προσωπικό αρχείο

Στους τοίχους υπήρχαν μπορντούρες με γεωμετρικά σχέδια οι οποίες εσώκλειαν τις οροφोगραφίες. Δυστυχώς δεν ήταν δυνατή η πλήρη αποκατάστασή τους και έτσι υπάρχουν μόνο δειγματοληπτικά αναφορές τους στο χώρο(υλοποιημένες από τον Παναγή Φαρακλό «Ζαχαρένιο»). Σε κάθε δωμάτιο υπήρχε και διαφορετική διακοσμητική μπορντούρα της οποίας τα χρώματα συμπλήρωναν τις οροφोगραφίες.

Τα πατώματα του ισόγειου ήταν επικαλυμμένα με μεγάλες μαρμάρινες πλάκες οι οποίες ήταν εναλλάξ τοποθετημένες σε γωνία 45° σε σημείο που παρέπεμπαν σε σκακιέρα. Σε αντίθεση με το ισόγειο ο όροφος είχε ξύλινο πάτωμα.

Εικόνα 114: Τμήμα του πατώματος

Τα εσωτερικά χωρίσματα ήταν λίγο πολύ αυτά που συναντάμε και στην υπόλοιπη Ελλάδα από τσατμά. Στην Κεφαλονιά τα αποκαλούν μορόφυντα ή και τα λεγόμενα τραμέτζα. Είχαν ξύλινο σκελετό και κάθετα καδρόνια. Και από τις δύο πλευρές ήταν καρφωμένοι σανιδένιους πήχεις(τις λεγόμενες καδινέλες). Το εσωτερικό το γέμιζαν με φύκια ή και άμμο(ας μην ξεχνάμε ότι βρισκόμαστε σε νησί).

Τα έπιπλα του σπιτιού ήταν ακριβώς όπως πρόσταζαν τα δεδομένα της εποχής. Η ροτόντα, οι διάφορες κονσόλες καθώς και ο απαραίτητος Βενετσιάνικος καθρέφτης της εποχής κοσμούσαν το εσωτερικό του κτηρίου. Στους τοίχους ήταν αναρτημένα τα πορτρέτα των μελών της οικογενείας τοποθετημένα σε περίτεχνα ξύλινα κάδρα με γύψινες διακοσμήσεις.

Εικόνα 115: Τμήμα του εσωτερικού της βιβλιοθήκης προσωπικό αρχείο

Στο αρχείο της οικογένειας βρέθηκαν πολλά σχέδια και έγγραφα για το συγκεκριμένο κτήριο. Αποτελούσε και αποτελεί ένα κόσμημα για την πόλη του Ληξουρίου και οι κάτοικοι του έχουν απόλυτη επίγνωση της σημασίας του για τον τόπο τους.

Οίκημα Κοσμετάτου-Γκελντιλίνη

Εικόνα 116: Η οικία τα πρώτα χρόνια της κατασκευής της

<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=973&mid=66653> (19/10/09))

Το κτήριο αυτό μαζί με αυτό των αδελφών Βρεττού στην οδό Ηλία Ζερβού ήταν τα μόνα που άντεξαν τον μεγάλο σεισμό του Αυγούστου στο Αργοστόλι. Το κτήριο αυτό κοσμεί τον δρόμο με τους φοίνικες. Κατασκευάστηκε το 1853 για την οικογένεια Περισιτιάνη. Αρχικά το κτήριο αυτό κτίστηκε για να στεγάσει οικογένειες Άγγλων αξιωματικών. Έπειτα για ενενήντα χρόνια αποτέλεσε το Προξενείο της Νορβηγίας. Το 1872 αγοράστηκε από τον Μαρίνο Γκελντιλίνη ο οποίος και ανέθεσε την αναμόρφωσή του στον αρχιτέκτονα Ερνέστο Τσίλερ – φημισμένο αρχιτέκτονα της μεγαλοαστικής Αθήνας και κορυφαίος εκφραστής του νεοκλασικισμού. Τότε έγινε και η πρώτη επέμβαση στο κτήριο. Ενώ στο εξωτερικό λίγα πράγματα άλλαξαν, προσθαφαίρεση ορισμένων πλαισίων στα ανοίγματα, αντικατάσταση

κάποιων καπνοδόχων καθώς και η ανάδειξη του υπογείου-βάση του κτηρίου. Το εσωτερικό πήρε τελείως διαφορετική μορφή.

Το κτήριο αυτό λόγω και της θέσης του αλλά και του κοινωνικού στάτους των ιδιοκτών του είχε φιλοξενήσει πολλές χοροεσπερίδες καθώς και άλλα αντίστοιχα κοσμικά γεγονότα. Κατά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο η οικία χρησιμοποιήθηκε κατά το ήμισυ για κατοικία του Ιταλού διοικητή και το υπόλοιπο ήμισυ ως γραφεία της διοίκησης. Το κτήριο είχε είδη χωριστεί στα δύο από τον Σπύρο Κοσμετάτο για να κληροδοτηθεί ένα σε κάθε του γιό.

Εικόνα 117: Το κτήριο Κοσμετάτου Γκελντιλί (<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=973&mid=66660> (19/10/09))

Το κτήριο αυτό άνηκε στις λεγόμενες «χρυσοβιβλικές» οικογένειες. Τα κτήρια αυτά συνήθως πλησιάζουν τα 5,500m³ σε όγκο ενώ οι όψεις τους κοσμούνται από πολλά και όμορφα διακοσμητικά. Το κτήριο αυτό έχει ανακηρυχτεί διατηρητέο μνημείο παρόλο που του λείπει ο όροφος. Το 2007 ξεκίνησε η εκτεταμένη συντήρηση του ενός εκ των δύο τμημάτων ενώ από το 2009 έχει ξεκινήσει και το άλλο κομμάτι.

Περιγραφή

Το κτήριο όπως είπαμε είχε δύο ορόφους και στο σύνολό του 50 δωμάτια. Στο ισόγειο ανατασσόταν η «διημέρευση», η βιβλιοθήκη- γραφείο με μία πολύ πλούσια συλλογή από

βιβλία, το δωμάτιο του μπιλιάρδου καθώς και το δωμάτιο μουσικής ήταν μεγάλα δωμάτια στα οποία εξελισσόταν οι κοινωνικές συναθροίσεις. Στον όροφο υπήρχαν τα υπνοδωμάτια ως ήδιστε παρόλο που λόγω της κατάρρευση του ορόφου δεν έχουμε άλλα στοιχεία παρά τις μαρτυρίες των ιδιοκτητών.

Εικόνα 118: Τμήμα του εσωτερικού

(<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=973&mid=66727> (19/10/09))

Στην γενικότερη όψη του το κτήριο δεν ξεφεύγει από τα γενικά οικοδομικά χαρακτηριστικά που παραθέσαμε νωρίτερα. Είναι ξεκάθαρη η επιμελημένη τοιχοποιία στην Βάση, τις γωνίες και στα κορνιζώματα περιμετρικά των ανοιγμάτων. Το εξωτερικό χρώμα ήταν στις αποχρώσεις της ώχρας ενώ τα πορτο-παράθυρα διατηρούν ακόμα(μετά βέβαια από προσεκτική συντήρηση) το γαλάζιο τους χρώμα. Ακόμα και η ανάπτυξή του μαρτυρά ένα στολίδι της εποχής του- στα αστικά κέντρα η ανάπτυξη του κτηρίου γίνεται πάνω στην πρόσοψη ώστε η αυλή να εξελισσεται στο πίσω μέρος και να διατηρεί έτσι έναν πιο απομονωμένο χαρακτήρα για τον ιδιοκτήτη του.

Εικόνα 119: Το εσωτερικό του κτηρίου

<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=973&mid=66725> (19/10/09))

Το κτήριο αυτό από πολύ νωρίς είχε χωριστεί σε δύο οικίες-υπάρχουν δύο εισοδοι-αλλά παρόλα αυτά διατηρεί μια συμμετρία στις όψεις του όσον αφορά τα ανοίγματα. Ενδιαφέρουσα λεπτομέρεια είναι το έμβλημα της οικογένειας πάνω από τις κεντρικές εισόδους.

Εικόνα 120: Το κτήριο πριν την ανακαίνιση του

<http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=973&mid=66733> (19/10/09))

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Το κέντρο του Αργοστολίου	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
Εικόνα 2: Η λίμνη Μελισσάνη (http://www.holidays-uncovered.co.uk/greece/kefalonia.html 29/05/09)	2
Εικόνα 3: Οι πρόποδες του Αίνου (απεικόνιση της Κεφαλλονίτικης Ελάτης)	3
Εικόνα 4: Ο μύρτος από ψηλά (http://kefalonia2.xirin.com/kefalonia2-110.htm (29/05/09))	4
Εικόνα 5: Η παραλία της Σκάλας (http://www.zephyroshotel.gr/kefalonia.htm (29/05/09))	5
Εικόνα 6: Παλιός χάρτης του νησιού.....	6
Εικόνα 7: Προσεισμικό Αργοστόλι (http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1236 (31/05/09))	8
Εικόνα 8: Εικόνα από το λιμάνι του Αργοστολίου πριν το σεισμό του 1953 πηγή: http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1231 (31/05/09)	8
Εικόνα 9: Προσεισμικό Αργοστόλι.....	9
Εικόνα 10: Χάρτης της Κεφαλονιάς	11
Εικόνα 11: Ο χάρτης του Αργοστολίου N.Patricios σελ:162	12
Εικόνα 12: Οικία στο Αργοστόλι χαρακτηριστικό δείγμα κεφαλληνιακού μπαρόκ	13
Εικόνα 13: Προσεισμικό λιθόστρωτο (http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1186 (3/06/09))	14
Εικόνα 14: Φωτογραφία του λιθόστρωτου πριν τον σεισμό (http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1193 (3/06/09))	15
Εικόνα 15: Η θέα από τον κήπο του Νάπιερ, Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962	16
Εικόνα 16: ο κήπος του Νάπιερ	17
Εικόνα 17: Η πλατεία καμπάνας Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962	18
Εικόνα 18: Το καμπαναριό της πλατείας καμπάνας http://www.kefalonitis.com/index.php?categoryid=3&p17_sectionid=73&p17_imageid=1160 (03/06/09)	19
Εικόνα 19: Το εσωτερικό του θεάτρου πηγή Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962	21
Εικόνα 20: Το θέατρο πριν τον βομβαρδισμό του το 1943 Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962 .	22
Εικόνα 22: Το Φανάρι των Αγίων Θεοδώρων λίγα χρόνια μετά την κατασκευή του (http://www.kefaloniainfo.com/kefaloniaisland/kefaloniaview/fanariagiontheodoron/index.html (10/10/09))	24
Εικόνα 21: Το φανάρι των Αγίων Θεοδώρων σε λιθογραφία της εποχής της κατασκευής του (http://www.kefaloniainfo.com/kefaloniaisland/kefaloniaview/fanariagiontheodoron/index.html (15/06/09))	23

Εικόνα 23: Η βιβλιοθήκη φωτογραφία πριν τον σεισμό Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962 .25	
Εικόνα 24: :Η Γέφυρα στην σημερινή της κατάσταση (http://www.kefalonitis.com/plugins/p2_news/printarticle.php?p2_articleid=377 26/08/09).....	27
Εικόνα 25: Ο οβελίσκος της Γέφυρας	28
Εικόνα 26: Η γέφυρα (http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=3939&mid=83559 (15/10/09))	29
Εικόνα 27: Η πλατεία Παντοκράτορα στο Ληξούρι πριν τον καταστροφικό σεισμό	30
Εικόνα 28: Οι "γέφυρες" του Ληξουρίου	31
Εικόνα 29: Το Μαρκάτο	32
Εικόνα 30: Το λιμάνι του Ληξουρίου πριν τον σεισμό	33
Εικόνα 31: Το λιμάνι του Ληξουρίου πριν τον σεισμό	34
Εικόνα 32: Λιθογραφία του κάστρου	35
Εικόνα 33: Είσοδος του κάστρου προσωπικό αρχείο (26/08/09)	36
Εικόνα 34: Χαρακτηριστικό σπίτι στην Λειβαθώ (σχέδιο Π. Τσελέπη) Ηώς, σελ104	39
Εικόνα 35: Οικία στα Μεταξάτα της Λειβαθούς (σκίτσο Π. Τσελέπη) Ηώς, σελ 103	40
Εικόνα 36: Χαρακτηριστικό αγροτικό σπίτι Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962	41
Εικόνα 37: Οικία Καρτσωνακη λίγο μετά τον σεισμό.....	42
Εικόνα 38: Οικία Φωκά Κοσμετάτου Γκελντιλίνη πριν τον σεισμό Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962 .43	
Εικόνα 39: Αγροτική κατοικία κατόψεως «Γ» Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962	44
Εικόνα 40: Σκίτσο κάτοψης ισογείου κτηρίου «σέττε»	45
Εικόνα 41: Σκίτσο κάτοψης ορόφου κτηρίου «σέττε»	45
Εικόνα 43: Σκίτσο κάτοψης ορόφου κτηρίου ορθογωνικής κάτοψης.....	46
Εικόνα 44: Αστικό σπίτι Α. Σβορώνου, <i>οικοδομική κατασκευή προσεισμικής Κεφαλονιάς, εκδόσεις Ίδρυμα Φ. Κοσμετάτου, Ιούλιος 1999</i>	46
Εικόνα 45: Το κτήριο της φιλαρμονικής σχολής στην οδό Ριζοσπαστών Αφιέρωμα στην Κεφαλονιά, Ηώς, μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρησης εκδιδόμενη εν Αθήναις, περίοδος Τρίτη έτος 5ον αριθ.58-60 1962	47
Εικόνα 46: Οικία κληρονόμων Δεστούνη προσωπικό αρχείο	48
Εικόνα 47: Οικία στην Αγία Ευφημία προσωπικό αρχείο	49
Εικόνα 48: Οικία στο Φισκάρδο προσωπικό αρχείο	50
Εικόνα 49: Σπίτια στο Φισκάρδο παρατηρούμε την ποικιλία των χρωμάτων ακόμα και σήμερα από σπίτι σε σπίτι προσωπικό αρχείο	50
Εικόνα 50: Οικία στα Ποταμιανάτα προσωπικό αρχείο 7/7/08.....	54
Εικόνα 51: Σπίτι στα Φαρακλάτα προσωπικό αρχείο.....	55

Εικόνα 52:Οικία στην Αγία Ευφημία παρατηρούμαι και την λαξευτή λιθοδομή στην γωνία του κτηρίου αλλά και τον διαχωρισμό μεταξύ των ορόφων	56
Εικόνα 53:Τύπος καρφωτού παντζουριού καρφωμένου με φούμπιες στη λιθοδομή προσωπικό αρχείο	58
Εικόνα 54: Ίχνη σπιτιού στις Καρυές προσωπικό αρχείο	58
Εικόνα 55: Καρφωτός τύπος πατζουριών προσωπικό αρχείο.....	59
Εικόνα 56: Δεύτερος τύπος παντζουριών Α. ΣΒΟΡΩΝΟΥ ,ΚΕΦ ΛΟΙΘΟΔΩΜΗ	61
Εικόνα 57: Εναλλαγή του δεύτερου τύπου, Α. ΣΒΟΡΩΝΟΥ ,ΚΕΦ ΛΟΙΘΟΔΩΜΗ	61
Εικόνα 58: Γερμανικός τύπος παντζουριών προσωπικό αρχείο	62
Εικόνα 59: Γαλλικά παντζούρια (οικία Βαλλιάνου ,Κεραμειές ,Λειβαθούς) προσωπικό αρχείο	63
Εικόνα 60: Οικία στην Αγία Ευφημία (παρατηρούμε και τον καθ' ύψος τονισμό αλλά και το διαχωριστικό των ορόφων που γίνεται με λαξευτή λιθοδομή πηγή: προσωπικό αρχείο	64
Εικόνα 61: Οικία Τσιγάντε(παρατηρούμε τα γείσα του ορόφου που είναι πιο προσεγμένα από αυτά του ισογείου).....	65
Εικόνα 62: Οικία στα Μεσοβούνια (παρατηρούμε το απλό ορθογωνικό πλαίσιο περιμετρικά των ανοιγμάτων)	65
Εικόνα 63: Σπίτι στα Σβορωνάτα προσωπικό αρχείο(23/06/09).....	66
Εικόνα 64: Είσοδος σπιτιού στα Σβορωνάτα προσωπικό αρχείο.....	67
Εικόνα 65: Οικία στα Μεσοβούνια (χαρακτηριστικό είδος πρώτου τύπου) προσωπικό αρχείο	69
Εικόνα 66:«Οικία στα Μεσοβούνια (χαρακτηριστικό είδος δεύτερου τύπου πορτονιού) προσωπικό αρχείο	69
Εικόνα 67: Κάγκελο εξώστη σε κτήριο στα Ποταμιανάτα προσωπικό αρχείο 20/09/09	70
Εικόνα 68: Κιγκλίδωμα εξώστη σε κτήριο στην Αγία Ευφημία προσωπικό αρχείο 20/09/09	71
Εικόνα 69:Πορτόνι στα Φαρακλάτα προσωπικό αρχείο 22/09/09	71
Εικόνα 70: Φεγγίτης ισογείου με σιδεριά προσωπικό αρχείο 22/09/09	72
Εικόνα 71: Σκάλα στα Σβορωνάτα (οικία Τσιγάντε) προσωπικό αρχείο	73
Εικόνα 72: Οικία Χαρίτου Γεώργιου στα Δοριζάτα πηγή :προσωπικό αρχείο (21/9/09).....	74
Εικόνα 73:ανακαινισμένη οικία στο Φισκάρδο παρατηρούμε και το ατσούπι και το γείσο για την προστασία της λιθοδομής.....	75
Εικόνα 74: Ένας πρώτος και πρόχειρος τρόπος στέγασης των αστέγων	77
Εικόνα 75:Τα τόλ.....	77
Εικόνα 76: Δειγμα σπιτιού κατασκευασμένου από ξύλο προσωπικό αρχείο (19/10/09)	78
Εικόνα 77: Η γειτονιά προσωπικό αρχείο	78
Εικόνα 78: Γαλλικό σπίτι στην Λακήθρα προσωπικό αρχείο.....	80
Εικόνα 79: Γαλλικό σπίτι στην Λακήθρα προσωπικό αρχείο.....	81
Εικόνα 80: Σκίτσο κατόψεων των Γαλλικών σπιτιών	82
Εικόνα 81: Το δημαρχείο του Αργοστολίου την περίοδο ανέγερσής του	83
Εικόνα 82: Η Κοργιαλένιος πρίν τον σεισμό του 1953 (http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=974&mid=66748 (16/10/09)).....	84
Εικόνα 83: Η Κοργιαλένιος Βιβλιοθήκη την περίοδο ανακατασκευής της.....	84

Εικόνα 84: Η βιβλιοθήκη στην σημερινή της μορφή (http://www.corgialenios.gr/el/category.asp?catID=216/10/09).....	85
Εικόνα 85: οικία στην Άσσο προσωπικό αρχείο	86
Εικόνα 86: Φωτογραφία της Άσσου σύνολο νέων και παλαιότερων κτηρίων.....	86
Εικόνα 87: Οικία Κωντσαντάτου στο Αργοστόλι προσωπικό αρχείο	87
Εικόνα 88: Οικία στα Χελμάτα Λειβαθούς προσωπικό αρχείο	88
Εικόνα 89: Σπίτι στην Λακήθρα προσωπικό αρχείο	88
Εικόνα 90: η παραλία του Αργοστολίου πριν τον σεισμό	91
Εικόνα 91: η συνοικία της Πλάκας	92
Εικόνα 92: η Ντουγάνα στο λιμάνι του Αργοστολίου	93
Εικόνα 93: πλατεία Μαίτλαντ.....	94
Εικόνα 94: οι φυλακές	95
Εικόνα 95: οι καταβόθρες στην σημερινή τους κατάσταση	96
Εικόνα 96: πλατεία Βαλλιάνου-Δικαστηρίων	97
Εικόνα 97: το διοικητήριο.....	98
Εικόνα 98: Η πλατεία χιονισμένη	99
Εικόνα 99: «Αγία Ευφημία.....	100
Εικόνα 100: «το χωριό Φερεντινάτα στις παρυφές του όρους της Αγίας Δυνατής (http://www.kefallonia.net.gr/el/showarea.asp?DiamID=131 (19/10/09))»	100
Εικόνα 101: Θέα από ψηλά ,Λειβαθώς (http://www.diafragma.gr/album/show_photo/286?album=kefallonia (10/09/09))	102
Εικόνα 102: «η παραλία της Αβύθου http://www.diafragma.gr/album/show_photo/287?album=kefallonia »	103
Εικόνα 103: Το λιμάνι της Σάμης	104
Εικόνα 104: «φωτογραφία της χαράδρας του πόρου από μακριά»	107
Εικόνα 105: Φισκάρδο	108
Εικόνα 106: Φισκάρδο	109
Εικόνα 107: η Άσσος	110
Εικόνα 108: « Άσσος	111
Εικόνα 109: Η οικογένεια Ιακωβάτου	113
Εικόνα 110: Το κτήριο της Βιβλιοθήκης στην σημερινή του κατάσταση προσωπικό αρχείο	114
Εικόνα 111: ο διάδρομος που χωρίζει το κτήριο στα δύο προσωπικό αρχείο.....	115
Εικόνα 112: Η βιβλιοθήκη προσωπικό αρχείο	116
Εικόνα 113: Κεντρική είσοδος προσωπικό αρχείο	117
Εικόνα 114: Τμήμα της οροφωγραφίας προσωπικό αρχείο	118
Εικόνα 115: Τμήμα του πατώματος.....	119
Εικόνα 116: Τμήμα του εσωτερικού της βιβλιοθήκης προσωπικό αρχείο	120
Εικόνα 117: Η οικία τα πρώτα χρόνια της κατασκευής της.....	121

Εικόνα 118: Το κτήριο Κοσμετάτου Γκελντιλί (http://www.corgialenios.gr/library/mediafile.asp?aid=973&mid=66660 (19/10/09)).....	122
Εικόνα 119: Τμήμα του εσωτερικού	123
Εικόνα 120: Το εσωτερικό του κτηρίου	124
Εικόνα 121: Το κτήριο πριν την ανακαίνιση του	125

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. *Η ΠΑΛΑΙΑ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ, ΈΝΑΣ ΑΤΕΛΕΙΩΤΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ, ΤΟΜΟΣ 1, ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ 2005*
2. *ΠΡΟΣΕΙΣΜΙΚΗ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΠΟΥΛΑΚΗ-ΚΑΤΕΒΑΤΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΙΚΩΝ, 2003*
3. *ΆΠΑΝΤΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΆΤΛΑΣ, 1959*
4. *«ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΕΣ :ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ, ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΘΕΣΕΩΝ», Ν.Γ.ΜΟΣΧΟΝΑΣ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.10/12/1995*
5. *ΚΕΦΑΛΛΙΝΙΑ AND ΙΘΑΚΑ, A HISTORICAL AND ARCHITECTURAL ODYSSEY NICHOLAS N.ΡΑΤΡΙΚΙΟΣ(2002)*
6. *ΦΙΣΚΑΡΔΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΣ, Ε.Μ.Π. ΕΔΡΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Γ. ΛΙΑΠΗΣ, ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ :Γ. ΤΕΡΖΟΓΛΟΥ .ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ, ΑΠΕΡΓΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΩ, ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, ΤΙΓΓΙΝΑΓΚΑ ΓΙΑΝΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1978*
7. *ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ, ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΊΔΡΥΜΑ ΦΩΚΑ-ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΥ, 1999*
8. *ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ, ΗΩΣ, ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ ΕΤΟΣ 50Ν ΑΡΙΘ.58-60 1962*
9. *ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ ΥΒΟΝΗ ΚΑΙ ΛΑΜΠΡΟΣ Γ.ΣΙΜΑΤΟΣ, ΑΘΗΝΑ 2008,ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΕΥΚΩΝ*
10. *«ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ», ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΩΤ. ΓΑΛΑΝΟΣ, ΚΕΦΑΛΟΝΙΤΙΣ.ΜΑΓ,ΙΟΥΛΙΟΣ2007, ΤΕΥΧΟΣ 30 ,ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ*
11. *ΚΕΡΚΥΡΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ, Α. ΑΓΟΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ, ΑΘΗΝΑ 2002*
12. *ΠΥΛΑΡΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΒΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ, ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΑΡΕΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΑ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Π.ΠΕΤΡΑΤΟΣ, ΑΓΙΑ ΕΥΦΗΜΙΑ 2007*
13. *ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΚΑ Β΄ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ, Φ. ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΥ, ΑΘΗΝΑ 1962*